

บุคลิกภาพห้วงค์ประกอบ และทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรสที่มีความสุข
ในชีวิตสมรสต่างกัน

สารนิพนธ์
ของ
นางสาวรุจิรา วงศ์ศิริ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ
ตุลาคม 2548
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ และทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรสที่มีความสุข
ในชีวิตสมรสต่างกัน

บทคัดย่อ
ของ
นางสาวรุจิรา วงศ์ศิริ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ
ตุลาคม ๒๕๔๘

รุจิรา วงศ์ศิริ (2548) บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบและทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรส
ที่มีความสุขในชีวิตสมรสต่างกัน สารนิพนธ์ กศ ม (จิตวิทยาพัฒนาการ)
กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คณะกรรมการควบคุม
รองศาสตราจารย์ ดร. นวลละออ สุภาผล

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ
ห้าองค์ประกอบกับคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก, ปานกลาง, น้อย 2) ศึกษาความ
สัมพันธ์ระหว่างทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก, ปานกลาง,
น้อย 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบกับทัศนคติด้านความซื่อสัตย์
ของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก, ปานกลาง, น้อย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ บุคลากรที่ทำงานในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร ประกอบด้วย อาจารย์ พนักงาน ลูกจ้าง ซึ่งมีสถานภาพคู่ ในปี พ.ศ. 2548 จำนวน
90 คู่ ซึ่งได้มาโดยวิธีสุ่มแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว แบบวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ
แบบวัดความสุขในชีวิตสมรส แบบวัดทัศนคติด้านความซื่อสัตย์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน
และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ แบบเพิ่มตัวแปรทีละตัว

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1 บุคลิกภาพวันไหนและบุคลิกภาพมีสติของสามีและภรรยา มีความสัมพันธ์เชิงบวก
กับคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01 บุคลิกภาพแสดง
ตัวของสามีและภรรยา มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย อย่างมีนัย
สำคัญทางสถิติที่ระดับ 05

2 ทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของสามีและภรรยา มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคู่สมรสที่มี
ความสุขในชีวิตสมรสน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01

3 บุคลิกภาพวันไหนของสามีและภรรยา มีความสัมพันธ์เชิงลบกับทัศนคติด้านความ
ซื่อสัตย์ของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05
บุคลิกภาพอ่อนโยน และบุคลิกภาพมีสติของสามีและภรรยา มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติ
ด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ 01

4 บุคลิกภาพวันไหนของสามีและภรรยามีความสัมพันธ์เชิงลบกับทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05 บุคลิกภาพเปิดกว้างของสามีและภรรยามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05 บุคลิกภาพอ่อนโยนและบุคลิกภาพมีสติ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 01

5 ตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถทำนายความสุขในชีวิตสมรสได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05 มี 3 ตัวแปร คือ ทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ บุคลิกภาพแสดงตัว บุคลิกภาพมีสติ ตามลำดับ

THE FIVE-FACTOR MODEL OF PERSONALITY AND FAITHFUL
ATTITUDE OF MARRIED COUPLES AT DIFFERENT
LEVELS OF MARITAL HAPPINESS

AN ABSTRACT
BY
MISS RUJIRA WONGSIRI

Present in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Developmental Psychology
at Srinakharinwirot University
October 2005

Rujira Wongsiri (2005) *The Five-Factor Model of Personality and Faithful Attitude of Married Couples at Different Levels of Marital Happiness* Master thesis, M Ed (Developmental Psychology) Bangkok Graduate School, Srinakharinwirot University Advisor Committee Asso C Prop Dr Nuanla-or Supaphol

The Purposes of this research were 1) to study the relationship between each of the five-factor model of Personality and marital happiness at each of the three levels (high, moderate, and low) 2) to study the relationship between faithful Attitude of married Couples at three levels of marital happiness, and 3) to study the relationship between each of the five-factor model of personality and faithful attitude of married couples at three levels of marital happiness

The sample for this research included 90 married couples, drawn by a purposive sampling technique from faculty, staff members, and employees of Srinakharinwirot University

The instruments for collecting this research data were (a) a questionnaire on personal background information, (b) the five-factor model of personality test , (c) the marital happiness test, (d) the faithful attitude test

The statistical methods and procedures for analyzing the data were percentage, mean, Pearson's Product - moment correlation coefficient, and stepwise- multiple regression analysis

The results of the study were as follow

The Neuroticism and Conscientiousness of husbands and wives were positively correlated with a low level of married couples's marital happiness at the .01 of significance

The Extraversion of husbands and wives were positively correlated with a low level of married couples's marital happiness at the .05 level , The faithful attitude of husbands and wives were positively correlated with a low level of married couples's marital happiness at the .01 level The Neuroticism of husbands and wives were negatively correlated with faithful attitude of married couples at a moderate level of

marital happiness at the .05 level of significance, whereas the Agreeableness and Conscientiousness of husbands and wives were positively correlated with faithful attitude of married couples at a moderate level of marital happiness at the .01 level of significance. The Neuroticism of husbands and wives were negatively correlated with faithful attitude of married couples at a low level of marital happiness at the .05 level of significance, and the Openness of husbands and wives were positively correlated with faithful attitude of married couples at a low level of marital happiness at the .05 level of significance. , the Agreeableness and Conscientiousness were also found to be positively correlated with faithful attitude of married couples at a low level of marital happiness at the .01 level.

The three variables that could mutually and effectively predict marital happiness at the .05 level of significance were found to be faithful attitude, Extraversion, and Conscientiousness respectively.

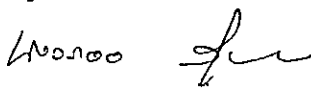
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

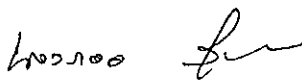
(รองศาสตราจารย์ ดร. นวลละออ สุภาพล)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

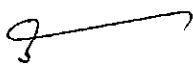
(รองศาสตราจารย์ ดร. นวลละออ สุภาพล)

คณะกรรมการสอบ

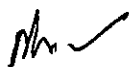
ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร. นวลละออ สุภาพล)

กรรมการสอบสารนิพนธ์

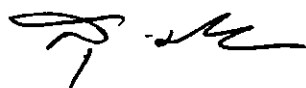
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วัฒนา ศรีสัตย์วาจา)

กรรมการสอบสารนิพนธ์

(อาจารย์สมเกียรติ ทิพย์ทัศน์)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ สุภา ปานเจริญ)

วันที่ 14 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2548

ประกาศคุณประการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความรู้และความเมตตาจาก รองศาสตราจารย์ ดร. นวลละออ สุภาพล ประธานควบคุมสารนิพนธ์ ที่เป็นผู้จุดประกายทางความคิดครั้งนี้ ตลอดจนกรุณาให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ และให้ข้อคิดเห็นต่างๆ ในการทำวิจัย และได้ให้กำลังใจด้วยดีตลอดมา ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง และรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาที่ท่านอาจารย์ดูแลงานวิจัยครั้งนี้อย่างใกล้ชิด ตั้งแต่เริ่มต้นการวิจัยจนเสร็จสิ้น ทำให้งานวิจัยชิ้นนี้เสร็จสมบูรณ์ จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประณต คำจิม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วัฒนา ศรีสัตย์วาจา และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมเกียรติ ทิพย์ทัศน์ กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม ที่กรุณาให้คำแนะนำเกี่ยวกับข้อแก้ไขต่าง ๆ รวมทั้งคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ต่าง ๆ ให้ผู้วิจัยได้นำมาใช้เพื่อการวิจัยตราบนานเท่านาน

ขอกราบขอบคุณ คณะบดีทุกคณะและผู้อำนวยการกองทุกกอง ของมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล และให้การสนับสนุนด้วยดีตลอดมา ทำให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

ขอกราบขอบคุณคุณวรีระ คุชานวม เป็นอย่างสูงที่ช่วยอำนวยความสะดวก และช่วยติดต่อประสานงาน ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ตลอดจน คณาจารย์ ข้าราชการ พนักงานของรัฐ ลูกจ้างประจำ ลูกจ้างชั่วคราว และคู่สมรส ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ที่กรุณาเป็นกลุ่มตัวอย่าง ทำให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณด้วยความซาบซึ้งยิ่ง

คุณค่าและประโยชน์จากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของ คุณพ่อ คุณแม่ คุณครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ให้การศึกษอบรม และช่วยเหลือจนผู้วิจัยประสบความสำเร็จในการศึกษาตราบนานเท่านาน

รุจิรา วงศ์ศิริ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	
ภูมิหลัง	1
จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	1
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
ประชากร	5
ตัวแปรที่ศึกษา	5
นิยามปฏิบัติการ	5
กรอบแนวคิดในการทำวิจัย	9
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
การสมรส	13
ชีวิตสมรส	13
การเลือกคู่ครอง	17
องค์ประกอบที่ทำให้คู่สมรสมีความสุข	20
กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล	22
ความหมายของบุคลิกภาพ	24
ความสำคัญของบุคลิกภาพ	25
ลักษณะสำคัญของบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ	26
งานวิจัยเกี่ยวกับบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบกับความสุขในชีวิตสมรส	29
ทัศนคติ	38
ความหมายของทัศนคติ	38
ประเภทของทัศนคติ	39
องค์ประกอบของทัศนคติ	39
แหล่งของทัศนคติ	40

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ) ความซื่อสัตย์	41
ทัศนคติด้านความซื่อสัตย์กับความสุขในชีวิตสมรส	43
สาเหตุร่วมสมัยที่มีผลต่อการนอกใจ	44
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติด้านความซื่อสัตย์กับความสุขใน	45
3 วิธีดำเนินการวิจัย	52
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	52
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	52
การเก็บรวบรวมข้อมูล	59
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	60
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	61
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	61
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมาย	62
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	62
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	79
ความมุ่งหมาย สมมุติฐาน และวิธีดำเนินการวิจัย	79
ความมุ่งหมายของการวิจัย	79
สมมุติฐานของการวิจัย	79
วิธีการดำเนินการวิจัย	80
การเก็บรวบรวมข้อมูล	81
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	81
สรุปผลการวิจัย	82
อภิปรายผล	85
ข้อเสนอแนะ	92
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้	92
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	92

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม	94
ภาคผนวก	101
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์	114

บัญชีตาราง

[illegible]

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
14 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพอ่อนโยนของสามีและภรรยา ในกลุ่มคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย (23 คู่)	70
15 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพมีสติของสามีและภรรยา ในกลุ่มคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย (23 คู่)	70
16 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของสามีและ ภรรยาในกลุ่มคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก (33 คู่)	71
17 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของสามีและ ภรรยาในกลุ่มคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง (34 คู่)	71
18 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของสามีและ ภรรยาในกลุ่มคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย (23 คู่)	72
19 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบของสามีและ ภรรยากับทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรส มาก (33 คู่)	73
20 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบของสามี และภรรยากับทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรส ปานกลาง	74
21 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบของสามีและ ภรรยากับทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย	76
22 แสดงตัวแปรอิสระที่ทำนายความสุขในชีวิตสมรส	77

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1 กรอบแนวคิดในการทำวิจัย

10

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

โดยธรรมชาติของมนุษย์จะอยู่อย่างโดดเดี่ยวโดยขาดคู่คิดคู่ปรึกษาย่อมเป็นไปไม่ได้ จะต้องมีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันโดยมีสภาพของสังคมและสิ่งแวดล้อมมีส่วนผลักดันให้เกิดสถาบันครอบครัวขึ้นซึ่งถือได้ว่าสถาบันครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคมหน่วยที่เล็กที่สุด ก่อกำเนิดมาจากการที่หญิงและชายคู่หนึ่งทำการสมรสครองชีวิตร่วมกันจนทั้งสามีภรรยา ซึ่งมีความผูกพันกันอย่างแน่นแฟ้นในระหว่างสมาชิก ปัจจุบันครอบครัวถือได้ว่าเป็นสถาบันแรกของวิวัฒนาการของมนุษย์ เป็นสถาบันเดียวที่ให้กำเนิดและทำหน้าที่วางรากฐานอันสำคัญให้แก่สถาบันอื่นๆ ครอบครัวจึงได้ปฏิบัติหน้าที่อันสำคัญหลายอย่างเพื่อสังคม เป็นต้นว่า เป็นผู้กำหนดบุคลิกลักษณะเฉพาะให้กับสมาชิกในครอบครัว สร้างความรู้สึกรักและผูกพันระหว่างสมาชิก ถ่ายทอดความรู้เรื่องขนบธรรมเนียมประเพณี การนับถือศาสนา การมีค่านิยมที่เหมาะสม ความรับผิดชอบ รู้จักการทำงานอันเป็นพื้นฐานอาชีพ (นิยม บุญมี 2530 : 3) สิ่งเหล่านี้มีความสำคัญต่อการสร้างบุคลากรที่ดีมีคุณภาพเพื่อการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า

มีนักปรัชญาหลายท่านได้ให้ภาพพจน์เกี่ยวกับสถาบันครอบครัวไว้แตกต่างกัน เช่น มาร์ติน ลูเธอร์ (Martin Luther) มองว่าชีวิตครอบครัวเป็นชีวิตที่หวานชื่น น่ารัก และละเอียดอ่อนนุ่มนวล ในทางตรงกันข้ามสตีเวนสัน (Stevenson) มีความเห็นว่าชีวิตครอบครัว เปรียบเหมือนเวทีของการต่อสู้หรือสมรภูมิ หนทางที่ประดับด้วยกลีบกุหลาบไม่ ย่อมประสพทั้งความสุขและความทุกข์ประปนกัน (อุบลรัตน์ พิชญ์ชยานนท์ 2531 : 1 อ้างอิงจาก Luther n.d , Stevenson 1881) หญิงและชาย เมื่อตัดสินใจเข้าสู่ชีวิตสมรสทั้งคู่ย่อมคาดหวังและปรารถนาชีวิตสมรสที่ประสบแต่ความสุข ความเข้าใจกัน กล่าวได้ว่า ไม่มีคู่สมรสคู่ใดต้องการชีวิตสมรสที่ต้องประสบกับความล้มเหลวจนกระทั่งต้องลงเอยด้วยการหย่าร้างอย่างแน่นอน ซึ่งผลงานวิจัยของ เกล็น และวีเวอร์ (Glenn and Weaver 1981 : 161 – 168) พบว่าความสุขในชีวิตสมรสมีความสัมพันธ์กับความสุขส่วนรวมของชีวิตสูงกว่าปัจจัยสำคัญอื่น ๆ และความสุขในชีวิตสมรสยังส่งผลให้คู่สมรสเป็นผู้ที่มีสุขภาพจิตที่ดีด้วย นอกจากนี้คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรส ยังเป็นตัวบ่งชี้ตัวหนึ่งของการมีคุณภาพชีวิตสมรสที่ดี (อุบลรัตน์ พิชญ์ชยานนท์ 2531 : 4 , อ้างอิงจาก Lewis and Spainer 1973)

เนื่องจากมีปัจจัยสำคัญหลายประการ ที่เข้ามามีบทบาทต่อคู่สมรส ซึ่งคือบุคคล 2 คน ที่จะใช้ชีวิตคู่ร่วมกัน โดยมีงานวิจัยของ คาวาน (Cavan 1965 : 137) แสดงให้เห็นว่าบุคคลที่แต่งงานแล้วมีแนวโน้มจะมีความเหมือนกันในด้านต่าง ๆ ที่หลากหลายของบุคลิกลักษณะ

ตัวอย่างเช่น ลำดับชั้นทางสังคม ภูมิหลังทางจริยธรรม ระดับทางการศึกษา ศาสนา อาชีพ และที่พักอาศัย และต่อมา Williamson (1966 50 – 52) โดยศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรอื่นๆ อีก เช่น ชชาติพันธุ์ ลำดับชั้นทางสังคม อายุ อาชีพ ลักษณะทางกายภาพ จิตใจ และบุคลิกภาพ และได้มีนักวิจัยเรื่องการสมรสยืนยันว่าชีวิตสมรสที่ผาสุกและยั่งยืนเกิดจากบุคลิกภาพที่ผสมกลมกลืนกันได้ โครงสร้างรากฐานของบุคลิกภาพของสามีภรรยาไม่เปลี่ยนแปลงหลังการสมรส เพราะการสมรสไม่สามารถเปลี่ยนบุคลิกภาพของคนได้ แต่นิสัยที่แท้จริงที่คู่สมรสปกปิดไว้หรือไม่เคยแสดงให้คู่ครองของตนเห็น จะปรากฏออกมามากขึ้นเมื่อสมรสกันแล้ว และบุคลิกภาพที่แท้จริงเป็นเครื่องกำหนดความสำเร็จหรือความล้มเหลวในชีวิต (ครอบครัวสัมพันธ์ 2524 134)

นอกจากความสำคัญของบุคลิกภาพที่กล่าวมาแล้วนี้ยังมีปัญหาในเรื่องทัศนคติส่วนตัวที่บุคคลมีต่อชีวิตและโลก วิธีมองดูปัญหาที่เกิดขึ้น การสามารถเผชิญปัญหาอย่างสงบ สำรวม และใช้ความคิด มีใจกว้างรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และเมื่อมีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้นก็มองรอบด้าน มองจนเห็นว่าทางแก้นั้นอาจมีอะไรบ้าง และสามารถเผชิญปัญหาในชีวิตได้เป็นอย่างดีซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นคุณสมบัติที่จำเป็นในชีวิตสมรส (ครอบครัวสัมพันธ์ 2524 138) คุณสมบัติที่จำเป็นในชีวิตสมรส นอกจากในด้านบุคลิกภาพแล้ว ยังมีเรื่องที่สำคัญ ดังต่อไปนี้คือ 1) เป็นคนที่เปลี่ยนได้ 2) มีความรับผิดชอบ 3) มีอารมณ์ขัน 4) มีความซื่อสัตย์และจงรักภักดี 5) มีความร่วมมือและมีนิสัยช่วยเหลือ 6) เป็นคนใจเย็นและรอบคอบ 7) มีความอดทนและสามารถทำงานหนักได้ 8) เห็นการณ์ไกลและเสียสละ 9) มีความอดกลั้น 10) ยอมรับว่าคุณค่าสูงสุดในชีวิตคือครอบครัวและบ้าน

จากที่กล่าวมาแล้วล้วนเป็นปัจจัยที่ช่วยทำให้ชีวิตสมรสผาสุกได้แต่มีอยู่สาเหตุหนึ่งที่ เป็นสิ่งที่สำคัญในชีวิตสมรสจนถึงขั้นทำให้เกิดการหย่าร้างได้คือ ความซื่อสัตย์และจงรักภักดี ซึ่งในบางสังคมไม่เห็นว่าเป็นเรื่องร้ายแรง แต่บางสังคมเห็นว่าเป็นเรื่องร้ายแรง ในบางสังคมภรรยา คาดว่าจะประสบเรื่องนี้มากกว่าในบางสังคม สามีส่วนมากคาดหวังให้ภรรยาของตนมีความซื่อสัตย์ต่อตนคนเดียว แต่ไม่เห็นเป็นเรื่องแปลกที่ตนจะไปมีความสัมพันธ์กับหญิงอื่น คาปริโอกกล่าวว่า การนอกใจเป็นความผิดปกติของบุคลิกภาพอย่างหนึ่งซึ่งฝังรากลึกลงไปตั้งแต่วัยเด็ก เช่นเดียวกับการติดเหล้าหรือยาเสพติด ส่วนนายแพทย์ ยรรยง ศุภรัตน์ (2516 56) กล่าวว่า สาเหตุใหญ่ของการนอกใจมักเกิดจากการแต่งงานที่คู่สมรสขาดความเข้าใจกัน และบางคนแต่งงานโดยปราศจากความรัก คินซีส์ กล่าวว่า การที่ผู้ชายไปมีความสัมพันธ์กับหญิงอื่นก็เพราะมีความสนใจในของแปลกๆ ใหม่ๆ เช่นเดียวกับที่คนเรามีความสนใจในอาหารรสแปลกๆ ดนตรี การละเล่น ศิลปะ และวรรณคดีซึ่งก็อาจรวมเอาเรื่องคู่ชาคนใหม่เข้าไปด้วย เพราะถ้าไม่มีข้อจำกัดของสังคมและศีลธรรมแล้ว ผู้ชายคงจะล้าส่อนไปตลอดชีวิต (ครอบครัวสัมพันธ์ 2524 336)

การดำเนินชีวิตคู่ให้เป็นที่ยังพอใจแก่ตนและอีกฝ่ายหนึ่งนั้นเป็นเรื่องยากมาก เว้นเสียแต่ว่า เมื่อวิเคราะห์ดูแล้วพบว่าเข้ากันได้ด้านบุคลิกภาพ ภูมิหลังครอบครัว มีปรัชญาชีวิตตรงกัน มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ สุขภาพกายและจิตดี วัยและการศึกษาไม่ต่างกันมาก ตลอดจนเรื่องเชื้อชาติ สัญชาติ ศาสนา ความสนใจและรสนิยมตรงกันหรือเหมือนกัน โดยมีการศึกษาทางจิตวิทยา พบว่า คู่สมรสที่มีบุคลิกภาพและคุณลักษณะต่างๆ เหมือนกันมีความสุขในชีวิตสมรสมากกว่าคู่สมรสที่มีสิ่งต่างๆ ดังกล่าวแตกต่างกันหรือตรงกันข้ามกัน ฉะนั้นการตัดสินใจร่วมชีวิตกับใครจึงควรจะศึกษาบุคคลนั้นทั้งในด้านบุคลิกภาพและทัศนคติทั่วไป เพื่อที่จะเตรียมพร้อมในการปรับตัว ปรับความคิด และทัศนคติในทุกๆ ด้าน ให้ตรงกันหรือใกล้เคียงกันมากที่สุด เพราะหากคนสองคนตกลงจะใช้ชีวิตร่วมกันแล้วมีบุคลิกภาพและสิ่งอื่นมุ่งไปคนละทิศละทางตามเจตคติของตน ชีวิตสมรสก็มักจะต้องประสบปัญหา

ฉะนั้นภายหลังจากการดำเนินชีวิตสมรสทั้งสองฝ่ายควรมีบุคลิกภาพเข้ากันได้ คือ เหมือนกันและมีสิ่งอื่นๆ เช่น ทัศนคติเหมือนกัน เป็นต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่าหลักการที่กล่าวมาเป็นจริงในสภาพสังคมปัจจุบันหรือไม่ โดยทำการศึกษาวิจัยในการหาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพและทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ต่อคู่สมรสกับคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมากและน้อยโดยคาดว่าความสัมพันธ์น่าจะเป็นไปตามหลักการดำเนินชีวิตคู่ดังกล่าวข้างต้น คือ คู่สมรสที่มีความสุขมากมีบุคลิกภาพและทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ต่อคู่สมรสเป็นไปในทางบวก ส่วนคู่สมรสที่มีความสุขน้อยความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นไปในทางลบ

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ คือบุคลิกภาพห้วนไหว, บุคลิกภาพแสดงตัว,บุคลิกภาพเปิดกว้าง,บุคลิกภาพอ่อนโยน,บุคลิกภาพมีสติ ในแต่ละองค์ประกอบของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก

2 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ คือบุคลิกภาพห้วนไหว, บุคลิกภาพแสดงตัว,บุคลิกภาพเปิดกว้าง,บุคลิกภาพอ่อนโยน,บุคลิกภาพมีสติ ในแต่ละองค์ประกอบของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง

3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ คือบุคลิกภาพห้วนไหว, บุคลิกภาพแสดงตัว,บุคลิกภาพเปิดกว้าง,บุคลิกภาพอ่อนโยน,บุคลิกภาพมีสติ ในแต่ละองค์ประกอบของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย

4 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก

5 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง

6 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย

7 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ ได้แก่ บุคลิกภาพแสดงตัว ,บุคลิกภาพเปิดกว้าง ,บุคลิกภาพอ่อนโยน ,บุคลิกภาพมีสติ มีความสัมพันธ์เชิงบวก ส่วนบุคลิกภาพด้านหวั่นไหวมีความสัมพันธ์เชิงลบกับทัศนคติด้านความ ซื่อสัตย์ของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก

8 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ ได้แก่ บุคลิกภาพแสดงตัว ,บุคลิกภาพเปิดกว้าง ,บุคลิกภาพอ่อนโยน ,บุคลิกภาพมีสติ มีความสัมพันธ์เชิงบวก ส่วนบุคลิกภาพด้านหวั่นไหวมีความสัมพันธ์เชิงลบกับทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง

9 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ ได้แก่ บุคลิกภาพหวั่นไหว บุคลิกภาพแสดงตัว ,บุคลิกภาพเปิดกว้าง ,บุคลิกภาพอ่อนโยน ,บุคลิกภาพมีสติ มีความสัมพันธ์เชิงลบกับทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการวิจัยครั้งนี้คาดว่าจะได้รับ ข้อค้นพบที่น่าเชื่อถือ ซึ่งสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ทั้งทางด้านวิชาการและด้านปฏิบัติดังต่อไปนี้

1 ทำให้ทราบว่าคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมากมีบุคลิกภาพ เหมือนกันส่วนคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อยมีบุคลิกภาพแตกต่างกันจริงหรือไม่ ซึ่งผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์และเป็นเครื่องมือสำหรับผู้ที่มีสมรสแล้วและผู้ที่กำลังจะทำการสมรส ในการปรับปรุงบุคลิกภาพให้เหมาะสมเพื่อก่อให้เกิดความผาสุกในชีวิตสมรสต่อไป

2 ทำให้ทราบว่าคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมากมีทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรสเหมือนกันส่วนคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อยมีทัศนคติดังกล่าวแตกต่างกันหรือไม่ ซึ่งผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์และเป็นเครื่องมือสำหรับผู้ที่มีสมรสแล้วและผู้ที่กำลังจะทำการสมรส ในการปรับปรุงบุคลิกภาพให้เหมาะสมเพื่อก่อให้เกิดความผาสุกในชีวิตสมรสต่อไป

3 การวิจัยเรื่องนี้ได้ศึกษาความสำคัญของปัจจัยทางด้านบุคลิกภาพและทัศนคติของคู่สมรสที่เกี่ยวข้องกับความสุขในชีวิตสมรส นับเป็นการตั้งประเด็นใหม่ทางด้านการครองชีวิตคู่ของสามีภรรยา โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นคนไทยซึ่งยังไม่มีผู้ใดวิจัยมาก่อน จึงเป็นการวิจัยเรื่องแรกที่จะชี้ให้เห็นความสำคัญของตัวแปรทางจิตวิทยาที่มีต่อความมั่นคงของสถาบันครอบครัว

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ บุคลากรที่ทำงานในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย อาจารย์ พนักงาน ลูกจ้าง ที่มีสถานภาพคู่ ในปี พ.ศ. 2548

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือบุคลากรที่ทำงานในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย อาจารย์ พนักงาน ลูกจ้าง ที่มีสถานภาพคู่ ในปี พ.ศ. 2548 ซึ่งได้มาโดยวิธีสุ่มแบบเจาะจง ดังนี้ คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก จำนวน 33 คู่ คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง จำนวน 34 คู่ คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย จำนวน 23 คู่

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ (independent variable)

1 ความสุขในชีวิตสมรส แบ่งเป็น

1.1 มาก

1.2 ปานกลาง

1.3 น้อย

ตัวแปรตาม (dependent variables)

1 บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ ได้แก่

1.1 บุคลิกภาพห้วนไหว

1.2 บุคลิกภาพแสดงตัว

1.3 บุคลิกภาพเปิดกว้าง

1.4 บุคลิกภาพอ่อนโยน

1.5 บุคลิกภาพมีสติ

2 ทศนคติด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรส

นิยามปฏิบัติการ

1 บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ หมายถึง ลักษณะเฉพาะตัวของบุคคลซึ่งมีผลต่อการกำหนดแบบแผนวิธีการคิด และพฤติกรรมตามการรับรู้ของตนเองในลักษณะต่างๆ 5 ลักษณะ ซึ่งสามารถวัดได้ด้วยแบบวัดบุคลิกภาพ NEO-FFI ของคอสตร้า และแมคเคอร์ ซึ่งแบ่งบุคลิกภาพเป็น 5 องค์ประกอบคือ

1 1 บุคลิกภาพหวั่นไหว (Neuroticism) หมายถึง เป็นผู้ที่มีความวิตกกังวล (Anxiety) ความรู้สึกเป็นศัตรูอย่างโกรธเคือง (Angry Hostility) ความรู้สึกซึมเศร้า (Depression) การคำนึงถึงแต่ตนเอง (Self- Consciousness) การมีแรงกระตุ้นในตนเองสูง (Impulsiveness) และมีอารมณ์เปราะบาง (Vulnerability)

บุคคลที่ได้คะแนนต่ำ มีลักษณะวิตกกังวล ตื่นเต้นง่าย มีความรู้สึกไม่ปลอดภัย มีแรงกระตุ้นในตนเองสูง ไม่รู้จักพอเพียง การอุปาทานว่าเจ็บป่วย

บุคคลที่ได้คะแนนสูง มีลักษณะเยียบสงบ ไม่หวั่นไหวง่าย รู้สึกผ่อนคลาย กล้าหาญ รู้สึกปลอดภัย พึงพอใจในตนเอง

1 2 บุคลิกภาพแสดงตัว (Extraversion) หมายถึง การเป็นผู้ที่มีความอบอุ่น (Warmth) ความชอบอยู่ร่วมกับผู้อื่น (Gregariousness) การแสดงออกแบบตรงไปตรงมา (Assertiveness) การชอบมีกิจกรรม (Activity) ชอบแสดงหาความตื่นเต้น (Excitement- Seeking) การมีอารมณ์ด้านบวก (Positive Emotions)

บุคคลที่ได้คะแนนต่ำ มีลักษณะลึกลับ สงบเสงี่ยม ใจเย็น พูดน้อย ชอบอยู่ลำพังคนเดียว เน้นการทำงานมากกว่าสัมพันธภาพระหว่างบุคคล

บุคคลที่ได้คะแนนสูง มีอัธยาศัยน่ารัก ตื่นตัว ช่างคุย มองโลกในแง่ดี ชอบอยู่ร่วมกับคนอื่น สนุกสนานและมีความรักให้คนอื่น ตลอดจนเป็นที่รักใคร่ชอบพอของคนอื่น

1 3 บุคลิกภาพเปิดกว้าง (Openness) หมายถึง การเป็นคนช่างฝัน (Fantasy) ความสุนทรีย์ (Aesthetics) การเปิดเผยความรู้สึก (Feeling) การปฏิบัติ (Actions) การมีความคิด (Ideas) การยอมรับค่านิยม (Values)

บุคคลที่ได้คะแนนต่ำ มีลักษณะชอบทำตามประเพณีนิยม มีความสนใจในเรื่องต่างๆ น้อย ไม่ชอบงานศิลปะ ไม่ชอบการวิเคราะห์ ไม่สนใจความเป็นไปของโลก

บุคคลที่ได้คะแนนสูง มีความสนใจเรื่องราวต่างๆ อย่างกว้างขวาง อยากเรียนรู้ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการ ไม่ชอบทำตามประเพณีนิยม

1 4 บุคลิกภาพอ่อนโยน (Agreeableness) หมายถึง การเป็นผู้ไว้วางใจผู้อื่น (Trust) ความตรงไปตรงมา (Straightforwardness) ความรู้สึกเอื้อเฟื้อ (Altruism) การยอมตามผู้อื่น (Compliance) การถ่อมตน (Modesty) และความมีจิตใจอ่อนโยน (Tender- Mindedness)

บุคคลที่ได้คะแนนต่ำ มีลักษณะพูดจาหยาบค้าย ชอบเยาะเย้ยผู้อื่น ระวังสงสัย ไม่ให้ความร่วมมือ มีความอหังการพยายาหา เห็นแก่ตัว โกรธง่าย

บุคคลที่ได้คะแนนสูง มีจิตใจอ่อนโยน ความเป็นธรรมชาติ ไว้วางใจผู้อื่น ให้ความช่วยเหลือ ให้อภัย ตรงไปตรงมา ถูกหลอกลวงง่าย

1 5 บุคลิกภาพมีสติ(Conscientiousness) หมายถึง การมีความสามารถ (Competence) ความเป็นระเบียบ (Order) การมีความรับผิดชอบในหน้าที่ (Dutifulness) การมีความต้องการสัมฤทธิ์ผล (Achievement Striving) ความมีวินัยต่อตนเอง (Self Discipline) และมีความคิดที่สามารถปฏิบัติได้ (Deliberation)

บุคคลที่ได้คะแนนต่ำ เป็นบุคคลที่ไม่มีจุดมุ่งหมาย ไร้ใจไม่ได้ ขี้เกียจ สะเพวรา ไม่เอาใจใส่ต่องาน ละเลยหน้าที่ จิตใจอ่อนแอ

บุคคลที่ได้คะแนนสูง มีระเบียบ ไร้ใจได้ ขยันทำงาน มีวินัยในตนเอง ตรงต่อเวลา รอบคอบ ประณีต ทะเยอทะยาน มานะบากบั่น

ลักษณะของแบบวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบซึ่ง ผู้วิจัยได้นำแบบวัดของ วัลภา สบายยิ่ง (2542) ที่แปลมาจากแบบวัดบุคลิกภาพ NEO-FFI ของคอสตา และแมคเคอร์ (1992) นำมาปรับปรุงเพียงเล็กน้อย เป็นประโยคประกอบด้วยมาตราส่วนประมาณค่า 5 หน่วย จาก "จริงมากที่สุด" ถึง "ไม่จริงเลย" ประกอบเป็นจำนวน 60 ประโยค บุคลิกภาพแต่ละด้าน ประกอบด้วย 12 ประโยค ซึ่งมีทั้งข้อความทางบวกและทางลบ คะแนนบุคลิกภาพแต่ละด้านของแต่ละคนจึงมีพิสัยอยู่ระหว่าง 12-60 คะแนน ผู้ที่ตอบ "จริงมากที่สุด" ในข้อความทางบวก หรือผู้ที่ตอบ "ไม่จริงเลย" ในข้อความทางลบ จะได้คะแนนสูง ส่วนผู้ที่ตอบ "ไม่จริงเลย" ในข้อความทางบวก หรือผู้ที่ตอบ "จริงมากที่สุด" ในข้อความทางลบจะได้คะแนนน้อย ในกรณีแบ่งผู้ตอบเป็นกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ สำหรับบุคลิกภาพแต่ละด้านใช้คะแนนเฉลี่ยของแบบวัด ผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยจัดเป็นผู้มีบุคลิกภาพแบบนั้นสูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ย

2 ทศนคติด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรส หมายถึง การที่สามีหรือภรรยาเป็นบุคคลที่ ซื่อตรง มีความจริงใจ ไม่โกหก หลอกลวง จริงต่อคำพูดและการกระทำ รักเดียวใจเดียว ไม่ประพฤตินอกใจคู่สมรสทั้งต่อหน้าและลับหลัง การกระทำเหล่านี้จำแนกได้ 3 องค์ประกอบ คือ ประการแรกเป็นความรู้ความเข้าใจเชิงประเมินค่าว่าการซื่อสัตย์ต่อคู่สมรสเป็นสิ่งที่ดีมีประโยชน์ หรือไม่ดีไม่มีประโยชน์ ประการที่สอง ความรู้สึกพอใจหรือไม่พอใจในความซื่อสัตย์ของคู่สมรส และประการสุดท้ายเป็นความพร้อมทางจิตใจในการมีพฤติกรรมที่ซื่อสัตย์และมั่นคงต่อคู่สมรส เพียงไร

ตัวแปรนี้วัดโดยแบบวัดทศนคติด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรส โดยผู้วิจัยได้สร้างขึ้น จำนวน 30 ข้อ มีข้อความถามครอบคลุมทศนคติด้านความซื่อสัตย์ดังกล่าวข้างต้น แต่ละข้อประกอบด้วยมาตราส่วนประเมินค่า 5 หน่วย จาก "จริงมากที่สุด" ถึง "ไม่จริงมากที่สุด" ในการตอบแบบวัดนี้ ผู้ตอบแต่ละคนจะได้คะแนนแต่ละข้อจาก 1-5 คะแนน พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 30 -150 คะแนน ผู้ที่ได้คะแนนสูงในคำถามเชิงบวกจะได้คะแนนทศนคติด้านความซื่อสัตย์สูงและผู้ที่ได้คะแนนสูงในคำถามเชิงลบจะมีทศนคติด้านความซื่อสัตย์ต่ำ

ในกรณีแบ่งผู้ตอบเป็นสองกลุ่ม คือ ผู้ที่มีทัศนคติด้านความซื่อสัตย์สูง กับต่ำ ใช้คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มเป็นเกณฑ์ โดยผู้ที่ได้คะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มจัดว่าเป็นผู้ที่มีทัศนคติด้านความซื่อสัตย์สูง ส่วนผู้ที่ได้คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่ากลุ่มจัดว่าเป็นผู้ที่มีทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ต่ำ

3 ความสุขในชีวิตสมรส หมายถึง การที่สามีหรือภรรยามีความรักซึ่งกันและกัน มีความรู้สึกเป็นเพื่อนคู่ชีวิต มีความพอใจและมีความสุขจากการมีความสัมพันธ์ทางเพศ มีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับบทบาทของตน มีการสื่อสารในทางที่ดี มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ คือสามารถควบคุมอารมณ์ในทางที่ไม่เหมาะสม มีความศรัทธาในศาสนาเหมือนกัน รวมทั้งมีการเอื้อประโยชน์ต่อกัน และมีพฤติกรรมที่เปิดเผยตนเองไม่ปิดบังหรือมีความลับต่อกัน และประการสุดท้ายก็คือมีการสนับสนุนทางอารมณ์ คือมีความรัก ผูกพัน และ ร่วมทุกข์ร่วมสุขซึ่งกันและกัน ซึ่งในที่นี้ได้แบ่งคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก ปานกลาง น้อย ดังนี้ คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก ได้แก่ คู่สมรสที่สามีและภรรยาแต่ละฝ่ายได้คะแนนเฉลี่ยสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มรวม คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง ได้แก่ คู่สมรสที่สามีหรือภรรยาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดได้คะแนนเฉลี่ยสูงกว่าหรือต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มรวม คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย ได้แก่ คู่สมรสที่สามีและภรรยาแต่ละฝ่ายได้คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มรวม ลักษณะและพฤติกรรมความรู้สึกดังกล่าว มีรายละเอียดดังนี้

3.1 ความรัก หมายถึง การมีความรักเลื่อมใส และต้องการการผูกพันทางร่างกาย และอารมณ์ มีความปรารถนาที่จะใกล้ชิดกันและกัน ยอมที่จะเสียสละให้กับอีกฝ่าย เป็นความรักที่บุคคลเป็นฝ่ายให้มากกว่าฝ่ายรับ โดยคิดถึงความสุขและผลประโยชน์ของคู่สมรส เช่น ไม่คำนึงถึงความต้องการของตนเองเป็นใหญ่

3.2 ความเป็นเพื่อนคู่ชีวิต หมายถึง การที่คู่สมรสมีพฤติกรรมเคียงคู่กันอยู่เสมอ เช่น ทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันยามว่าง ทั้งกิจกรรมภายในและภายนอกบ้าน เช่น การไปเยี่ยมเยียนเพื่อน มีเวลาพูดคุยปรึกษาหารือเรื่องต่างๆ ร่วมกัน การเดินทางไปเยี่ยมญาติ ร่วมกัน

3.3 ความสัมพันธ์ทางเพศ หมายถึง การที่คู่สมรสสามารถปรับตัวเข้าหากันได้ในเรื่องเพศสัมพันธ์ คือไม่ปรารถนาที่จะร่วมเพศกับบุคคลอื่นซึ่งไม่ใช่คู่สมรสของตน และมีความปรารถนาทางเพศเท่าเทียมกัน ไม่เคยแสดงความไม่พอใจเมื่อมีเพศสัมพันธ์กับคู่สมรสของตน

3.4 ความสอดคล้องทางบทบาท หมายถึง ความเชื่อและความคิดเห็นของคู่สมรสว่าพฤติกรรมใดเหมาะสมกับแต่ละฝ่าย และพฤติกรรมใดควรทำหรือไม่ควรทำ เช่น มีความคิดตรงกันในบทบาทด้านการเป็นผู้นำและจัดการการเงินของครอบครัว มีความคิดตรงกันในการตัดสินใจการคิดตรงกันในด้านบทบาทการเป็นสามีหรือภรรยาที่ดี

3 5 การสื่อสารที่ดี หมายถึง การเป็นผู้ฟังที่ดีที่มีความเห็นอกเห็นใจและเปิดเผยต่อกัน โดยเมื่อเกิดปัญหาใด ๆ มีการปรึกษาหารือกัน รับฟังและทำความเข้าใจในความรู้สึกของอีกฝ่ายหนึ่ง ใช้คำพูดระหว่างกันที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ

3 6 วุฒิภาวะทางอารมณ์ หมายถึง ความสามารถควบคุมอารมณ์ที่แสดงต่อกันได้ดี มีความสามารถปรับตัวให้เข้ากับความต้องการและความคาดหวังของอีกฝ่ายได้ดี มีความสามารถในการยืดหยุ่นหรือผ่อนปรนซึ่งกันและกัน และปรับตัวต่อสถานการณ์ต่างๆ ได้ดี

3 7 การมีศรัทธาต่อศาสนา หมายถึง การประพฤติปฏิบัติทางกาย วาจา ใจ หรือ การกระทำใดๆ ในการดำเนินชีวิตประจำวันตามหลักศาสนา หากเป็นศาสนาพุทธก็หมายถึง การปฏิบัติตามหลักกรรม เป็นต้น คู่สมรสมีการปฏิบัติทางศาสนาเสมอกัน สามารถนำศาสนามาปรับใช้ในชีวิตร่วมกันได้เป็นอย่างดี สนับสนุนซึ่งกันและกันในการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา

3 8 การเอื้อประโยชน์ต่อกัน หมายถึง มีความคิดที่จะมีความเสียสละต่อกัน และปรารถนาให้อีกฝ่ายได้รับประโยชน์ ต่างฝ่ายเป็นทั้งฝ่ายรับ และผู้ให้ มีความเต็มใจที่จะช่วยเหลือเกื้อกูลต่อกันเมื่อรู้ว่าอีกฝ่ายต้องการความช่วยเหลือ

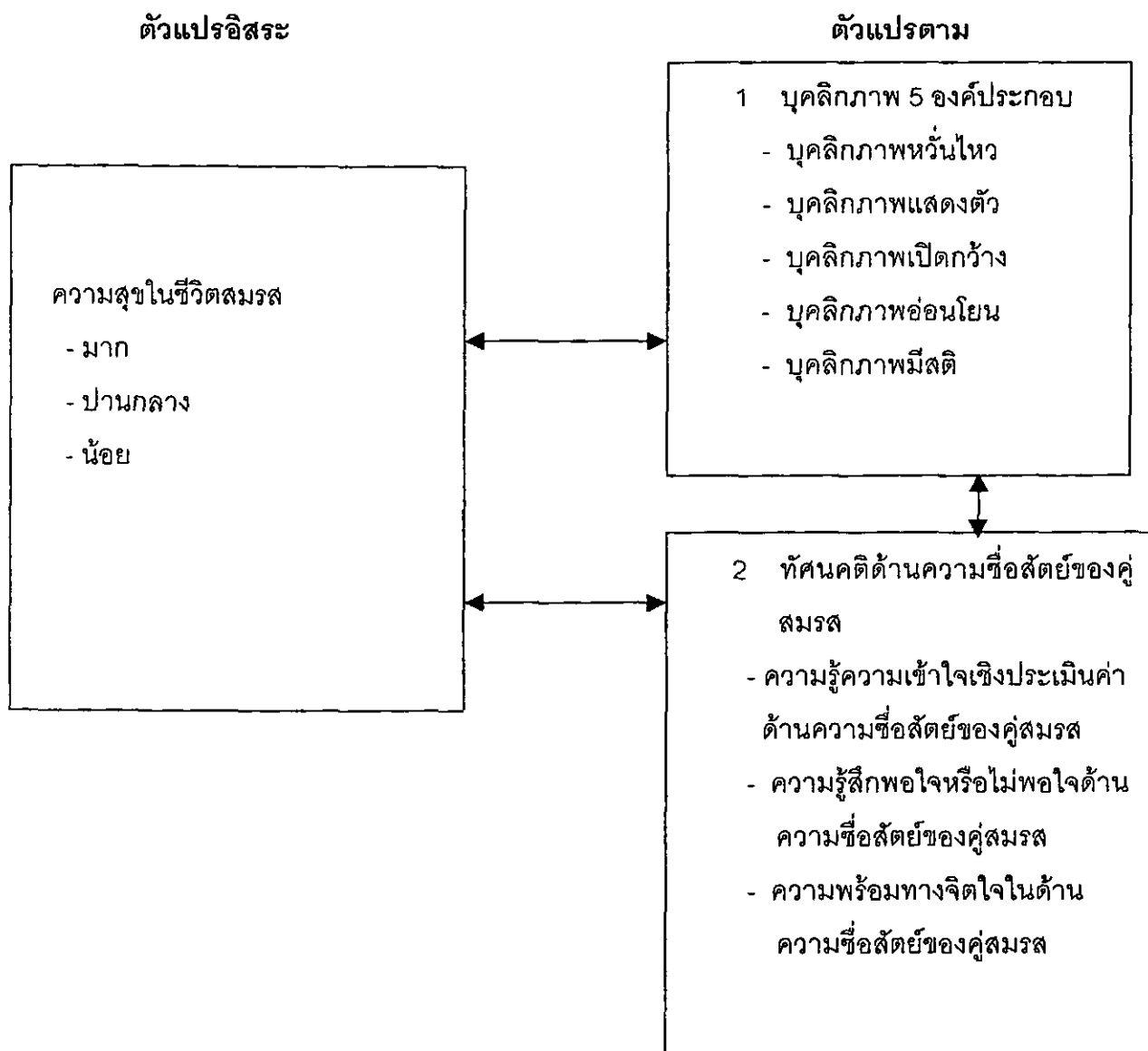
3 9 การเปิดเผยตนเอง หมายถึง การไม่มีความลับต่อกัน เปิดเผยความเป็นตัวตนที่แท้จริงอย่างตรงไปตรงมา เปิดใจกว้างในการรับฟังข้อขัดแย้งของกันและกันได้

3 10 การรับรู้ถึงความห่วงใยจากคู่สมรส หมายถึง การไม่ทอดทิ้งกันในยามที่อีกฝ่ายมีปัญหา หรือป่วยไข้ แสดงความรักใคร่ ผูกพันกัน แสดงความห่วงใยในทุกข์สุขของอีกฝ่าย นิยามพฤติกรรมการดังกล่าวข้างต้น วัดได้ด้วยแบบวัด ความสุขในชีวิตสมรส ซึ่งเป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างมีจำนวน 40 ข้อ แต่ละข้อประกอบด้วยข้อความเพื่อให้ผู้ตอบแสดงความรู้สึก ความคิดเห็น หรือการกระทำ แล้วเลือกตอบในคำตอบที่ให้ไว้ ซึ่งเป็นมาตราส่วนประมาณค่าจาก “จริงมากที่สุด” ถึง “ไม่จริงมากที่สุด” ในการตอบแบบวัดนี้ผู้ตอบแต่ละคนจะได้คะแนนแต่ละข้อจาก 1-5 คะแนน และคะแนนรวมจาก 40-200 คะแนน คู่ที่ได้คะแนนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทั้งคู่แสดงถึงมีความสุขในชีวิตสมรสมาก ส่วนคู่ที่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดได้คะแนนต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม แสดงว่ามีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง และ คู่ที่ได้คะแนนต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทั้งคู่ แสดงว่ามีความสุขในชีวิตสมรสน้อย

กรอบแนวคิดในการทำวิจัย

จากจุดมุ่งหมายในการวิจัยซึ่ง ผู้วิจัยมุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบในแต่ละองค์ประกอบ รวมทั้งทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรส ฉะนั้นจึงกำหนดกรอบการวิจัย ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1 คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมากสามีและภรรยาจะมีบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบในแต่ละองค์ประกอบ คือ บุคลิกภาพห้วนใจ, บุคลิกภาพแสดงตัว, บุคลิกภาพเปิดกว้าง, บุคลิกภาพอ่อนโยน, บุคลิกภาพมีสติ เหมือนกัน คือมีสหสัมพันธ์เชิงบวก

2 คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง สามีและภรรยาจะมีบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบในแต่ละองค์ประกอบ คือบุคลิกภาพห้วนใจ, บุคลิกภาพแสดงตัว, บุคลิกภาพเปิดกว้าง , บุคลิกภาพอ่อนโยน, บุคลิกภาพมีสติ เหมือนกัน คือมีสหสัมพันธ์เชิงบวก

3 คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อยสามีและภรรยา มีบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ ในแต่ละองค์ประกอบ คือบุคลิกภาพหัวไหล่, บุคลิกภาพแสดงตัว, บุคลิกภาพเปิดกว้าง, บุคลิกภาพอ่อนโยน, บุคลิกภาพมีสติ ไม่เหมือนกัน คือ มีสหสัมพันธ์เชิงลบ

4 คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมากสามีและภรรยา มีทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรสเหมือนกัน คือ มีสหสัมพันธ์เชิงบวก

5 คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลางสามีและภรรยา มีทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรสเหมือนกัน คือ มีสหสัมพันธ์เชิงบวก

6 คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อยสามีและภรรยา มีทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรสไม่เหมือนกัน คือ มีสหสัมพันธ์เชิงลบ

7 บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบต่อไปนี้ ได้แก่ บุคลิกภาพแสดงตัว, บุคลิกภาพเปิดกว้าง, บุคลิกภาพอ่อนโยน, บุคลิกภาพมีสติ มีความสัมพันธ์เชิงบวก ส่วนบุคลิกภาพด้านหัวไหล่ มีความสัมพันธ์เชิงลบ กับทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก

8 บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบต่อไปนี้ ได้แก่ บุคลิกภาพแสดงตัว, บุคลิกภาพเปิดกว้าง, บุคลิกภาพอ่อนโยน, บุคลิกภาพมีสติ มีความสัมพันธ์เชิงบวก ส่วนบุคลิกภาพด้านหัวไหล่ มีความสัมพันธ์เชิงลบ กับทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง

9 บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบต่อไปนี้ ได้แก่ บุคลิกภาพหัวไหล่, บุคลิกภาพแสดงตัว, บุคลิกภาพเปิดกว้าง, บุคลิกภาพอ่อนโยน, บุคลิกภาพมีสติ มีความสัมพันธ์เชิงลบ กับทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เพื่อให้การศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบและทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรสได้บรรลุตามจุดมุ่งหมาย และเพื่อให้ครอบคลุมตัวแปรที่ศึกษา ผู้วิจัยได้รวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เริ่มจากความหมายของการสมรส ชีวิตสมรส การเลือกคู่ครององค์ประกอบที่ทำให้ชีวิตสมรสมีความสุข กรอบความคิดเชิงทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ความหมายของบุคลิกภาพ ความสำคัญของบุคลิกภาพ ความหมายของบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ องค์ประกอบของทัศนคติ ทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรส ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อประกอบการศึกษาเรียงลำดับ ดังนี้

- 1 การสมรส
- 2 ชีวิตสมรส
- 3 การเลือกคู่ครอง
- 4 องค์ประกอบที่ทำให้คู่สมรสมีความสุข
- 5 กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
- 6 ความหมายของบุคลิกภาพ
- 7 ความสำคัญของบุคลิกภาพ
- 8 ลักษณะของบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ
- 9 งานวิจัยเกี่ยวกับบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบกับความสุขในชีวิตสมรส
- 10 ทัศนคติ
  - 10 1 ความหมายของทัศนคติ
  - 10 2 ประเภทของทัศนคติ
  - 10 3 องค์ประกอบของทัศนคติ
  - 10 4 แหล่งของทัศนคติ
- 11 ความซื่อสัตย์
- 12 ทัศนคติด้านความซื่อสัตย์กับความสุขในชีวิตสมรส
- 13 สาเหตุร่วมสมัยที่มีผลต่อการนอกใจ
- 14 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติด้านความซื่อสัตย์กับความสุขในชีวิตสมรส

การสมรส

ความหมายของการสมรส

จากตำราครอบครัวสัมพันธ์ สถาบันครอบครัวและการสมรส สมาคมคนเครษฐศาสตร์ แห่งประเทศไทยในพระบรมราชินูปถัมภ์ (2518 327) การสมรสหมายถึง การที่ชายหญิงมีความสัมพันธ์ทางเพศในรูปที่สังคมยอมรับ โดยแต่ละสังคมจะมีกฎเกณฑ์ระเบียบแบบแผนสำหรับคู่สมรสเพื่อความถูกต้อง เช่น บางสังคมการสมรสจะสมบูรณ์แบบจะต้องผ่านพิธีกรรมทางศาสนา ส่วนมากจะกำหนดการจดทะเบียนสมรสเป็นหลักสำคัญที่สุดในการปฏิบัติ

ก่อ สวัสดิ์พานิชย์ (2519 53) กล่าวว่า การสมรสเป็นวิธีการหนึ่งที่ชายและหญิงใช้เป็นหนทางเพื่อตอบสนองความต้องการที่จำเป็นทางเพศในสังคมที่ไม่นิยมรักเสรี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2525 319) การสมรสหมายถึง การเปลี่ยนสภาพจากชีวิตเดี่ยวมาเป็นชีวิตคู่

สุพัตรา สุภาพ (2528 63) การสมรสหมายถึง วิธีการหนึ่งที่สังคมเข้ามาควบคุมความสัมพันธ์ทางเพศให้อยู่ในขอบเขต

ลิขิต กาญจนารักษ์ (2531 614) การสมรสหมายถึง ผลที่เกิดจากการที่ชายหญิงมีความรัก ความใคร่ ความดึงดูด ความต้องการทางเพศ ตลอดจนความต้องการมีฐานะหรือยกฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจในการอยู่ร่วมกันในรูปที่สังคมยอมรับ

สรุปการสมรสหมายถึงการที่หญิงชายใช้ชีวิตร่วมกัน มีความผูกพัน รักใคร่ เอื้ออาทรช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในรูปแบบที่สังคมยอมรับ

ชีวิตสมรส

ชีวิตสมรสที่ยั่งยืนผาสุกนั้นเริ่มต้นเมื่อคนสองคนเข้ามาเกี่ยวพันกัน รู้ความต้องการของตนเอง รู้จักคู่สมรส และรู้ก่อนหน้าสมรสว่าสามารถปรับตัวให้เข้ากับ ความแตกต่างหรือความผิดของอีกฝ่ายหนึ่งได้ ทั้งนี้เพราะว่า เมื่อเริ่มต้นดำเนินชีวิตคู่ทั้งสองฝ่ายจะพบว่าคู่สมรสของตนยังมีบุคลิกลักษณะนิสัย เจตคติ ค่านิยมบางอย่างซึ่งตนไม่เห็นสอดคล้องด้วยความแตกต่างเหล่านี้ หากปล่อยไว้ อาจกลายเป็นสาเหตุทำให้ชีวิตสมรสไม่ราบรื่นได้ ฉะนั้นคู่สมรสควรเฝ้าระวังปรับตัวเข้าหากัน เพื่อไม่ให้ความแตกต่างเล็กๆ น้อยๆ กลายเป็นความขัดแย้งขึ้นโดยใช้ ขันติธรรม สามัคคีธรรม และเมตตาธรรมเป็นหลักเพื่อให้ชีวิตสมรสประสบความสำเร็จ ซึ่งในความเป็นจริงนั้นชีวิตสมรสที่ประสบความสำเร็จนั้นไม่ได้เกิดขึ้นเอง แต่คู่สมรสต้องพยายามสร้างขึ้นมา คู่ที่ไม่ใช้ความพยายามมักจะพบกับความล้มเหลว ฉะนั้นคู่สมรสควรศึกษาคู่สมรสของตนไว้ล่วงหน้า คือ ก่อนการสมรส เพื่อจะเป็นแนวทางให้ผู้ที่สมรสหรือคู่สมรสใหม่ร่วมกันวางแผน จัดความแตกต่างที่อาจจะเกิดขึ้น อันจะเป็นผลให้ชีวิตสมรสของเขายั่งยืนผาสุก

วงจรชีวิตสมรส (Marital life cycle) (จัสมิน สุวรรณชีพ 2544)

ชีวิตสมรสจะมีการเปลี่ยนแปลงเป็นขั้นตอนที่เราเรียกว่า วงจรชีวิตสมรส ซึ่งมีการกิจหลายอย่างที่คู่สมรสต้องปฏิบัติให้ครบถ้วนเพื่อให้ชีวิตสมรสเติบโตและพัฒนาไปได้อย่างเหมาะสม โดยวงจรนี้สามารถแบ่งได้เป็น 4 ระยะ (อุมาภรณ์ ตรังคสมบัติ ม ป ป , อ้างอิงจาก Nichols 1988) ดังนี้

1 ระยะเริ่มสร้างครอบครัว (Formation stage) เป็นเวลาที่หญิงชายเริ่มสร้างความผูกพันต่อกัน มีการเลือกคู่ การแต่งงาน และครอบครัวใหม่เกิดขึ้น เป็นช่วงเวลาที่คู่สมรสต้องทำความรู้จักกันและปรับตัวเข้าหากัน คู่สมรสดูแลเอาใจใส่กัน สามารถสื่อสารความต้องการและความคิดเห็นของกันได้ดี รู้จักการแก้ไขความขัดแย้ง ประนีประนอมและปรับความคาดหวังที่มีต่อกันให้เหมาะสม ตลอดจนสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับครอบครัวเดิมของแต่ละฝ่าย

2 ระยะมีลูก (Expansion stage) เป็นระยะที่ครอบครัวมีสมาชิกใหม่เพิ่มขึ้นมา นั่นคือลูก ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างสามีภรรยาและบทบาทหน้าที่ของแต่ละคนจะเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ซึ่งในระยะนี้อาจเกิดปัญหาขัดแย้งระหว่างหน้าที่การงานและชีวิตครอบครัวได้มาก และความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรสอาจแย่ลง หากไม่สามารถปรับตัวรับกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้

3 ระยะที่ลูกโตและแยกจากครอบครัว (Conteaction stage) เป็นระยะที่ลูกเติบโตและแยกจากไป การเลี้ยงดูลูกที่เป็นวัยรุ่นเป็นภาระที่หนัก พฤติกรรมของลูกอาจนำมาซึ่งความขัดแย้งระหว่างสามีภรรยา และบ่อยครั้งที่ปัญหาของลูกทำให้เกิดความขัดแย้งรุนแรงในชีวิตสมรส ในช่วงที่ลูกกำลังเติบโตนั้น พ่อแม่ก็กำลังอยู่ในช่วงที่เกิดปัญหาทางอารมณ์ และในความสัมพันธ์ระหว่างกันได้ง่าย ที่เรียกว่า "ช่วงวิกฤติวัยกลางคน" ขอบเขตส่วนบุคคลที่เหมาะสมจะทำให้ความสัมพันธ์ดำเนินไปด้วยดี

4 ระยะหลังการเลี้ยงลูก (Postparental stage) ระยะนี้ภาระในการเลี้ยงลูกสิ้นสุดลง ครอบครัวจะกลับมาเหลือเพียงสามีและภรรยาเท่านั้น คู่สมรสต้องปรับความสัมพันธ์ใหม่อีกครั้ง การที่ลูกจากไปอาจทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้ 2 ทางคือ คู่สมรสที่มีความขัดแย้ง และเหินห่างกันมากขึ้น หรือคู่สมรสกลับมาใกล้ชิดสนิทสนมและมีความพึงพอใจกันมากขึ้น

จากวงจรชีวิตสมรสในแต่ละระยะ จะเห็นว่า ความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรสจะต้องเปลี่ยนแปลงไปไม่มากนักน้อยซึ่งคู่สมรสควรเรียนรู้ที่จะใช้ชีวิตร่วมกันเพื่อให้ชีวิตคู่ดำเนินต่อไปได้อย่างราบรื่น ดังนั้น คู่สมรสต้องเตรียมพร้อมที่จะปรับตัว และปรับความสัมพันธ์ระหว่างกันให้เหมาะสม เพื่อชีวิตสมรสนั้นคงอยู่ด้วยดีต่อไป

ความสุขในชีวิตสมรส

ความหมายของความสุขในชีวิตสมรส (Marital Happiness)

เบอร์ (อุบลรัตน์ พิษณุชยะนนท์ 2531 : 6 , อ้างอิงจาก Burr 1976) กล่าวว่า นักทฤษฎีมักใช้ความสุขในชีวิตสมรส ในความหมายใกล้เคียงคำว่า ความพึงพอใจในชีวิตสมรส โดยเฉพาะ Landis (1963)

ฮอว์กินส์ (บุญประครอง ภาณุรัตน์ 2531 : 11 , อ้างอิงจาก Hawkins 1968) กล่าวว่า ความพึงพอใจชีวิตสมรสหมายถึง ความรู้สึกเชิงอัตวิสัย

สุภาวดี เดชาเกรียงศักดิ์ (2534) ได้ให้ความหมายของความสุขในชีวิตสมรสไว้ว่าเป็นระดับที่บุคคลรู้สึกพึงพอใจในชีวิตสมรส สัมพันธภาพในครอบครัว และสภาพชีวิตสมรสโดยรวม ซึ่งสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดช่วงชีวิตของบุคคลหรือครอบครัว

สำหรับงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ให้ความหมายของความสุขในชีวิตสมรส หมายถึง คู่สมรสที่มีความรักซึ่งกันและกัน มีความรู้สึกเป็นเพื่อนคู่ชีวิต มีความพอใจและมีความสุขจากการมีความสัมพันธ์ทางเพศ มีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับบทบาทของตน มีการสื่อสารในทางที่ดี มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ คือสามารถควบคุมอารมณ์ในทางที่ไม่เหมาะสม มีความศรัทธาในศาสนาเหมือนกัน รวมทั้งมีการเอื้อประโยชน์ต่อกัน และมีพฤติกรรมที่เปิดเผยนเองไม่ปิดบังและมีความลับต่อกัน และประการสุดท้ายก็คือมีการสนับสนุนทางอารมณ์ คือมีความรัก ผูกพัน และร่วมทุกข์ร่วมสุขซึ่งกันและกัน และผู้วิจัยใช้ความพึงพอใจในชีวิตสมรส ในความหมายเดียวกันกับความสุขในชีวิตสมรสด้วย

มีผู้วิเคราะห์ว่า ลักษณะและบุคลิกภาพของคู่สมรสที่จะช่วยให้การครองชีวิตคู่มีความสุขและอยู่ร่วมกันได้ตลอดชีวิต มีลักษณะดังต่อไปนี้ (นิยม บุญมี 2534 : 77)

- 1 เป็นผู้ที่ให้ความร่วมมือกับบุคคลอื่นเป็นอย่างดี
- 2 มีมนุษยสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ เป็นอย่างดี
- 3 มีความเกรงใจและรู้จักยกย่องให้เกียรติผู้อื่น
- 4 รู้จักสังเกตและเข้าใจในปฏิกริยาหรือพฤติกรรมที่ผู้อื่นแสดงออกมา และสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์นั้นๆ ได้เป็นอย่างดี
- 5 รู้จักมีความโอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อแบ่งปันสิ่งของที่ตนต้องการให้บุคคลอื่นเช่นเดียวกับความต้องการของตน มิใช่ที่จะเป็นผู้เสาะแสวงหา หรืออยากได้ทุกอย่างจากบุคคลอื่นจนขาดความละอาย รู้จักละในเรื่อง โลกะ สร้างนิสัยในเรื่อง จาคะ ให้บังเกิดขึ้น
- 6 ต้องเป็นบุคคลที่อดทนและสามารถข่มใจตนเองได้เมื่อเกิดสถานการณ์รุนแรงโดยไม่คาดฝัน

7 จะต้องเป็นบุคคลที่มีความรับผิดชอบในหน้าที่และขยันหมั่นเพียรในกิจการงานเป็นอย่างดีโดยสม่ำเสมอ

8 ต้องมีบุคลิกลักษณะที่เปิดเผยและมีความซื่อสัตย์ซึ่งกันและกัน

9 ต้องเป็นผู้ที่มีสุขภาพจิตดีและมีอารมณ์อันมั่นคง

จากที่กล่าวมาข้างต้นบุคลิภาพของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสควรมีความสอดคล้องกัน หรือมีบุคลิกลักษณะที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งโดยส่วนใหญ่คน 2 คนที่จะเลือกใช้ชีวิตคู่ร่วมกันนั้นต้องผ่านกระบวนการการเลือกคู่ครองมาอย่างดี เพื่อให้สามารถใช้ชีวิตร่วมกันอย่างเป็นสุข ดังนั้น บุคคลที่ตกลงใจจะแต่งงานกันนั้นต้องศึกษา บุคลิภาพของผู้ที่ตนเลือกให้สอดคล้องกับบุคลิกลักษณะที่ตนต้องการมากที่สุดจึงจะทำให้ชีวิตสมรสยืนยาว

สาเหตุสำคัญที่ทำให้คนเราต้องมีคู่สมรส

1 ความต้องการทางเพศและความรักอันมั่นคง คนในสมัยปัจจุบันให้ความสำคัญในเรื่องความรักอยู่ในความรู้สึกที่สูงมาก ซึ่งก็เป็นความคิดที่ถูกต้องเพราะชีวิตครอบครัวหรือชีวิตสมรสถ้าไม่เกิดขึ้นบนรากฐานของความรักอันแท้จริงแล้วก็ยากแก่การที่จะเข้าใจและมีความสัมพันธ์อันดี แต่มีคนอีกจำนวนมากที่เข้าใจผิดคิดว่าความรักที่เกิดขึ้นในชีวิตสมรสนั้นเป็นความต้องการทางเพศมากกว่าความต้องการอื่นๆ ซึ่งในความเป็นจริงแล้วควรแยกกันโดยให้ความต้องการทางเพศอยู่บนรากฐานของความรัก

2 ความต้องการส่วนบุคคล โดยทั่วไปแต่ละบุคคลย่อมมีความชอบ ความสนใจ ความต้องการในกิจกรรมต่างๆ ไม่เหมือนกันและไม่เท่ากัน แต่จะมีหลักที่ตรงกันในเรื่องของความสะดวกสบายแก่ตนเอง เช่น เมื่อบุคคลเห็นว่าการมีคู่ครองมีครอบครัวจะเป็นการสนองความต้องการบางอย่างได้ดีกว่าก็ย่อมจะต้องเต็มใจเลือกการแต่งงานดีกว่าที่จะต้องอยู่อย่างโดดเดี่ยว เพราะการแต่งงานนอกจากจะเป็นการเปลี่ยนฐานะความเป็นอยู่หลายด้านในสังคมให้ดีขึ้นแล้ว ก็ยังจะทำให้เกิดความสุขสะดวกสบายและมีอิสระอย่างเปิดเผยอีกด้วย

3 การปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของสังคม การดำรงชีวิตของมนุษย์ย่อมเป็นไปตามหลักเกณฑ์และขอบข่ายของขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมที่สังคมนั้นๆ ได้กำหนดไว้ บุคคลที่เติบโตเป็นผู้ใหญ่และมีความพร้อมที่จะมีครอบครัวเพื่อสร้างหลักฐานให้มั่นคงเป็นปึกแผ่นมักเลือกที่จะแต่งงานในที่สุด

4 ความต้องการที่จะยกฐานะทางเศรษฐกิจ ฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับครอบครัว การตัดสินใจแต่งงานมีคู่ครองของบุคคลบางคนจึงพิจารณาในด้านที่จะยกฐานะทางเศรษฐกิจของตนให้ดีขึ้น การมองหาคู่ครองจึงดูที่พื้นฐานทางเศรษฐกิจของครอบครัวเดิมเป็น

สำคัญ และอาจมองข้ามในเรื่องความรัก ความเข้าใจ ความมีน้ำใจ กิริยามารยาท และพื้นฐานทางการศึกษาทำให้เกิดปัญหาชีวิตสมรสในภายหลังได้

5 การยอมรับและความคาดหวังทางสังคม หลายคนมีความเชื่อและมีแนวโน้มที่เป็นความจริงว่า สถาบันทางสังคมจะตั้งอยู่อย่างมั่นคงได้ก็ด้วยการที่ชายหญิงแต่งงานมีครอบครัวเป็นหลักฐาน สังคมมักจะมองคนที่ไม่มีคู่ครองด้วยความสงสัย หรือมองด้วยความไม่มั่นใจในความเป็นปกติของบุคคลนั้น แม้กระทั่งพฤติกรรมส่วนตัวอันเป็นธรรมชาตินิสัยที่บุคคลนั้นแสดงออกมาสู่สายตาของสังคมก็ยังไม่สามารถสร้างความมั่นใจหรือเป็นที่ยอมรับของสังคมเป็นอย่างดีเหมือนสภาพของบุคคลที่มีคู่สมรสได้ งานบางตำแหน่งบางอาชีพบุคคลที่มีครอบครัวจะได้รับการพิจารณาคัดเลือกก่อน เพราะความคาดหวังของสังคมมีอยู่ว่าบุคคลนั้นมีความพร้อมความมั่นคงทางอารมณ์ดีกว่า

การเลือกคู่ครอง

การเลือกคู่ครองเป็นกระบวนการทางสังคม (social process) ในหลายๆวัฒนธรรมได้ยอมรับว่าเป็นสิ่งสำคัญมาก เป็นกระบวนการตัดสินใจที่สำคัญที่สุดของชีวิต โดยเริ่มต้นจากการที่หนุ่มสาวมาปฏิสัมพันธ์กัน และฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดได้ใช้รูปแบบวิธีการเกี้ยวพาราสี (courtship) ซึ่งอาจจะเกิดขึ้นในหลายๆลักษณะ ที่จะนำพวกเขาทั้งสองมาสู่ความชอบพอโดยมีความรักเป็นพื้นฐานในการเลือกคู่

เบล (Bell 1971) ได้เสนอว่า การเลือกคู่ครองเป็นกระบวนการต่อเนื่องในการเลือกคู่ครองที่จะแต่งงาน โดยเริ่มพิจารณาแต่เฉพาะคนในกลุ่มเดียวกัน (endogamy) คนที่คุณสมบัติคล้ายกัน (homogamy) และคนที่มีบุคลิกที่ผู้เลือกต้องการ (personality need) (ทวิรัสมิ ธนาคม 2518 : 103)

กาเรตต์ (Garrett 1982 : 113) กล่าวว่า การเลือกคู่ครองเป็นกระบวนการตัดสินใจที่สำคัญของชีวิตคนหนุ่มสาว ในหลายๆ วัฒนธรรมนั้นได้รับการยอมรับว่าเป็นสิ่งสำคัญมาก เป็นลักษณะการเลือกจากบุคคลที่เหมาะสมโดยเปรียบเทียบภูมิหลังที่คล้ายคลึงกัน, ลำดับชั้น, การสืบทอดศาสนา และความเข้ากันได้ทางอายุ

สรุปได้ว่า ความหมายของมโนทัศน์การเลือกคู่ครองในความหมายที่ศึกษานี้ เป็นกระบวนการทางสังคมที่ปัจเจกบุคคลได้ตัดสินใจเลือกบุคคล โดยใช้หลักเกณฑ์ต่างๆ ที่คิดว่าเหมาะสมกับตนมากที่สุดเพื่อที่จะเลือกบุคคลนั้นมาเป็นคู่สมรส

ทฤษฎีการเลือกคู่ครอง

1 ทฤษฎีความคล้ายคลึง (homogamy theory) การเลือกคู่ครองนั้น บุคคลมีแนวโน้มที่จะเลือกผู้ที่มีความคล้ายคลึงกันกับตนเอง หรือมีความเหมือนกันในลักษณะต่างๆ โดยแบ่งออกเป็น ความคล้ายคลึงเกี่ยวกับบุคคล (personal homogamy) และความคล้ายคลึงเกี่ยวกับสังคม (social homogamy) (Kirkpatrick 302-303) ความคล้ายคลึงเกี่ยวกับบุคคลแบ่งออกเป็น 4 ชนิด ได้แก่

1.1 ความคล้ายคลึงทางกายภาพ (physical traits) ได้แก่ ส่วนสูง, น้ำหนัก, ความงามทางกายและสุขภาพ ตัวอย่างเช่น ชายและหญิงที่มีความสูงใกล้เคียงกันมีแนวโน้มที่จะแต่งงานกันมากกว่าคู่ที่มีความสูงแตกต่างกันมาก

1.2 ความคล้ายคลึงทางสติปัญญา (intellectual ability) ปัจจัยบุคคลมีแนวโน้มที่จะเลือกคู่สมรสที่มีระดับการศึกษาเท่าเทียมกับตน การศึกษาที่มีพื้นฐานบนคะแนนการทดสอบเชาว์ปัญญา ได้แสดงแนวโน้มที่คล้ายคลึงกันกับความคล้ายคลึงทางเชาว์ปัญญา

1.3 ความคล้ายคลึงทางทัศนคติ (attitudes) เป็นลักษณะความคล้ายคลึงระหว่างคู่สมรสที่มีต่อเรื่องต่างๆ เช่น ศาสนา เศรษฐกิจ ความคิดในเรื่องการแต่งงาน เด็ก การมีส่วนร่วมในสังคม เป็นต้น

1.4 ความคล้ายคลึงทางบุคลิกภาพและอารมณ์ (temperament and personality characteristics) ความคล้ายคลึงเกี่ยวกับสังคม (social homogamy) ได้แก่ ความคล้ายคลึงทางชาติพันธุ์ (ethnic homogamy), ความคล้ายคลึงทางถิ่นที่อยู่อาศัย (locality homogamy), ความคล้ายคลึงทางสถานภาพการสมรส (marital status homogamy), ความคล้ายคลึงทางอาชีพ (occupational homogamy), ความคล้ายคลึงทางการศึกษา (education homogamy), และความคล้ายคลึงทางสถานภาพทางสังคม (Kirkpatrick 1955 382-385)

2 ทฤษฎีความใกล้ชิด (propinquity theory)

การเลือกคู่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบทางด้านความใกล้ชิด เป็นการศึกษาทางสังคมวิทยาผ่านพฤติกรรมครอบครัว โดยนักสังคมวิทยาได้ให้ความหมายของความใกล้ชิด (propinquity) แตกต่างกันไปดังนี้

2.1 ความใกล้ชิดทางถิ่นที่อยู่อาศัย (residential propinquity) หมายถึงการมีบ้านใกล้เคียงกัน ทำให้มีโอกาสพบกันบ่อยครั้ง

2.2 ความใกล้ชิดที่เป็นลักษณะความคล้ายคลึง (homogamy) หมายถึงลักษณะที่มีความคล้ายคลึงกันทางเชื้อชาติ ศาสนา ฐานะทางการศึกษา ซึ่งมีใช้มีความใกล้ชิดในเรื่องที่อยู่อาศัย

23 ความใกล้ชิดในแง่ของกลุ่มเดียวกัน (endogamy) คือความใกล้ชิดเดียวกันในฐานะของกลุ่มเผ่าพันธุ์เดียวกัน โดยเลือกคู่ครองอยู่เฉพาะกลุ่มเผ่าพันธุ์เดียวกันเท่านั้น

24 ความใกล้ชิดในเรื่องการทำงาน (occupational) จะเป็นไปในลักษณะที่มีที่ทำงานอยู่ในที่เดียวกันหรือใกล้เคียงกัน ทำให้หนุ่มสาวมีโอกาสพบปะชอบพอกันมากกว่าผู้ทำงานห่างไกล (กมลลา แสงสีทอง 2525 : 32) ทฤษฎีความใกล้ชิดสันนิษฐานว่า บุคคลมีแนวโน้มที่จะแต่งงานกับคนที่อยู่ใกล้ชิดกับเขา คนซึ่งเป็นเพื่อนเล่นกับเขา คนที่ไปโรงเรียนด้วยกัน และคนที่ทำงานร่วมกัน ทฤษฎีนี้ยืนยันว่า การที่บุคคล 2 คน มีโอกาสพบปะซึ่งกันและกัน ความใกล้ชิดจะเป็นส่วนให้พวกเขาได้ตกหลุมรักกัน (fall in love) นำไปสู่การแต่งงานตามลำดับ (Burgess and Locke 1950 : 362)

3 ทฤษฎีคู่สมรสในอุดมคติ (ideal mate theory)

แนวความคิดทางทฤษฎีคู่สมรสในอุดมคติ เสนอว่าปัจเจกบุคคลที่สร้างภาพพจน์เกี่ยวกับบุคลิกลักษณะของบุคคลที่ปรารถนาจะได้เป็นคู่ครอง เป็นการแสดงจินตนาการซึ่งวัยรุ่นหรือวัยหนุ่มสาวสร้างลักษณะของบุคคลที่เขาต้องการจะแต่งงาน หนุ่มสาวเกือบทุกคนจากการใช้ชีวิตในโรงเรียนมัธยมศึกษาหรือในยุคแรกจะยึดมั่นภาพในจินตนาการของเขา บางครั้งก็ชัดเจนและจำกัดมากใน หญิงในความฝัน หรือ ชายในความฝัน ซึ่งลักษณะ คู่สมรสในอุดมคติ แสดงถึงอุดมคติซึ่งบุคคลที่มีอายุสมควรจะแต่งงาน จะมีแบบของบุคคลที่เขาปรารถนาจะแต่งงาน อีเวน (Even 1964) เสนอว่า บุคคลที่มีจินตนาการในความฝัน เมื่อพบกับบุคคลที่เป็นตัวแบบ เมื่อนั้นเขาจะประทับใจต่อบุคคลนั้นเป็นพิเศษ ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับคู่สมรสในอุดมคติของบางคนชัดเจน มีขอบเขตและกำหนดอย่างตั้งใจตามความหวัง ความปรารถนา เลนดิส (Landis 1975 : 148) เสนอว่า คู่สมรสในอุดมคติเป็นลักษณะการฝันกลางวันของวัยรุ่นที่มีความรัก มักจะรู้สึกว่าการรักของเขานั้นเป็นความรักที่สวรรค์ส่งมา ซึ่งพวกเขาจะคิดอย่างนี้ทั้งสองฝ่าย คนหนุ่มสาวที่รู้จักตนเองดีจะมีมโนทัศน์บางอย่างเกี่ยวกับลักษณะและคุณภาพที่เขาปรารถนาจะให้คู่ครองเป็นไปตามจินตนาการที่คาดหวังไว้

4 ทฤษฎีภาพพจน์ของบิดา-มารดา (parental image theory)

แนวคิดทฤษฎีนี้ตั้งอยู่บนพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกลักษณะของบิดา มารดา โดยเสนอว่า บุคคลมีแนวโน้มที่จะรักเพศตรงข้ามที่มีลักษณะบางอย่างคล้ายบิดา มารดา ซึ่งเป็นเพศตรงข้ามกับตนอย่างไม่รู้สึกรังเกียจ โดย เบอเกส และลอค (Burgess and Locke 1950 : 366) เสนอว่า สมมติฐานในบทบาทของทฤษฎีภาพพจน์ของบิดา มารดานี้ว่า บุคคลมีแนวโน้มโดยจิตสำนึกปกติทั่วไปที่จะมีความรักกับบุคคลที่คล้ายคลึงกับผู้ปกครองที่มีเพศตรงข้ามกับเขา เพราะใน

ฐานะที่ครอบครัวเป็นตัวแทนการอบรมขัดเกลาทางสังคม บิดา มารดา และ เด็ก จึงถือค่านิยมอย่างเดียวกันซึ่งเป็นพื้นฐานของการเลือกบุคคลที่มีบุคลิกลักษณะและค่านิยมคล้ายบิดา หรือมารดาของตนมาเป็นคู่ครอง เช่นเดียวกับ เจตลิการ์ (Jedlika 1984 65) อ้างว่า ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของ Oedipus และ Electra ได้แสดงความคิดว่า ชายมีแนวโน้มที่จะแต่งงานกับบุคคลที่เหมือนกับแม่ของเขา และหญิงจะแต่งงานกับบุคคลที่คล้ายกับบิดาของเธอ

5 ทฤษฎีการชดเชยสิ่งที่ขาดไปให้สมบูรณ์ (complementary need theory)

แนวความคิดนี้ Winch เป็นผู้เสนอข้อความที่ว่า ลักษณะตรงข้ามที่ดึงดูดใจ (opposite attract) กล่าวคือ บัณฑิตบุคคลจะแสวงหาคู่ครองที่ช่วยประกอบบุคลิกภาพที่เขายังขาดอยู่ให้สมบูรณ์ขึ้น จุดเริ่มต้นทฤษฎีเกิดจากการสังเกตการณ์ในสังคมอเมริกัน ซึ่งการเลือกคู่ครองมักมีแบบแผนเกิดจากความสมัครใจและความรัก โดยเฉพาะในชนชั้นกลาง ดังนั้นบุคคลจะแสวงหาผู้ที่สามารถให้ความพอใจสูงสุดแก่เขาได้ นั่นคือ เขาจะเลือกบุคคลที่มีบุคลิกลักษณะที่ตรงข้ามกับเขาเพื่อที่จะช่วยเสริมโครงสร้างบุคลิกภาพในส่วนที่เขายังขาดอยู่ให้สมบูรณ์ขึ้น เช่น บุคคลที่มีบุคลิกไม่เป็นผู้นำจะเลือกบุคคลที่มีความเป็นผู้นำ คนที่ไม่ช่างพูดชอบคนที่ช่างพูด คนที่ชียายชอบคนที่ร่าเริง สนุกสนาน คนที่ชอบใช้อำนาจชอบคนที่อยู่ใต้อำนาจ เป็นต้น นั่นคือ คู่ครองแต่ละฝ่ายต่างก็ดึงดูดซึ่งกันและกัน ดึงดูดในสิ่งที่ตนขาดและอีกฝ่ายมีอยู่ (ศิริสุข ยืนหาญ 2543) จะเห็นได้ว่า บุคคลมีเหตุผลในการเลือกคู่ครองที่แตกต่างกัน แล้วแต่พื้นฐานทางครอบครัว สังคม บุคลิกภาพเฉพาะตน และสิ่งแวดล้อมที่ตนได้ประสบมาอย่างยาวนาน เพราะฉะนั้นจึงทำให้เหตุผลในการเลือกคู่ครองที่เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในชีวิตนั้น จึงเป็นสิ่งที่ทุกคนต้องตระหนักว่า ภายหลังจากการตัดสินใจในครั้งนี้ จะส่งผลให้ชีวิตสมรสมีความสุขหรือไม่มีความสุข

องค์ประกอบที่ทำให้ชีวิตสมรสมีความสุข

ชีวิตสมรสจะมีความสุขได้ประกอบไปด้วยปัจจัยหลายประการที่มีผลทำให้บุคคล 2 คนที่ใช้ชีวิตร่วมกันมีความสุขหรือมีความทุกข์ มีความพอใจหรือไม่พอใจในชีวิตสมรส ซึ่ง Lewis และ Spanier ได้ศึกษาและรวบรวมผลงานวิจัยที่มีผู้ศึกษาไว้แล้วในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตสมรส และความมั่นคงในชีวิตสมรส โดยกำหนดว่าคุณภาพชีวิตสมรสเป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญของความมั่นคงในชีวิตสมรส (Matital stability) โดยมีตัวแปรที่มีผลต่อความพึงพอใจในชีวิตสมรสดังนี้คือ

1 ความรัก (Love) ความรักเป็นปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจใช้ชีวิตร่วมกันของคู่รัก และจากงานวิจัยหลายชิ้นต่างให้ข้อค้นพบที่ตรงกันว่าความรักมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับความ

พึงพอใจในชีวิตสมรส โดยการได้แต่งงานกันกับคนที่ตนรักเป็นปัจจัยที่ทำให้คู่สมรสมีความพึงพอใจในชีวิตสมรสสูง (Lauer, et al 1990) และ (Kwon 1980 , citing Bahr 1989)

2 **ความเป็นเพื่อนคู่ชีวิต (Companionship)** ความเป็นเพื่อนคู่ชีวิตเป็นการทำกิจกรรมร่วมกันในยามว่างทั้งกิจกรรมภายในและภายนอกบ้าน เช่น การไปเยี่ยมเยียนเพื่อน มีเวลาพูดคุยปรึกษาหารือกัน ไปรับประทานอาหารนอกบ้านด้วยกัน เป็นต้น ซึ่งจะเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดสัมพันธภาพที่แน่นแฟ้นและทำให้เกิดความพึงพอใจในชีวิตสมรสด้วย (Wilson & Filsinger, 1986)

3 **ความสัมพันธ์ทางเพศ (Sexual Relationship)** ความสัมพันธ์ทางเพศเป็นสิ่งที่สำคัญในชีวิตสมรส และเป็นสิ่งที่สามารถปรับได้ คู่สมรสจะต้องไม่ปิดบังและจะต้องมีการสังเกตรสนิยมของกันและกัน เพราะความสัมพันธ์ทางเพศจำเป็นที่ทั้งสองฝ่ายจะต้องได้รับความสุขและความพึงพอใจพอๆ กัน และเป็นเรื่องสำคัญที่ช่วยจรรโลงให้เกิดความพึงพอใจในชีวิตสมรสได้ (นิยม บุญมี 2534) และตรงกับงานวิจัยของ วัดต์ และโรว์ (Wyatt and Rowe 1991) ที่พบว่าความสัมพันธ์ทางเพศเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้คู่สมรสเกิดความพึงพอใจในชีวิตสมรส

4 **ความสอดคล้องทางบทบาท (Role Consensus)** ความสอดคล้องทางบทบาทเป็นระดับของความสอดคล้องเกี่ยวกับความเชื่อหรือความปรารถนาของคนสองคนที่มีพฤติกรรมว่าพฤติกรรมไหนควรทำหรือไม่ควรทำ ถ้าคู่สมรสมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าใครควรทำอะไร และทำอย่างไรก็มีแนวโน้มที่จะมีความพึงพอใจในชีวิตสมรสสูง ซึ่งมีงานวิจัยที่ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในชีวิตสมรส และปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญก็คือความสอดคล้องทางบทบาทที่จะทำให้คู่สมรสมีการกระทำบทบาทที่เหมาะสม (Lauer et , 1990 , Ying 1991)

5 **การสื่อสารทางบวก (Positive Communication)** จากงานวิจัยหลายๆ งานพบว่า การสื่อสารทางบวก เป็นการสื่อสารกันอย่างชัดเจนตามความเป็นจริง เป็นผู้ฟังที่ดีมีความเห็นอกเห็นใจเข้าใจและเปิดเผยต่อกัน เช่น การเป็นที่ปรึกษา และแก้ปัญหาคู่สมรสทุกๆ คู่ที่แต่งงานกันย่อมมีความยุ่งยากในชีวิต การขาดความสามารถในการให้คำปรึกษาจะทำให้การสื่อสารระหว่างกันในอนาคตถูกจำกัด แมกนาธาน (Bahr 1989 , citing Megnaghan 1982) ศึกษาความสามารถในการจัดการเรื่องต่างๆ ในชีวิตสมรส พบว่าคู่สมรสที่ปฏิเสธปัญหามีแนวโน้มที่จะเกิดความยุ่งยากและไม่สามารถแก้ปัญหาคู่สมรสที่ปรึกษาหารือกัน จะมีความเครียดน้อยซึ่งทำให้เกิดปัญหาน้อยด้วย

6 **วุฒิภาวะทางอารมณ์ (Emotional Maturity)** บุคคลที่บรรลุวุฒิภาวะทางอารมณ์จนมีบุคลิกภาพมั่นคงแล้ว เมื่อแต่งงานก็จะเป็นคู่สมรสที่ดีได้ เพราะจะปฏิบัติบทบาทต่างๆ ที่เป็นที่ยึดเหนี่ยวในชีวิตสมรสได้ดี ปรับตัวเข้ากับความต้องการและความคาดหวังต่างๆ ของคู่สมรสได้ดี มีความยืดหยุ่นเข้ากับสถานการณ์ต่างๆ ได้ ทำให้เกิดความพึงพอใจในชีวิตสมรส ส่วนบุคคลที่ไม่บรรลุวุฒิภาวะทางอารมณ์จะปรับเข้ากับคู่สมรสได้ยากทำให้เกิดความพึงพอใจในชีวิตสมรสต่ำ

ดังการศึกษาของ ดีน (Bahr 1989 , citing Dean 1978) ที่พบว่าคะแนนวุฒิภาวะทางอารมณ์ของสามีมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิตสมรสของภรรยา และพบผลเช่นเดียวกันกับสามีด้วย

7 การนับถือศาสนา (Religiosity) การนับถือศาสนาเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้คู่สมรสเกิดความพึงพอใจในชีวิตสมรสโดยบุคคลที่ไม่ได้ปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาหรือปฏิบัติอย่างไม่สม่ำเสมอ (Bahr 1989 , citing Kwon 1984)

8 การเอื้อประโยชน์ต่อกัน (Reciprocity) การเอื้อประโยชน์ต่อกันเป็นการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ระหว่างกันของคู่สมรส เช่น ถ้าสามีพบว่าภรรยาแสดงความรักใคร่ในตัวเขา เขาก็แสดงความรักต่อภรรยาเป็นการตอบแทน จากงานวิจัยของ สเปนดิโอเว (Spendiove 1990) ศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในชีวิตสมรส พบว่าระดับการรับรู้ถึงความรักความห่วงใยต่อกันของคู่สมรสจะทำให้เกิดความพึงพอใจในชีวิตสมรส

9 การเปิดเผยตนเอง (Self Disclosure) การเปิดเผยตนเองเป็นการแสดงให้เห็นถึงตัวตนที่แท้จริงของตนเองต่อคนอื่น ๆ ซึ่งรวมถึงการเปิดเผยความรู้สึก ความต้องการ และทัศนคติ การเปิดเผยตนเองเป็นทักษะอย่างหนึ่งของการสื่อสารระหว่างกัน บahr (Bahr 1989) กล่าวว่า การสื่อสารระหว่างคู่สมรสที่เป็นไปอย่างเปิดเผยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในชีวิตสมรส

9 การรับรู้ถึงความห่วงใยจากคู่สมรส (Emotional Support) ในชีวิตสมรสพฤติกรรมที่คู่สมรสแสดงออกเพื่อสื่อถึงความรักความห่วงใยที่มีต่อกันนั้น อีริกสัน (Erickson 1993) ได้อธิบายว่า การปฏิบัติต่างๆ เช่น การแสดงความรักใคร่ผูกพัน การเป็นฝ่ายเริ่มต้นชวนพูดคุยในเรื่องต่างๆ การแสดงความรักในทุกข์สุข การรับรู้อย่างรวดเร็วในความไม่สบายใจของคู่สมรส การไม่ทอดทิ้งในยามที่อีกฝ่ายมีปัญหาหรือป่วยไข้ โดยพฤติกรรมเหล่านี้ต้องเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกอย่างสม่ำเสมอและจริงใจ ดังงานวิจัยของ อัดัม (Adams 1989 , citing Bahr 1989) ที่พบว่า การได้รับความรักความห่วงใยจากสามีมีผลทำให้ภรรยามีความพึงพอใจในชีวิตสมรส

จากแนวคิดและงานวิจัยต่างๆ ทำให้ทราบว่าความพึงพอใจในชีวิตสมรสเกิดจากองค์ประกอบหลายอย่าง ทั้งจากสภาพแวดล้อมทางสังคมและปัจจัยภายใน ซึ่งปัจจัยดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่าเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในชีวิตสมรส

กรอบความคิดเชิงทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

บุคคลทุกคนจำเป็นที่จะต้องทำความรู้จักบุคคลอื่น เพื่อสนองความต้องการพื้นฐานของตนในเรื่อง ความต้องการความรัก เป็นที่ยอมรับนับถือของผู้อื่น และความต้องการในการทำงานให้บรรลุความสำเร็จ หรืออีกนัยหนึ่ง บุคคลต้องการมีสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น ก็เพื่อสนองความ

ต้องการทางด้านจิตใจที่นอกเหนือไปจากความต้องการทางด้านวัตถุ ซึ่งความต้องการด้านจิตใจที่เกิดจากการมีสัมพันธภาพกับผู้อื่น นับได้ว่ามีบทบาทต่อการดำเนินชีวิตของบุคคลเป็นอย่างมาก (ปัสดี 2533)

ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลจะต้องอาศัยปัจจัยที่สนับสนุนให้บุคคลมีความผูกพันกันเป็นมิตรกัน มีการสนทนาติดต่อใกล้ชิดกัน เป็นโอกาสในการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ซึ่งจะนำไปสู่การเป็นเพื่อนสนิท คู่รัก และคู่สมรส ตามลำดับ โอกาสในการสร้างสัมพันธภาพ ได้แก่

1 ความใกล้เคียงกัน โดยสถิติแล้วกว่า 50 % ของคู่แต่งงานมักอยู่ใกล้เคียง เช่น บ้านอยู่ใกล้กัน เรียนที่เดียวกัน ทำงานที่เดียวกัน เพราะการอยู่ใกล้เคียงกันจะเป็นโอกาสให้บุคคลมีความผูกพัน สัมพันธ์กันมากกว่า เวลแมน (Wellman 1992) พบว่าโดยปกติ ชายหญิงจะเป็นเพื่อนกันเป็นมิตรกันมักเกิดจากบ้านอยู่ใกล้กัน ทำงานใกล้กัน ซึ่งความใกล้เคียงกันเป็นพื้นฐานของความสัมพันธ์

2 ความเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น สังคมปัจจุบันการเลือกคู่ครองต้องคำนึงถึงปัจจัยหลายอย่าง เช่น การให้ความสำคัญทางเศรษฐกิจ ซึ่งส่วนใหญ่จะคาดหวังว่าเมื่อสมรสแล้วจะมีฐานะทางเศรษฐกิจดีขึ้น หรือ การที่บางคนแต่งงานด้วยเหตุผลที่ต้องการเพื่อนแก้เหงา หรืออาจแต่งงานเพราะถูกใจในเพศตรงข้ามที่สามารถตอบสนองความต้องการซึ่งกันและกันได้ (นิยม บุญมี 2534 45) โดยทั่วไปแต่ละบุคคลย่อมมีความชอบ ความสนใจ ความต้องการในกิจกรรมต่างๆ ไม่เหมือนกัน แต่จะมีหลักที่ตรงกันอย่างหนึ่งคือในเรื่องความสะดวกสบายแก่ตนเอง เมื่อบุคคลเห็นว่าการมีคู่ครองจะเป็นการตอบสนองความต้องการบางอย่างได้ดีกว่า ก็ย่อมจะต้องเต็มใจเลือกการแต่งงาน ดีกว่าที่จะต้องยอมอยู่อย่างโดดเดี่ยว

3 ความคล้ายคลึงกันในด้านทัศนคติ การมีคู่ครองควรมีทัศนคติ ความสนใจ ตลอดจน ระดับสังคม ระดับการศึกษา ศาสนา ปรัชญาในชีวิต ค่านิยม เชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ ที่คล้ายคลึงกัน ถ้ามีความแตกต่างกันมากในภูมิหลังหรือนิสัยใจคอของแต่ละคน ย่อมนำมาซึ่งปัญหาของทั้งสองฝ่าย ดังนั้นเพื่อไม่ให้เกิดความยุ่งยากในการปฏิบัติตนและการอยู่ร่วมกันคู่ครองควรมีความสนใจและรสนิยมตรงกัน จะทำให้เป็นรากฐานอันมั่นคง ซึ่งจะช่วยให้ชีวิตสมรสยืนยาว (นิยม บุญมี 2526 157) โดยทั่วไปหนุ่มสาวจะเลือกคู่ครองที่มีนิสัยที่เหมือนหรือกลมกลืนกับเรา และมักจะเลือกผู้ที่เชื้อชาติ ศาสนาเดียวกัน เพราะวัฒนธรรมจะคล้ายคลึงกัน ปรับตัวเข้าหากันง่ายกว่าคนที่มีความแตกต่างกันโดยสิ้นเชิง

สรุปจากที่กล่าวมา ตัวแปรความคล้ายคลึงกันเป็นปัจจัยที่บุคคลจะใช้เป็นส่วนหนึ่งในการมีคู่ครอง เพราะความคล้ายคลึงกันจะทำให้ลดปัญหาความขัดแย้งในชีวิตสมรส และจะทำให้เกิดปัญหาแตกร้างในชีวิตสมรสน้อยลงหรืออาจไม่มีเลย

ความหมายของบุคลิกภาพ

บุคลิกภาพ หมายถึง สิ่งที่ทำให้สามารถทำนายได้ว่าบุคคลจะอย่างไรในสภาพการณ์ที่กำหนดให้ (นวลละออ สุภาผล 2527 , อ้างอิงจาก Cattell 1950 *The main personality Factors in Questionnaire*)

บุคลิกภาพเป็นองค์ประกอบที่สำคัญภายในตัวบุคคล ซึ่งเป็นตัวกำหนดการแสดงอุปนิสัยและความนึกคิดของบุคคลนั้น ในการที่จะปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม (Allport 1961)

บุคลิกภาพคือ ความคงที่ เช่น บุคคลประเภทแสดงตัวจะถูกคาดหวังว่าจะแสดงพฤติกรรมสอดคล้องกับคุณลักษณะหรืออุปนิสัยภายใต้สถานการณ์ และเวลาที่แตกต่างกัน (Suls, et al , 1996)

บุคลิกภาพ คือ ลักษณะประจำตัวของแต่ละบุคคล ซึ่งมีผลต่อบุคคลนั้น ๆ ในด้านการเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับบุคคลอื่น และต่อการแสดงพฤติกรรม (โสภา ขปิลมณีน 2539)

สรุปได้ว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ผลรวมของคุณลักษณะต่าง ๆ ของบุคคล ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะตัว ทั้งที่ปรากฏภายนอกและลักษณะภายใน เช่น รูปร่างหน้าตา แรงจูงใจ ทักษะ ความคิด และสติปัญญา เป็นต้น ซึ่งมีผลต่อการกำหนดแบบแผนวิธีการคิด และพฤติกรรมของบุคคล ในการเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับบุคคลอื่น และสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม (สินวล จำคำ 2544)

นักจิตวิทยาและนักการศึกษา ได้ให้ความหมายของคำว่า “บุคลิกภาพ” (Personality) ไว้แตกต่างกันดังนี้ คือ

แอลพอร์ท (Allport 1961 28) กล่าวว่า บุคลิกภาพเป็นระบบการเคลื่อนไหวของอินทรีย์ที่อยู่ภายในจิตใจของบุคคล ซึ่งจะเป็นตัวกำหนดคุณลักษณะประจำตัวของบุคคลนั้นทั้งหมด

แคทเทล (Hall and Lindzey 1970 396-411 , citing Cattell n d) ให้ความหมายของบุคลิกภาพว่า คือ สิ่งที่จะช่วยให้เราทำนายได้ว่า บุคคลจะทำอะไรในสถานการณ์ที่กำหนดให้ บุคลิกภาพเป็นเรื่องของพฤติกรรมทั้งหมดของบุคคล ทั้งพฤติกรรมที่เปิดเผยและซ่อนเร้นอยู่ภายใน ดังนั้นการศึกษามโนทัศน์บุคลิกภาพจะต้องศึกษาทั้งหมด มิใช่ศึกษาเพียงบางอย่าง

แมคแคนแนลล์ (McCannall 1974 610) กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง คุณลักษณะที่บุคคลคิดและแสดงเป็นแบบแผนพฤติกรรม เพื่อใช้ในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม คุณลักษณะที่กล่าวนี้หมายถึงค่านิยมแรงจูงใจ ทักษะ อารมณ์ ความสามารถต่าง ๆ มโนภาพแห่งตน (Self-Concept) และเชาวน์ปัญญา

มอริส (Morris 1979 618) กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึงรูปแบบของคุณลักษณะต่าง ๆ (Traits) ประจำตัวของบุคคลที่เกี่ยวกับพฤติกรรม อารมณ์ แรงจูงใจ ความคิดและทักษะ

ดัย ชุมสาย (2508 : 348) กล่าวว่าบุคลิกภาพ คือ กระบวนการรวมหน่วยอันหนึ่ง ซึ่งประกอบด้วยรูปร่าง ลักษณะ และพฤติกรรมที่เป็นเครื่องสื่อนิสัยของคน ๆ หนึ่ง ซึ่งทำให้คนอื่นกำหนดคุณค่าของคน ๆ นั้นด้วยอารมณ์ และไม่ใช่ด้วยพุทธิปัญญาหรือเชาวน์

บังอร ภูวภิรมย์ขวัญ (2524 : 41) ได้สรุปความหมายของบุคลิกภาพไว้ว่าเป็นทุกสิ่งทุกอย่าง ได้แก่ ลักษณะท่าทีการแสดงออก รูปร่างหน้าตา ความรู้สึก ฯลฯ และพฤติกรรมต่าง ๆ ที่แสดงออกต้องมีความคงตัว สำหรับเป็นพฤติกรรมเฉพาะของบุคคล อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้บ้าง แต่ต้องใช้เวลาพอสมควร

เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์ (2520 : 3) ได้ให้ความหมายของบุคลิกภาพว่าเป็นลักษณะนิสัย (Traits) ที่รวมกันเป็นแบบฉบับเฉพาะตัวของแต่ละบุคคลและเป็นสิ่งที่ทำให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งพิจารณาได้จากรูปแบบพฤติกรรมของบุคคลนั้นที่แสดงออกหรือตอบสนอง (Interaction) ต่อสิ่งแวดล้อม

จากความหมายของบุคลิกภาพข้างต้น พอสรุปได้ว่า บุคลิกภาพ หมายถึง คุณลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล อันได้แก่ คุณลักษณะทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา รวมทั้งพฤติกรรมต่าง ๆ ที่แสดงออกทางด้านการปรับตัวและการตอบสนองของบุคคลต่อสิ่งแวดล้อม

ความสำคัญของบุคลิกภาพ

บุคลิกภาพมีความสำคัญต่อพฤติกรรมหลายประการ โดยเฉพาะทำให้สามารถคาดหมายพฤติกรรมได้ คือถ้ารู้ว่าบุคคลนั้นมีบุคลิกภาพอย่างไร จะทำนายได้ว่า ในสถานการณ์ใดจะแสดงพฤติกรรมอย่างไร (กันยา สุวรรณแสง 2533) รวมถึงความสามารถเผชิญปัญหาต่างๆ และมีส่วนสำคัญอย่างมากในการปรับตัว

นอกจากนี้ วัตสัน และ ฮับเบิร์ด (Watson & Hubbard 1996) กล่าวว่า บุคลิกภาพมีความสำคัญในการกำหนดว่าบุคคลจะปรับตัวต่อความเครียดในชีวิตอย่างไร เช่นเดียวกับ โสภา ขปิลมันน์ (2539) กล่าวว่า บุคลิกภาพเป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมหรือขัดขวางความสำเร็จในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านการทำงานหรือในเรื่องการติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลอื่น การศึกษาเกี่ยวกับบุคลิกภาพจะช่วยให้สามารถเข้าใจพฤติกรรมของบุคคลในสถานการณ์ต่างๆ ทำให้สามารถพยากรณ์หรือควบคุมพฤติกรรมต่างๆ ได้

แนวคิดในการสร้างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ

การศึกษาบุคลิกภาพที่เป็นที่ยอมรับกันมากในปัจจุบันคือ แนวคิดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ (The Big Five หรือ Five Factor Model , FFM) ด้วยเหตุที่สามารถประยุกต์ได้กับวัฒนธรรมต่าง ๆ

อย่างไรก็ตาม ระหว่างปี ค.ศ. 1960 –1970 ความสำคัญของบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ ยังไม่ได้รับการยอมรับ แต่เริ่มกลับมามีบทบาทอีกครั้งในช่วงปี ค.ศ. 1980 ซึ่งนักวิจัยในสาขาต่าง ๆ สรุปว่ารูปแบบของบุคลิกภาพเหล่านี้ เป็นองค์ประกอบพื้นฐานของบุคลิกภาพที่สามารถพบได้จากการรายงานด้วยตนเองและการประเมินในกลุ่มบุคคลวัยต่าง ๆ (McCrae & John 1992 citing John 1990a *The "Big Five " Factor Taconomy, Dimensions of personality in the Natural Language and in Questionnaires*)

การศึกษานบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบมีจุดเริ่มต้นมาจากการศึกษาลักษณะบุคลิกภาพ โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบของแคทเทิล ซึ่งต่อมา ทิวเพสส์ และคริสตัล (Tupes and Christal 1961) ได้นำแบบวัดบุคลิกภาพ 16 องค์ประกอบ (16 PF) ของแคทเทิล ไปให้กลุ่มตัวอย่างประมาณค่า แล้วนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบ ปรากฏว่าค้นพบตัวแปรบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ หลังจากนั้นได้มีนักจิตวิทยาอีกหลายคนได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ โดยตั้งชื่อแต่ละองค์ประกอบแตกต่างกันไป

การสร้างแบบวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ

การสร้างแบบวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบที่ใช้ในปัจจุบันเริ่มจากการศึกษาของ โกลด์เบิร์ก (Goldberg 1990) ซึ่งได้นำคำศัพท์คุณลักษณะ (Trait) มาจัดกลุ่มเพื่อบรรยายลักษณะบุคลิกภาพแต่ละองค์ประกอบ แต่วิธีนี้ไม่ได้รับการยอมรับมากนัก ต่อมา คอสตา และ แมคเคร (Costa & McCrae 1985) ได้สร้างแบบวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ โดยมีข้อความให้ผู้ตอบได้ประเมินตนเองจากมาตรวัดระดับต่าง ๆ ที่ให้ไว้ แบบวัดที่สร้างขึ้นนี้เรียกว่า NEO Personality Inventory (NEO-PI) ประกอบด้วยคำถาม 181 ข้อ ซึ่งต่อมาได้ปรับปรุงใหม่เรียกว่า NEO-FFI (Costa & McCrae 1992) และมีการปรับปรุงคำถามเหลือเพียง 60 ข้อ และแบบวัดนี้ได้ใช้กันอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน

ลักษณะสำคัญของบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ

คอสตา และแมคเคร ได้แบ่งบุคลิกภาพออกเป็นห้าองค์ประกอบ โดยแต่ละองค์ประกอบจะมีลักษณะสำคัญดังนี้ (วัลภา สบายยิ่ง 2542 , อ้างอิงจาก Liebert & Spiegle 1995 *Personality Strategies and Issue* , citing Costa & McCrae 1992 *Recisrd NEO Persinality Inventory (NEO PI-R) and NEO Five Factor Inventory (NEO-FFI)*)

1 บุคลิกภาพหวั่นไหว (Neuroticism) หมายถึง เป็นผู้ที่มีความวิตกกังวล (Anxiety) ความรู้สึกเป็นศัตรูอย่างโกรธเคือง (Self Consciousness) การมีแรงกระตุ้นในตนเองสูง (Impulsiveness) มีอารมณ์เปราะบาง (Vulnerability)

1 1 มีความวิตกกังวล (Anxiety) หมายถึง บุคคลที่ความว้าวุ่น หวาดกลัว มีแนวโน้มที่จะวิตกกังวล ตึงเครียด กระสับกระส่าย

1 2 ความรู้สึกเป็นศัตรูอย่างโกรธเคือง (Angry Hostility) เป็นลักษณะที่บ่งชี้แนวโน้มของความโกรธ และภาวะที่เกี่ยวข้อง เช่น ความหงุดหงิดและความขุ่นเคือง

1 3 ความรู้สึกซึมเศร้า (Depression) เป็นผู้ที่มีความรู้สึกผิด เศร้า สิ้นหวังและว่าเหว เป็นผู้ที่มีความท้อแท้ง่าย

1 4 การคำนึงถึงแต่ตนเอง (Self Consciousness) เป็นลักษณะผู้ที่มีอารมณ์ความรู้สึกเต็มไปด้วยความละอาย รู้สึกไม่สบายใจที่จะมีผู้อื่นอยู่แวดล้อม ไวต่อการแสดงออกที่ผู้อื่นมีต่อตน และมีแนวโน้มที่จะรู้สึกต่ำต้อย เป็นลักษณะที่รู้สึกอาย หรือรู้สึกกังวลกับการเข้าสังคม

1 5 การมีแรงกระตุ้นในตัวเองสูง (Impulsiveness) หมายถึง การไม่สามารถจะควบคุมแรงกระตุ้น และความต้องการของตนเอง

1 6 มีอารมณ์เปราะบาง (Vulnerability) หมายถึง ความอ่อนแอต่อความเครียด ไม่สามารถเผชิญกับความเครียดได้ เป็นผู้ที่ต้องพึ่งพาผู้อื่น เป็นคนสิ้นหวัง ตื่นตระหนกเมื่อประสบกับสถานการณ์ฉุกเฉิน

2 บุคลิกภาพแสดงตัว (Extraversion) หมายถึง การเป็นผู้ที่มีความอบอุ่น (Warmth) ความชอบอยู่ร่วมกับผู้อื่น (Gregariousness) การแสดงออกแบบตรงไปตรงมา (Assertiveness) การชอบมีกิจกรรม (Activity) ชอบแสวงหาความตื่นเต้น (Excitement - Seeking) การมีอารมณ์ด้านบวก (Positive Emotions)

2 1 การเป็นผู้มีความอบอุ่น (Warm) หมายถึง การเป็นผู้ที่มีความรักและ เป็นมิตรต่อผู้อื่น เป็นผู้ที่มีความรักผู้อื่นอย่างแท้จริง

2 2 ความชอบอยู่ร่วมกับผู้อื่น (Gregariousness) หมายถึง ความชอบที่จะ อยู่ร่วมกับผู้อื่นเป็นหมู่คณะ

2 3 การแสดงออกแบบตรงไปตรงมา (Assertiveness) หมายถึง ผู้ที่กล้าที่จะแสดงความเป็นผู้นำ หรือเป็นผู้ที่มีอิทธิพลในสังคม

2 4 การชอบมีกิจกรรม (Activity) หมายถึง ผู้ที่มีความว่องไว ตื่นตัว มีความต้องการทำกิจกรรมอยู่เสมอ

2 5 ชอบแสวงหาความตื่นเต้น (Excitement – Seeking) หมายถึง ผู้ที่ชอบสิ่งแวดลอมที่มีสีสันสดใส

2 6 การมีอารมณ์ด้านบวก (Positive Emotions) หมายถึง ผู้ที่มีความสนุกสนาน มีความสุข มีความหวัง และมองโลกในแง่ดี

3 บุคลิกภาพเปิดกว้าง (Openness) หมายถึง การเป็นคนช่างฝัน (Fantasy) ความสุนทรีย์ (Aesthetics) การเปิดเผยความรู้สึก (Feelings) การปฏิบัติ (Actions) การมีความคิด (Ideas) การยอมรับค่านิยม (Values)

3 1 การเป็นคนช่างฝัน (Fantasy) หมายถึง ผู้ที่มีชีวิตเต็มไปด้วยจินตนาการและความฝัน มีความคิดสร้างสรรค์ภายในตนเอง

3 2 ความสุนทรีย์ (Aesthetics) หมายถึง ผู้ที่ห่วงใยกับงานและความงดงามในงานศิลปะ บทกวี

3 3 การเปิดเผยความรู้สึก (Feelings) หมายถึง การเป็นผู้ที่รับรู้อารมณ์และความรู้สึกภายในตนเอง

3 4 การปฏิบัติ (Actions) หมายถึง ผู้ที่พร้อมที่จะลองทำกิจกรรมใหม่ ๆ เช่น รับประทานอาหารใหม่ ๆ ชอบความแปลกใหม่หลากหลายกว่าความเคยชินที่ปฏิบัติอยู่

3 5 การมีความคิด (Ideas) หมายถึง การมีความคิดที่จะเปิดรับเหตุการณ์หรือเรื่องใหม่ ๆ

3 6 การยอมรับค่านิยม (Values) หมายถึง การมีความพร้อมที่จะตรวจสอบค่านิยมต่างๆ เช่น ค่านิยมทางสังคม การเมือง และศาสนา

4 บุคลิกภาพอ่อนโยน (Agreeableness) หมายถึง การเป็นผู้ไว้วางใจผู้อื่น (Trust) ความตรงไปตรงมา (Straight Forwardness) ความรู้สึกเอื้อเฟื้อ (Altruism) การยอมตามผู้อื่น (Compliance) การถ่อมตน (Modesty) และความมีจิตใจอ่อนโยน (Tender-Mindedness)

4 1 การเป็นผู้ไว้วางใจผู้อื่น (Trust) หมายถึง การที่เชื่อว่าผู้อื่นมีความซื่อสัตย์และเจตนาดี

4 2 ความตรงไปตรงมา (Straight Forwardness) หมายถึง การมีความจริงใจที่จะปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างตรงไปตรงมา

4 3 ความรู้สึกเอื้อเฟื้อ (Altruism) หมายถึง ผู้ที่มีความห่วงใยในสวัสดิภาพของผู้อื่น

4 4 การยอมตามผู้อื่น (Compliance) หมายถึง ผู้ที่มีลักษณะอ่อนโยนตอบสนองการกระทำของผู้อื่นอย่างสุขุม

4 5 การถ่อมตน (Modesty) หมายถึง ผู้ที่ถ่อมตนไม่ชมว่าตนเองเหนือผู้อื่น

4 6 ความมีจิตใจอ่อนโยน (Tender-Mindedness) หมายถึง ผู้ที่ให้ความสำคัญต่อความเป็นมนุษย์ของผู้อื่น มีความห่วงใยต่อความต้องการของผู้อื่น

5 บุคลิกภาพมีสติ (Conscientiousness) หมายถึง การมีความสามารถ (Competence) ความเป็นระเบียบ (Order) การมีความรับผิดชอบในหน้าที่ (Dutifulness) การมีความต้องการใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Striving) ความมีวินัยต่อตนเอง (Self-Discipline) และความคิดที่สามารถปฏิบัติได้ (Deliberation)

5 1 การมีความสามารถ (Competence) หมายถึง ผู้ที่สามารถจัดการกับชีวิตตนเองได้ มีความเป็นเหตุเป็นผล และมีประสิทธิภาพในตนเอง

5 2 ความเป็นระเบียบ (Order) หมายถึง ผู้ที่มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย

5 3 การมีความรับผิดชอบในหน้าที่ (Dutifulness) หมายถึง ผู้ที่ยึดมั่นใน หลักการทางจริยธรรมและปฏิบัติตามคำมั่นที่ให้ไว้

5 4 การมีความต้องการใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Striving) หมายถึง การทำงานหนักเพื่อประสบความสำเร็จในงานตามเป้าหมาย

5 5 ความมีวินัยต่อตนเอง (Self- Discipline) หมายถึง ความสามารถที่จะเริ่มและปฏิบัติงานให้สำเร็จ แม้ว่าเต็มไปด้วยความเบื่อหน่ายหรืออุปสรรคก็ตาม

5 6 ความคิดที่สามารถปฏิบัติได้ (Deliberation) หมายถึง การมีความคิดที่สามารถปฏิบัติได้ มีความระมัดระวังในการปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมาย

เนื่องจากบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบมีความสัมพันธ์กับคู่สมรสที่จะทำให้มีความสุขมากหรือมีความสุขน้อยดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ดังนี้

งานวิจัยเกี่ยวกับบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบกับความสุขในชีวิตสมรส

ในการศึกษาบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบของคู่สมรสที่มีความสุขกับไม่มีความสุขในเขตกรุงเทพมหานคร มีผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ ดังต่อไปนี้คือ

ฮิว รูบิน และเพียวเลอร์ (Hill, Rubin and Pealau 1979) ได้ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 220 คู่ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของสหรัฐอเมริกา โดย 103 คู่หย่าร้าง และ 117 คู่ อยู่ด้วยกัน พวกเขาพบว่าคู่ที่อยู่ด้วยกันจะมีความคล้ายคลึงทางด้าน อายุ การศึกษา และสติปัญญา แต่ความแตกต่างทางด้านความสนใจภูมิหลัง ทักษะทางเพศ และความคิดเกี่ยวกับการแต่งงานจะเป็นเหตุให้เกิดความแตกแยกของคู่ครอง (Bahr 80-81)

สเติร์นเบิร์ก (Sternberg 1986) พบว่า ความคล้ายคลึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ก่อให้เกิดการพัฒนาด้านความรัก คู่ที่มีลักษณะการพัฒนาด้านความรักดังกล่าว พวกเขาจะมีความสุขมากกว่าคู่ที่ไม่ค่อยมีองค์ประกอบคล้ายคลึงกัน (อ้างอิงมาจาก ศิริสุข ยืนหาญ 2543)

ครอคอฟ (Bahr 1989 130 , citing Krokoff 1987) ศึกษาความสัมพันธ์ของอารมณ์ในเชิงลบของชีวิตสมรส พบว่า การโต้ตอบกันและกันเชิงลบเป็นสิ่งที่พบได้เป็นปกติของความขัดแย้งในชีวิตสมรส เมื่อคนๆ หนึ่งถูกคู่สมรสของตนบ่น ผู้ถูกบ่นมักจะโต้ตอบกลับด้วยการบ่น เช่นเดียวกันมากกว่าจะพยายามเข้าใจในสิ่งที่ตนเองถูกบ่น การโต้ตอบกันและกันเชิงลบในระดับสูงจะทำให้ระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสลดลง

จากผลงานวิจัยหลายชิ้นที่ศึกษาเปรียบเทียบคู่สมรสที่มีความสุขกับคู่สมรสที่ไม่มีความสุข พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญของแบบแผนการติดต่อสื่อสารของคู่สมรส โดยคู่สมรสที่มีความสุขมักจะเป็นผู้ที่มีทักษะของการสื่อสารเชิงบวกมากกว่า มีการยอมรับมากกว่า ดำเนินการร่วมกันน้อยกว่า มีปฏิกิริยาต่อข้อความเชิงลบน้อยกว่า แสดงความรู้สึก ให้การสนับสนุน และให้กำลังใจมากกว่าคู่สมรสที่ไม่มีความสุข ส่วนคู่สมรสที่ไม่มีความสุขจะแสดงอารมณ์เชิงลบน้อยกว่า แสดงอารมณ์เชิงลบมากกว่า และแสดงอารมณ์เชิงลบซึ่งกันและกันมากกว่า มีการเปิดเผยตนเองน้อยกว่า และมักเปิดเผยในแง่ลบอารมณ์ในเชิงลบ (Bahr 1989 107-109 , citing Fowers and Olson 1986 , Levenson and Gottman 1983 , Margolin and Wampold 1981 , Jacobson and other 1980 , Fiore and Swensen 1977 , Levinger and Senn 1981)

นอกจากนี้ จากผลการศึกษานี้จำนวนหนึ่ง ซึ่งเปรียบเทียบพฤติกรรมของคู่สมรสที่มีความสุขและคู่สมรสที่ไม่มีความสุข พบว่า คู่สมรสที่มีความสุขมักจะใช้คำพูดที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจมากกว่า และใช้คำพูดในแง่ลบหรือทำให้เกิดความไม่พึงพอใจน้อยกว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งการตำหนิ ว่ากล่าวกัน (Criticisms) ซึ่งคู่สมรสที่ไม่มีความสุขมักจะมีการตอบโต้ด้วยการแสดงออกในเชิงลบซึ่งกันและกัน และคู่สมรสที่มีความสุขมักจะใช้วิธีทำทางที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจแก่คู่สมรส เช่น การกอดจูบ การให้ของขวัญ ให้ความร่วมมือกัน มีเพศสัมพันธ์ที่ดี ใช้เวลาร่วมกัน ทำกิจกรรมต่างๆ มีความสอดคล้องกันในการใช้จ่ายเงิน มากกว่าคู่สมรสที่ไม่มีความสุข (Argyle 1987 17)

มิสเชอร์ และแว็กซ์เลอร์ (Bahr 1989 , citing Mischel and Waxler 1968 , Rishin and Faunce 1970) พบว่าคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรส มีอารมณ์ขันหัวเราะเก้อกุกกันมากกว่า และใช้กลวิธีป้องกันตนเองน้อยกว่าคู่สมรสที่ไม่มีความสุข

อาร์กิล และเฟิร์นแฮม (Argyle and Furnham 1982 481-492) พบว่า ในชีวิตสมรสมีปัจจัยที่เป็นแหล่งของความพึงพอใจในชีวิตสมรส 3 ปัจจัยคือ การให้สิ่งของเป็นรางวัลแก่กัน (Instrumental reward) การสนับสนุนทางอารมณ์ และการเอาใจใส่กัน ส่วนปัจจัยที่เป็นแหล่งของความขัดแย้งในชีวิตสมรสคือ ความขัดแย้งทางด้านอารมณ์ และการดำเนินคดีกัน กล่าวร่วมกัน

กอลวิน และบรอมเมล (Bahr 1989 129 , citing Galvin and Brommel 1986) กล่าวว่า กลไกการจัดการความขัดแย้งแบบไม่เปิดเผย เช่น การปฏิเสธ การเบี่ยงเบน และ การไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับแนวโน้มที่จะทำให้ความพึงพอใจในชีวิตสมรสต่ำลง ทั้งนี้เป็นเพราะความขัดแย้งไม่ได้

รับการแก้ไขโดยตรงจนกระทั่งความขัดแย้งถูกสะสมจนถึงระดับที่สูงระดับหนึ่ง และระเบิดออกมาในรูปความขัดแย้งแบบเปิดเผย กลวิธีการจัดการความขัดแย้งที่มีแนวโน้มในการปรับปรุงความพึงพอใจในชีวิตสมรส ที่สำคัญที่สุดวิธีหนึ่งคือ การฟังเพื่อทำความเข้าใจมากกว่า ฟังเพื่อตัดสินว่าดีหรือไม่ดี อีกวิธีหนึ่งคือการสื่อสารซึ่งแสดงถึงความเข้าใจและมีแนวโน้มที่จะลดธรรมชาติการแข่งขันของปฏิสัมพันธ์ (Bahr 1989 : 130 , citing Galvin and Brommel 1989 , Mandersheid and others 1982)

ในการวิจัยเกี่ยวกับ แบบแผนการสื่อสารของคู่สมรสของ Narvan 1967 (Dindia and Fitzpatrick 138-139) พบว่าความพึงพอใจในชีวิตสมรสและการสื่อสารที่ดีนั้นมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.80 โดยระบุว่าคู่สมรสที่มีการปรับตัวเข้าหากันได้ดีนั้นจะมีการโต้แย้งกันในประเด็นที่สำคัญ อีกทั้ง มีการพูดคุยเรื่องที่เป็นส่วนตัวระหว่างคู่สมรสอยู่เสมอ มีการใช้สัญลักษณ์ที่เข้าใจร่วมกันมากกว่า มีการขัดจังหวะการสื่อสารของคู่สมรสอีกฝ่ายน้อยกว่าและมักจะใช้การสื่อสารในเชิงอวัจนภาษาต่อกันเสมอ (จัสมิน สุวรรณชีพ 2544)

ก๊อตแมน (Gottman, et al , 1977) ระบุว่า ความแตกต่างประการสำคัญคือ รูปแบบของพฤติกรรมระหว่างคู่สมรสที่มีความทุกข์กับคู่ที่ไม่มีความทุกข์โดยคู่สมรสที่มีความทุกข์จะมีรูปแบบและโครงสร้างของปฏิสัมพันธ์ที่ซับซ้อนมากกว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คู่สมรสที่มีความทุกข์มักมีพฤติกรรมในเชิงลบตอบสนองซึ่งกันและกันมากกว่าคู่สมรสที่ไม่มีความทุกข์ นอกจากนี้ คู่สมรสที่มีความทุกข์จะมีความสามารถที่ไม่เท่ากันอย่างมากในการคาดเดาพฤติกรรมของแต่ละฝ่าย และในชีวิตที่เป็นทุกข์นั้น สังเกตได้ว่า ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมักจะแสดงอำนาจเหนืออีกฝ่ายหนึ่ง (Dindia and Fitzpatrick 139)

สเปนเนอร์ และเลวิส (Spanier 1976 : 15 , Spanier and Lewis 1980 : 825) กล่าวว่า คู่สมรสที่มีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน จะมีความรัก ความเข้าใจ สนใจและเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน มีทั้งการให้และการรับ รู้จักผ่อนหนักผ่อนเบา อดทนให้อภัยซึ่งกันและกัน มีการสื่อความหมายกันชัดเจน ความรู้สึกดังกล่าวนี้จะช่วยขจัดความขัดแย้งต่างๆที่เกิดขึ้นระหว่างกันได้โดยง่ายนอกจากนี้ยังทำให้ทั้งสองฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ส่งผลให้เกิดความภาคภูมิใจ และความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของคู่สมรสที่มีโอกาสได้ให้ความช่วยเหลือแก่บุคคลที่ตนรัก (จารุวรรณ ชูปวา 2541 : 24)

แชมป์เบอร์ และคุง (Chambers and Kung 1983) พบว่า ความคล้ายคลึงทางด้านกายภาพมีผลต่อการเลือกคู่ครอง จากผลการวิจัยต่างๆ ของพวกเขาสรุปได้ว่า ทฤษฎีความคล้ายคลึง (homogamy- theory) เป็นงานที่ไม่เพียงแต่ชี้ให้เห็นความคล้ายคลึงด้านสังคมและบุคคลเท่านั้น ยังชี้ให้เห็นถึงความคล้ายคลึงทางด้านกายภาพด้วย

แชดวิก และอัลเบิร์ต และคูนท์ (Chadwick , Albrecht and Kunt 1976 431-440) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระเกี่ยวกับปัจจัยภูมิหลังทางสังคมกับตัวแปรตาม ได้แก่ ความพึงพอใจในชีวิตสมรส โดยการส่งแบบสอบถามไปยังคู่สมรสจำนวน 775 คู่ ในมลรัฐยูทาห์ พบว่า ความคล้ายคลึงกันของภูมิหลังทางสังคม มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิตสมรส

ฮิค และ เพลท (Hick and Platt 1970 55) พบว่าตัวแปรที่สำคัญ ซึ่งมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิตสมรสคือ ความคล้ายคลึงกันในการศึกษา ศาสนา และสถานภาพทางเศรษฐกิจของสามีภรรยา และได้ เสนอแนะสมมติฐานว่าความคล้ายคลึงดังกล่าวจะช่วยลดความขัดแย้งระหว่างค่านิยม (values) ความคาดหวัง (expectation) และแบบแผนพฤติกรรม (behavior pattern) ระหว่างคู่สมรส

เดวิส (Davis 1929) , เทอร์แมน และโอเด้น (Terman and Oden 1947) พบว่าคู่สมรสที่มีระดับการศึกษาเหมือนกันจะมีความถี่ในการปรับตัวมากกว่าคู่สมรสที่มีการศึกษาต่างกันมาก บลัด และวอล์ฟ (Blood and Wolfe 1960 256) ได้ศึกษาพบว่าคู่สมรสที่มีระดับการศึกษาเหมือนกันจะมีความถี่ในการปรับตัวมากกว่าคู่สมรสที่มีการศึกษาต่างกันมาก

ลิวินเกอร์ และ เซนท์ (Levinger and Senn 1967) ได้สนับสนุนว่าการสื่อสารระหว่างคู่สมรสที่เป็นไปอย่างเปิดเผย มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับความพึงพอใจในชีวิตสมรส โดยคู่สมรสที่มีการสื่อสารกันอย่างเปิดเผยตัวเอง จะมีความพึงพอใจในชีวิตสมรสมากกว่าคู่สมรสที่เปิดเผยความรู้สึกที่แท้จริงของตัวเองน้อย

แมนกัส (Mangus 1957) เบอร์ (Burr 1971 368) ศึกษาพบว่าความไม่ลงรอยทางบทบาท (role discrepancies) มีผลกระทบในทางตรงกันข้ามกับความพึงพอใจในชีวิตสมรส

ทิกเกิล เคนเนลีย์ และ วินเซนต์ (Tiggle, Kelley and Vincent 1982 209-219) สตัคเคิร์ต (Stuckert 1963 415-419) แชดวิก และอัลเบิร์ต และคูนท์ (Chadwick & Albrecht & Kung 1976 431-440) และ Hawkin & Johnson (1968) พบว่าความสอดคล้องเกี่ยวกับความคาดหวังทางบทบาทของสามีภรรยา มีความสัมพันธ์โดยตรงกับความพึงพอใจในชีวิตสมรส

เบอร์เกส และคอตเทิล (Burgess and Cottrell n d) พบว่ามีปัจจัยบางตัวที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับการปรับตัวในชีวิตสมรส ปัจจัยที่สำคัญที่สุดก็คือการมีความคล้ายคลึงกันของพื้นฐานทางครอบครัวของคู่สมรส โดยอย่างยิ่งมีความคล้ายคลึงกันมากเท่าใดก็ยิ่งมีการปรับตัวในชีวิตสมรสที่ดีมากยิ่งขึ้นเท่านั้น ปัจจัยอื่นๆ ได้แก่ การแต่งงานกันในช่วงอายุ 22 – 30 ปี การคบหากันมาก่อนแต่งงาน การเข้าสังคมเก่ง และ ระดับการศึกษาที่สูงของคู่สมรส เป็นต้น

เทอร์แมน (Terman 1983) ได้ศึกษาถึงการปรับตัวในชีวิตสมรสใน California เมื่อปี 1938 งานวิจัยของเขาชื่อ Psychological Factors in Marital Happiness กลุ่มตัวอย่างเป็นคู่สมรสจำนวน 792 คู่ ซึ่งเป็นชนชั้นกลางใน Los Angeles ที่แต่งงานกันมาแล้วเฉลี่ย 11 ปี Terman ได้ให้ความสนใจมากเกี่ยวกับปัจจัยทางด้านบุคลิกภาพที่มีผลต่อการปรับตัวในชีวิตสมรส และได้สร้างแบบวัดการปรับตัวในชีวิตสมรสและนำไปวัดกับกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่มีความสุขในชีวิตสมรส จำนวน 300 คู่ กับกลุ่มไม่มีความสุข จำนวน 150 คู่ จากนั้นนำข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มมาเปรียบเทียบกันในด้านลักษณะทางบุคลิกภาพกับปัจจัยทางสังคมบางอย่าง ผลการศึกษา พบว่า ลักษณะบุคลิกภาพของภรรยาที่มีความสุขในชีวิตสมรสนั้น เป็นแบบมองโลกในแง่ดี ให้ความร่วมมือ มีอารมณ์ขัน มีความยืดหยุ่นได้ดี มีความมั่นใจในตนเอง มีจิตใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ส่วนภรรยาที่ไม่มีความสุขในชีวิตสมรสนั้น มีบุคลิกภาพแบบ ไม่มีความมั่นคงทางอารมณ์ หวาดผวา รู้สึกต่ำต้อย ไม่รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น อารมณ์โมโหร้าย ตื่นเต้นเกินเหตุ

ลอว์เลอร์ และเคอร์ (Lauer, Lauer and Kerr 1990) ศึกษาการรับรู้ถึงความมั่นคง และความพึงพอใจในชีวิตสมรสของคู่สมรสที่อยู่กันมายาวนาน โดยมีจุดประสงค์ที่จะทราบว่า มีปัจจัยอะไรบ้างที่เกี่ยวข้องกับการมีความมั่นคงและพึงพอใจในชีวิตสมรส กลุ่มตัวอย่างเป็นคู่สมรสจำนวน 100 คู่ ที่อยู่กันกันมาเป็นเวลา 45 ปีขึ้นไป ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อชีวิตสมรสของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ การได้แต่งงานกับคนที่ตนรักและอยากอยู่ด้วย การมีความสำนึกในหน้าที่ (commitment) ที่พึงปฏิบัติต่อกัน การมีอารมณ์ขัน การมีความเห็นพ้องต้องกัน (consensus) ในเรื่องต่างๆ เช่น จุดหมายในชีวิต การเป็นเพื่อนคู่ชีวิตและการตัดสินใจร่วมกัน

ฮันตันท์ และแวนเกลลิส (Huston and Vangelisti 1991) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของการแสดงออกทางอารมณ์สังคม (socioemotional behavior) กับความพึงพอใจในชีวิตสมรส ศึกษาแบบไปข้างหน้า 2 ปี ในคู่สมรสที่แต่งงานกันใหม่ๆ พบว่า พฤติกรรมที่แสดงออกในด้านลบ ไม่ว่าจะเป็นการแสดงออกโดยสามีหรือภรรยา มีผลทำให้ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของภรรยาลดลง แต่ไม่มีผลทำให้ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของสามีลดลง

เฮฟวี่, ลีน และ คริสเต็นเซิน (Heavey, Layne and Chnstensen 1993) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง เพศ กับรูปแบบของความขัดแย้งในสัมพันธภาพของการสมรส ในกลุ่มตัวอย่างคู่สมรส 29 คู่ พบว่า คู่สมรสที่มีรูปแบบของความขัดแย้งกันเป็นแบบ สามีเรียกร้อง/ภรรยาถอยหนี (husband-demand) / wife-with withdraw) จะมีความพึงพอใจในชีวิตสมรสเพิ่มขึ้นในอีก 1 ปีต่อมา แต่คู่สมรสที่มีรูปแบบของความขัดแย้งกันเป็นแบบ ภรรยาเรียกร้อง/สามีถอยหนี (wife-demand /husband-withdraw) มีความพึงพอใจในชีวิตสมรสลดลงในอีก 1 ปีต่อมา

คอนเกอร์และคนอื่นๆ (Conger et al 1993) ศึกษาคู่สมรสในชนบทของตะวันตกกลางว่าสามีและภรรยามีความแตกต่างกันอย่างไร ในการตอบสนองต่อเหตุการณ์ต่างๆ ที่ไม่พึงประสงค์ในชีวิต ผลการศึกษาพบว่า ผู้ชายมีแนวโน้มมากกว่าผู้หญิงที่จะเผชิญและมีความเครียดจากการทำงานและภาวะทางเศรษฐกิจ ส่วนผู้หญิงนั้นมักจะต้องเผชิญและมีความเครียด จากเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในครอบครัวมากกว่าผู้ชาย

อดัม (Adam 1989) ศึกษาว่ามีปัจจัยอะไรบ้างที่เกี่ยวข้องกับการมีความพึงพอใจในชีวิตสมรสของภรรยา อายุระหว่าง 25 – 44 ปี ที่อาศัยอยู่ในชนบทในเขตตะวันออกเฉียงใต้ของสหรัฐอเมริกา กลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 89 คน ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้ถึงความไม่ลงรอยกัน (Discrepancy) ของสิ่งที่ต้องการกับสิ่งที่เกิดขึ้นจริงในเรื่องของการแสดงความรัก ความห่วงใย (Emotional support) การพักผ่อนหย่อนใจ และสติปัญญา มีผลในทางลบต่อความพึงพอใจในชีวิตสมรส ยิ่งไปกว่านั้นเมื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ที่เป็นเหตุเป็นผลกัน พบว่า การได้รับความรัก ความห่วงใยจากสามี มีผลทำให้ภรรยามีความพึงพอใจในชีวิตสมรส ในขณะที่การไม่ได้รับสิ่งดังกล่าวทำให้เกิดความเศร้าโศกแก่ภรรยา

คู่สมรสที่มีบุคลิกภาพที่มั่นคง ไม่หวั่นไหวจะมีผลต่อความสามารถในการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ความพึงพอใจในชีวิตสมรส และรูปแบบในการแก้ปัญหาความขัดแย้งได้ โดยศึกษาคู่สมรสที่แต่งงานใหม่จำนวน 83 คู่ ที่แต่งงานเกิน 5 ปี พบว่า รูปแบบในการแก้ปัญหาความขัดแย้งจะเกิดขึ้นในช่วง 1 ปีแรกของการแต่งงาน บุคลิกภาพจะเกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับรูปแบบในการแก้ปัญหาอันซึ่งมีอิทธิพลต่อความสุขในชีวิตสมรส (WWW.HWWILSONWEB.COM)

จากการศึกษาลักษณะนิสัยวิตกกังวลกับคู่สมรสที่แต่งงานใหม่ พบว่าผลของลักษณะนิสัยวิตกกังวลมีความเกี่ยวข้องกับการไม่พึงพอใจในชีวิตสมรส (WWW.HWWILSONWEB.COM)

จากการศึกษาลักษณะนิสัยทางบุคลิกภาพในการปรับตัวในชีวิตสมรสโดยกลุ่มตัวอย่างเป็นคู่สมรสจำนวน 466 คู่ ให้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับบุคลิกภาพหวั่นไหว บุคลิกภาพแสดงตัว บุคลิกภาพเปิดกว้าง บุคลิกภาพอ่อนโยน บุคลิกภาพมีสติ พบว่า บุคลิกภาพหวั่นไหวเป็นตัวทำนายเกี่ยวกับการปรับตัวในชีวิตสมรสทั้งผู้หญิงและผู้ชาย (WWW.HWWILSONWEB.COM)

จากการศึกษาคู่สมรสจำนวน 166 คู่ อายุระหว่าง 20-85 ปี ที่มีความพึงพอใจในชีวิตสมรส พบว่าการมีอารมณ์ขันจะทำให้ปรับตัวได้ดีกับคู่สมรสทำให้ชีวิตสมรสมีความสุข เพราะอารมณ์ขันเป็นดัชนีชี้วัดของการปรับตัวทางจิตวิทยา ส่วนภรรยาที่ไม่มีอารมณ์ขัน แต่เป็นลักษณะซึมเศร้ามีแนวโน้มจะเกิดความไม่พึงพอใจในชีวิตสมรสสูง (WWW.HWWILSONWEB.COM)

จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างในลักษณะคู่ขนานระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่เป็นคู่รักจำนวน 118 คน และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นคู่สมรสจำนวน 216 คนโดยประเมินจากลักษณะทางบุคลิกภาพแบบห้าองค์ประกอบ พบว่า ผู้หญิงจะมีลักษณะการแสดงตัว การเข้าสังคมมากกว่าผู้ชายและมัก

จะเลือกคู่ของตนในบุคลิกลักษณะที่คล้ายกับตนเอง ถ้าคู่สมรสมีบุคลิกแบบอ่อนโยนต่ำจะทำไม่มีความพึงพอใจในชีวิตสมรส ถ้าคู่สมรสมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ และเป็นลักษณะบุคลิกภาพเปิดกว้างจะมีความพึงพอใจมากกว่า (WWW.HWWILSONWEB.COM)

ชนิษฐา โพชนุกูล (2520) ศึกษาวิจัยเรื่องทัศนคติของนักศึกษามหาวิทยาลัยต่อการเลือกคู่ครองและการวางแผนครอบครัว พบว่า นักศึกษามีแนวโน้มที่จะเลือกคู่ครองที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับตน ในด้านฐานะเศรษฐกิจ การศึกษา และบุคลิกภาพ แต่ให้ความสำคัญในด้านการประกอบอาชีพ ความต้องการ ความชอบ และอายุ น้อยลงมา

วันทนา กลิ่นงาม (2521) พบว่า สาเหตุของการหย่าร้างมาจากความคิดหรือทัศนคติไม่ตรงกัน 27.4 % ไม่สมมาตรใจอยู่ด้วยกัน 22.2 % และต้องการแต่งงานใหม่ 8.7 % ตามลำดับ

อุบลรัตน์ พิชญ์ชยชนนท์ (2531 80-81) ศึกษาคุณภาพชีวิตสมรส ศึกษากรณีข้าราชการสังกัดกรุงเทพมหานคร วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตสมรสในมิติความพึงพอใจในชีวิตสมรส และศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในชีวิตสมรส กลุ่มตัวอย่างเป็นข้าราชการที่สมรสแล้ว สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 291 คน ผลการศึกษาพบว่าตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจในชีวิตสมรส ได้แก่ อายุแรกสมรส คุณภาพชีวิตสมรสของบิดามารดา การสนับสนุนจากบุคคล เช่น พ่อแม่ ญาติ พี่น้อง ระยะเวลาการสมรส การมีบุตร ประสิทธิภาพของการสื่อสาร ความสมานฉันท์ทางบทบาท ความเป็นเพื่อนคู่คิด ส่วนตัวแปรที่ไม่พบว่ามีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิตสมรส คือ ความคล้ายคลึงกันทางอายุ ทางการศึกษา ระยะเวลาความคุ้นเคยก่อนสมรส รายได้ครอบครัว องค์กรประกอบครัวเรือน

พิมพรรณ สุรนันท์ (2535 95-96) ศึกษาคุณภาพชีวิตสมรส ศึกษาเฉพาะกรณีข้าราชการสังกัดกรมประชาสัมพันธ์ กรมการพัฒนาชุมชน และสำนักงานเมือง วัตถุประสงค์ในการศึกษา 1) ศึกษาคุณภาพชีวิตสมรสในมิติความพึงพอใจในชีวิตสมรส 2) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในชีวิตสมรส กลุ่มตัวอย่างเป็นข้าราชการที่สมรสแล้วในสังกัดกรมประชาสัมพันธ์ จำนวน 50 คน (และคู่สมรส) กรมการพัฒนาชุมชน จำนวน 50 คน (และคู่สมรส) และสำนักงานเมือง จำนวน 50 คน (และคู่สมรส) ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในชีวิตสมรสมากที่สุดคือ การสนับสนุนจากบุคคลนัยสำคัญ รองลงมาตามลำดับ คือ ความสมานฉันท์ทางบทบาท ความเป็นเพื่อนชีวิต และความเสียเปรียบสัมพัทธ์ ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิตสมรสคือ ความคล้ายคลึงกันทางการศึกษา และรายได้ของคู่สมรส ส่วนตัวแปรที่ไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิตสมรส คือ ความคล้ายคลึงกันทางอายุ อายุแรกสมรส ระยะเวลาความคุ้นเคยก่อนสมรส และระยะเวลาการสมรส

เพ็ญนภา แพทย์พันธุ์ (2539) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพของคู่สมรสกับความพึงพอใจในชีวิตสมรส โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นพยาบาลวิชาชีพที่สมรสแล้วใน

โรงพยาบาลของรัฐ ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 200 คู่ ผลการวิจัยพบว่า 1 คู่สมรสที่มีความพึงพอใจในชีวิตสมรสสูงกว่ากลุ่มอื่น เมื่อมีคะแนนบุคลิกภาพในองค์ประกอบต่อไปนี้ สูงทั้งสองคน ได้แก่ ชอบออกสังคม มีหิริโอตตัปปะ ชอบทดลอง ใช้อำนาจ กล้าเสี่ยงภัย 2 คู่สมรสที่มีความพึงพอใจในชีวิตสมรสสูงกว่ากลุ่มอื่น เมื่อมีคะแนนบุคลิกภาพในองค์ประกอบต่อไปนี้ ต่ำทั้งสองคน ได้แก่ สติปัญญา ระแวดระวัง หวั่นวิตก ควบคุมตนเองได้ ทำตนตามสบาย จลาตมีเล่ห์เหลี่ยม พึ่งตนเอง อารมณ์ดีเครียด 3 คู่สมรสที่มีความพึงพอใจในชีวิตสมรสสูงกว่ากลุ่มอื่น เมื่อมีคะแนนบุคลิกภาพในองค์ประกอบต่อไปนี้ สูงคนหนึ่งต่ำคนหนึ่ง ได้แก่ จิตใจอ่อนแอ

จันทร์เพ็ญ คุปต์กาญจนากุล (2526) ศึกษาตัวแบบสมมุติฐาน ความพึงพอใจในชีวิตสมรสโดยการศึกษาข้าราชการ กระทรวงอุตสาหกรรม พบว่า ความสมานฉันท์ทางบทบาท ความเสียเปรียบสัมพัทธ์ และความเป็นเพื่อนคู่ชีวิต เท่านั้นที่มีผลกระทบโดยตรงกับความพึงพอใจในชีวิตสมรส จากการเปรียบเทียบผลกระทบทั้งสามตัวแปร พบว่า ความสมานฉันท์ทางบทบาทมีผลกระทบต่อความพึงพอใจในชีวิตสมรสมากที่สุด และความเป็นเพื่อนคู่ชีวิต มีผลกระทบต่อตัวแปรดังกล่าวน้อยที่สุด

บุญประคอง ภาณุรัตน์ (2531) ศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความไม่มั่นคงในชีวิตสมรส ศึกษากรณี สตรีที่สมรสแล้ว ภาครัฐบาล รัฐวิสาหกิจ และ เอกชน โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นพนักงานภาครัฐและเอกชน จำนวน 200 คน พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการผสมผสานในชีวิตสมรสมีความสัมพันธ์กับความไม่มั่นคงในชีวิตสมรสอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ พนักงานที่มีการผสมผสานในชีวิตสมรสในระดับต่ำมีความไม่มั่นคงในชีวิตสมรสในระดับสูง และพนักงานที่มีการผสมผสานในชีวิตสมรสในระดับปานกลางมีความไม่มั่นคงในชีวิตสมรสในระดับต่ำ

ไชยยันต์ สุขบาล (2538) ศึกษาการรับรู้ถึงความรักความห่วงใยจากสามีกับความพึงพอใจในชีวิตสมรส ของภรรยาในสังคมชนบท อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นสตรีที่สมรสแล้วจำนวน 300 คน จากผลการศึกษา พบว่า การรับรู้ถึงความรักความห่วงใยจากสามี มีผลต่อความพึงพอใจในชีวิตสมรสของภรรยาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

นัฐกานต์ จิตต์สงวน (2546) ศึกษาปัจจัยด้านปฏิบัติเพื่อการสร้างเสริมครอบครัวไทยให้เข้มแข็ง ผลการวิจัยพบว่า การสร้างครอบครัวไทยให้เข้มแข็งมีองค์ประกอบที่มีความสำคัญคือ ปัจจัยด้านปฏิบัติ 6 ด้าน ได้แก่ 1) การปฏิบัติหน้าที่ของครอบครัวเพื่อครอบครัว 2) การปฏิบัติการสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่ครอบครัว 3) การปฏิบัติการแบ่งเวลาเพื่อครอบครัวและใช้เวลาในการทำกิจกรรมร่วมกัน 4) การปฏิบัติการให้และแสดงความรักความผูกพันที่ดีต่อครอบครัว 5) การปฏิบัติที่ดีของสมาชิกในครอบครัวเมื่อครอบครัวต้องเผชิญปัญหาวิกฤติการณ์และความเครียด 6) การปฏิบัติการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันและกันภายในครอบครัวและต่อสังคมภายนอก

วิโรจน์ ดัดโล (2544) ศึกษาสัมพันธภาพระหว่างบุคลิกภาพ ลักษณะครอบครัว

ปฏิสัมพันธ์ในครอบครัว และความสำเร็จในชีวิตสมรส ของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน ฝ่ายป้องกันปราบปราม ตำรวจภูธรจังหวัดสมุทรปราการ ที่สมรสแล้วจำนวน 268 คน พบว่า ข้าราชการตำรวจชั้นประทวนมีความสำเร็จในชีวิตสมรสในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในชีวิตสมรสได้แก่ ลักษณะบุคลิกภาพ ระยะเวลาที่แต่งงาน ประเภทครอบครัว การมีปฏิสัมพันธ์ในครอบครัว (การสื่อสารระหว่างคู่สมรส ความเป็นเพื่อนคู่ชีวิต ความเข้าใจบทบาทของคู่สมรส และการตอบสนองทางอารมณ์) นอกจากนี้ยังพบว่า การตอบสนองทางอารมณ์ บุคลิกภาพแบบวันไหน การสื่อสารระหว่างคู่สมรส ความเข้าใจในบทบาทของคู่สมรส และ ประเภทครอบครัว สามารถร่วมกันทำนายความสำเร็จในชีวิตสมรส

ขวัญชัย มะโนแก้ว (2544) ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับความมั่นคงในชีวิตสมรสของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน ในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 2 ที่สมรสแล้ว จำนวน 293 คน ผลการวิจัยพบว่า ความมั่นคงในชีวิตสมรสของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนนั้น มีอยู่ในเกณฑ์สูง คือร้อยละ 80.2 สำหรับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความมั่นคงในชีวิตสมรสอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ ความแตกต่างด้านอายุของคู่สมรส ความเป็นเพื่อนคู่ชีวิต ระยะเวลาสมรส ความสมานฉันท์ทางบทบาท และความพึงพอใจในด้านเพศสัมพันธ์

สุวรรณี พุทธิศรี และ นงพะงา สัมสุวรรณ (2546) ศึกษาความพึงพอใจในชีวิตคู่ของกลุ่มตัวอย่างในเขตกรุงเทพมหานคร โดยสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างจากหลายอาชีพ จำนวน 1200 คน มีผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 727 คน อายุระหว่าง 21-75 ปี พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจกับชีวิตคู่ โดยเฉพาะเรื่องต้องการเลือกคู่ครองคนเดิมมีมากที่สุดถึงร้อยละ 92 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่คิดว่าไม่มีปัญหากับคู่สมรสร้อยละ 98 เมื่อแบ่งตามเพศพบว่า ผู้ชายได้รับความพึงพอใจในชีวิตคู่มากกว่าผู้หญิงโดยเฉพาะ เรื่องการได้รับความรัก ความอบอุ่นใจ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน กำลังใจ สุขและมีความสุขจิตใจดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ และผู้ชายไม่เห็นปัญหาของคู่สมรสมากกว่าผู้หญิง และผู้ชายไม่คิดว่าคู่สมรสนอกใจมากกว่าผู้หญิง

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า มีบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบได้แก่ บุคลิกภาพวันไหน บุคลิกภาพแสดงตัว บุคลิกภาพเปิดกว้าง บุคลิกภาพอ่อนโยน บุคลิกภาพมีสติ ของคู่สมรสที่มีความสัมพันธ์กันอย่างน้อยหนึ่งองค์ประกอบ หรือ มากกว่า โดยที่แต่ละองค์ประกอบน่าจะมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมทางบวก และน่าจะมีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมเชิงลบ จนนำไปสู่การทำนายได้ว่าคู่สมรสคู่นี้มีความสุขหรือไม่มีความสุข ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเรื่องนี้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อคู่สมรส ผู้ที่เกี่ยวข้อง หรือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนา แก้ไข และป้องกัน ปัญหาครอบครัวให้ลดลง เพื่อธำรงรักษาไว้ซึ่งสถาบันครอบครัวซึ่งเป็นสถาบันแรกและสถาบันเดียวที่มีความสำคัญในการทำหน้าที่หล่อหลอมบุคลิกภาพของเยาวชนผู้ซึ่งจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีและมีคุณภาพในวันข้างหน้า

ทัศนคติ (attitude)

1 ความหมายของทัศนคติ

การให้ความหมายของคำว่าทัศนคตินั้น ได้มีผู้ให้ความหมายไว้มากมายดังนี้
นิวคอม และเทินเนอร์ (จุฑานาฏ ผดุงเจริญ 2543 : 39, อ้างอิงจาก Newcomb
Converse n.d) ได้ให้ความหมายของทัศนคติว่า คือแนวคิดรวบยอดของทัศนคตินั้น ได้รับ
พื้นฐานมาจากประสบการณ์ในอดีต ซึ่งจะเก็บสะสม และมีการจัดโครงสร้างได้เมื่อเจอสถานการณ์ใหม่ ๆ ก็จะนำมาประเมินหรือตีค่าสถานการณ์ใหม่ ๆ นั้น ซอร์ และไวท์ (จุฑานาฏ ผดุงเจริญ
2543 : 39, อ้างอิงจาก Shaw and Wright n.d) ได้ให้ความหมายของทัศนคติว่า หมายถึงความรู้สึกทางจิตใจบุคคลเนื่องจากการเรียนรู้ตลอดจนประสบการณ์ซึ่งกระตุ้นให้บุคคลมีพฤติกรรมไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่งในการตอบสนองต่อสิ่งเร้า หรือจินตนาการต่างๆ ที่บุคคลเข้าไปเกี่ยวข้องเทอร์สโตน (ประภาเพ็ญ สุวรรณ 2520 : 1, อ้างอิงจาก Thurston n.d) กล่าวว่า ทัศนคติเป็นผลรวมทั้งหมดของมนุษย์เกี่ยวกับความรู้สึก อคติ ความคิด ความกลัวต่อบางสิ่งบางอย่าง การแสดงออกทางด้านการพูดเป็นความคิด (opinion) และความคิดนี้เป็นสัญลักษณ์ของทัศนคตินั้นถ้าเราอยากจะวัดทัศนคติ เราก็สามารถทำได้โดยวัดความคิดของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่างๆ และอัลพอร์ท (Allport 1953 : 810) ให้ความหมาย ทัศนคติไว้ว่า เป็นความเชื่อที่มีบุคคล สิ่งของ และสถานการณ์บางอย่าง ซึ่งทำให้บุคคลมีแนวโน้มที่จะตอบสนองโดยแสดงพฤติกรรมเฉพาะต่อบุคคล สิ่งของ หรือสถานการณ์นั้นเป็นพิเศษ ส่วนคนอื่น ๆ ก็ได้ให้ความหมายไปในทำนองเดียวกันเช่น วัฒนา ศรีสัตย์วาจา (2534) กล่าวว่าทัศนคติเป็นปรากฏการณ์ที่ไม่สามารถสังเกตได้โดยตรงแต่สามารถหยั่งได้จากการกระทำ

โยธิน คีนบุหรี (2533 : 339) ให้ความหมาย ทัศนคติหมายถึง ทัศนคติเป็นความชอบหรือไม่ชอบ ความพอใจต่อการเกี่ยวข้องด้วยหรือความรังเกียจต่อสถานการณ์วัตถุสิ่งของของบุคคลและส่วนหนึ่งส่วนใดที่สามารถจำแนกได้ ทัศนคติจะแสดงออกซึ่งความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่างๆ อันเป็นผลเนื่องมาจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ และเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมหรือแนวโน้มที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้านั้นๆ ไปในทิศทางหนึ่งอาจเป็นไปในทางสนับสนุนหรือคัดค้านก็ได้ ซึ่งสอดคล้องกับ พรพนทิพย์ ศิริวรรณบุศย์ (2540 : 38) ให้ความหมาย ทัศนคติ คือการที่บุคคลให้ความหมายถึง วัตถุ คน สัตว์ ความคิดรวบยอดต่างๆ สภาพต่างๆ กัน เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ หรือเกิดจากประสบการณ์ของบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการคิด การกระทำของสมาชิกจำนวนมากของสังคม

สรุปจากที่กล่าวมาข้างต้นได้ว่า ทัศนคติ (Attitude) เป็นลักษณะความรู้สึกของบุคคลที่ชอบหรือไม่ชอบต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในสภาวะต่างๆ ซึ่งอาจเกิดจากประสบการณ์และการเรียนรู้ทั้งสิ้นและเปลี่ยนแปลงได้ตามประสบการณ์และการเรียนรู้ใหม่ที่ได้รับเพิ่มขึ้น

2 ประเภทของทัศนคติ

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527 181-182) ได้แบ่งประเภทของทัศนคติออกเป็น 2 ประเภทดังนี้

1 ทัศนคติทางบวก (Positive Attitude) หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่พร้อมเข้าหาเมื่อเกิดความรู้สึกชอบหรือพอใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น การคบเพื่อน ถ้าเราพอใจหรือชอบเพื่อนคนไหนก็คบหาสนิทสนมกับเพื่อนคนนั้น เป็นความรู้สึกชอบ พึงพอใจ ส่งเสริมสนับสนุน และช่วยเหลือ

2 ทัศนคติทางลบ (Negative Attitude) หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่พร้อมจะถอยหนีหรือหลีกเลี่ยง เมื่อเกิดความรู้สึกไม่ชอบหรือไม่พอใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เช่น นักเรียนไม่ชอบครูหรืออาจารย์ผู้สอน เพราะครูหรืออาจารย์ผู้สอนดุ นักเรียนผู้นั้นก็จะพยายามหลบหน้าหรือไม่เข้าไปหาครูหรืออาจารย์ท่านนั้น

สรุปจากที่กล่าวมาข้างต้นได้ว่าทัศนคติเป็นความรู้สึกที่ชอบและไม่ชอบต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยจะทำให้เกิดการสนับสนุนหรือไม่สนับสนุนให้ทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งก็ได้

3 องค์ประกอบของทัศนคติ

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2523) ได้อธิบายถึง องค์ประกอบของทัศนคติว่ามี 3 องค์ประกอบดังนี้คือ

1 องค์ประกอบทางด้านความรู้หรือความคิด (Cognitive Component) หมายถึง ทัศนคติ ของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้น จะต้องประกอบด้วยความรู้เกี่ยวกับสิ่งนั้นเป็นอันดับแรก และความรู้เกี่ยวกับสิ่งนั้นในด้านที่ว่า สิ่งนั้นมีคุณหรือโทษมากน้อยเพียงใด เป็นความรู้หรือความเชื่อถือที่ให้ประเมินสิ่งนั้น

2 องค์ประกอบด้านความรู้สึก (Effective Component) หมายถึงความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบ พึงพอใจหรือไม่พอใจ ความรู้สึกนั้นจะเกิดขึ้นโดยอัตโนมัติเมื่อบุคคลมีความรู้เกี่ยวกับคุณหรือโทษของสิ่งนั้นแล้ว

3 องค์ประกอบด้านความพร้อมที่จะกระทำ (Action – tendency Component) หมายถึง ความพร้อมหรือความโน้มเอียงที่บุคคลนั้นจะประพฤติปฏิบัติเมื่อบุคคลมีความรู้เชิงประเมินค่าและมีความรู้สึกชอบ ไม่ชอบในสิ่งนั้นแล้ว สิ่งที่ตามมาก็คือ ความพร้อมในการกระทำการที่สอดคล้องกับความรู้สึกของตนต่อสิ่งนั้น

เครฟท์, ครัทฟีลด์ และบัลลาชีร์ (จุฑานาฏ ผดุงเจริญ 2543 : 40 , อ้างอิงจาก Krech, Crutchfield and Ballachy n d) ได้ให้ความเห็นว่าทัศนคติอาจเกิดขึ้นจาก

1 การตอบสนองของความต้องการของบุคคล นั่นคือ สิ่งใดตอบสนองความต้องการของตนได้ บุคคลก็มีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งนั้น หากสิ่งใดตอบสนองความต้องการของตนไม่ได้ บุคคลก็จะมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อสิ่งนั้น

2 การได้เรียนรู้ความจริงต่างๆ อาจเกิดขึ้นโดยการเรียนรู้ หรือจากคำบอกเล่าของผู้อื่นก็ได้ ฉะนั้นบางคนจึงอาจเกิดทัศนคติไม่ดีต่อบุคคลอื่น หรือต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยการฟังคำติชมที่ใครๆ มาบอกไว้ก่อนก็ได้

3 การเข้าไปเป็นสมาชิกหรือสังกัดกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง คนส่วนมากมักยอมรับเอาทัศนคติของกลุ่มมาเป็นของตน หากทัศนคตินั้นไม่ขัดแย้งกับทัศนคติของตนเกินไป

4 ทัศนคติมีส่วนสัมพันธ์กับบุคลิกภาพของบุคคลนั้นด้วย คือ ผู้ที่มีบุคลิกภาพสมบูรณ์มักมองผู้อื่นในแง่ดี ส่วนผู้ปรับตัวยากจะมีทัศนคติในทางตรงกันข้าม คือ มักมองว่ามีคนคอยอิจฉาริษยาหรือคิดร้ายต่อตน

4 แหล่งของทัศนคติ

จะเห็นได้ว่า ทัศนคติเป็นสิ่งที่เกิดมาจากการเรียนรู้ (Learning) จากแหล่งทัศนคติต่างๆ ที่มีอยู่มากมาย สามารถสรุปได้ดังนี้

1 ประสบการณ์เฉพาะอย่าง (Specific Experience) เมื่อบุคคลมีประสบการณ์เฉพาะอย่างต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดในทางที่ดีหรือไม่ดี จะทำให้เขาเกิดทัศนคติต่อสิ่งนั้นไปตามทิศทางที่เคยมีประสบการณ์มาก่อน เช่น ด.ช. แดง เติบโตมาในครอบครัวที่พ่อแม่รักใคร่ปรองดองกันดี ก็จะทำให้นายแดงในวัยผู้ใหญ่ มีทัศนคติที่ดีต่อชีวิตสมรส เป็นต้น

2 การติดต่อสื่อสารจากบุคคลอื่นๆ (Communication from others) การได้รับการติดต่อสื่อสารจากบุคคลอื่น จะทำให้เกิดทัศนคติจากการรับรู้ข่าวสารต่างๆ จากผู้อื่นได้ เช่น เด็กที่เคยได้รับการสั่งสอนจากผู้ใหญ่ว่าทำอย่างนี้ดีอย่างนั้นไม่ดี ก็จะทำให้เด็กมีทัศนคติต่อการกระทำต่างๆ ตามที่ได้รับทราบมา

3 สิ่งที่เป็นแบบอย่าง (Model) การเลียนแบบผู้อื่นทำให้เกิดทัศนคติขึ้นได้ เช่น เด็กมีความเคารพเชื่อฟังพ่อแม่ เมื่อเห็นว่าพ่อแม่แสดงท่าไม่ชอบสิ่งใดก็ตาม เด็กจะเลียนแบบคือไม่ชอบสิ่งนั้นด้วย

4 ความเกี่ยวข้องกับสถาบัน (Institutional Factors) ทัศนคติของบุคคลหลายอย่างเกิดขึ้น เนื่องจากความเกี่ยวข้องกับสถาบัน ได้แก่ ครอบครัว โรงเรียน วัด หน่วยงานต่างๆ ซึ่งสถาบันเหล่านี้จะเป็นแหล่งที่มา และสนับสนุนให้บุคคลเกิดทัศนคติบางอย่างเกิดขึ้น

สรุปจากที่กล่าวข้างต้น ทักษะที่เกิดจากการเรียนรู้จาก ตัวบุคคล จากการติดต่อสื่อสารกับบุคคล หรือ จากสิ่งแวดล้อมที่ตนอยู่ด้วยซึ่งสิ่งเหล่านี้สามารถหล่อหลอมให้เกิดความรู้สึกหรือทัศนคติในด้านต่างๆได้แตกต่างกันซึ่งบุคคลแต่ละคนจะแสดงออกมาได้อย่างหลากหลาย ลักษณะแล้วแต่ประสบการณ์ที่บุคคลนั้นได้รับ

ความซื่อสัตย์ (Honesty)

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (รุ่งเรืองธรรม 2505 352) ได้ให้ความหมายของความซื่อสัตย์ไว้ดังนี้ ซื่อสัตย์ หมายถึง ประพฤติตรงและจริง ไม่คดโกง และไม่หลอกลวง

กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ (กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ 2514 564) ได้ให้คำอธิบายเกี่ยวกับความหมายของความซื่อสัตย์ไว้ดังนี้ คนซื่อสัตย์ หมายความว่า คนที่ไม่คดโกงในความสัมพันธ์กับผู้อื่น สัตย์ในที่นี้หมายความว่าไปในทางจงรักภักดี เช่น ถือน้ำพิพัฒน์สัตยา หรือให้คำสัตย์

ทวี บุญยเกต (ทวี บุญยเกต 2515 49-55) ได้ให้ความหมาย ความซื่อสัตย์ ไว้ดังนี้ หมายถึง ความภักดี ความซื่อตรง การประพฤติตรง คือไม่คดโกง ไม่หลอกลวง โดยมากผู้ที่ซื่อสัตย์สุจริตเป็นผู้ที่มีกำลังใจเข้มแข็ง มีใจบริสุทธิ์หนักแน่น อดทน รักเกียรติยศชื่อเสียง ไม่เห็นแก่ตัว ศรีนาถ สุริยา (2512 46) ได้ให้ความหมายของความซื่อสัตย์หรือความสัตย์ ซื่อตรงที่วชิธรรม ยุติธรรม คือ ความจริง ความตรง ความแท้ ความแน่นอน ไม่เป็นความเทียม ความเท็จ และความซื่อตรงนี้หมายถึงเอาความจริงในตัวบุคคล ซึ่งแสดงออกเป็นอวัชยาศัยและความประพฤติจำแนกได้ดังนี้

- 1 ความจริงต่อการงาน ตรงต่อเวลาและหน้าที่
  - 2 ความจริงต่อบุคคล คือ มีความซื่อสัตย์ต่อมิตร จริงต่อผู้ใหญ่และผู้ปกครอง
- ควรมีการอบรมตนดังนี้

- 2 1 ซื่อสัตย์ต่อมิตร
- 2 2 สวามิภักดิ์ ไม่คิดคดต่อผู้ใหญ่และผู้ปกครองที่ตนยกย่อง
- 2 3 ความกตัญญูทุกเวที รู้ว่าผู้ใดทำคุณแก่ตนแล้วไม่คิดลบหลู่ พยายามหา

โอกาสตอบแทนบุญคุณท่านอยู่เสมอ

ความจริงต่อความดี ได้แก่ ประพฤติความดีอย่างไรก็ประพฤติจริงอย่างนั้นให้เป็นอวัชยาศัยดั่งงามอยู่เสมอ

วิลเลียม เจ เบอร์เนตต์ (วิระวัฒน์ ปันนิตามัย 2537 124 , อ้างอิงจาก วิลเลียม เจ เบอร์เนตต์ 1991) การซื่อสัตย์ หมายถึง การแสดงความเป็นของแท้ของจริง แสดงถึงการเคารพ

ตนเองและเคารพคนอื่น แสดงถึงชีวิตที่เปิดเผย เชื่อถือได้ ตรงไปตรงมา แสดงท่าทีต่อการมีชีวิตที่เข้าหาแสงสว่าง

จากเอกสารวัฒนธรรมฉบับที่ 2 (กรมการวัฒนธรรม 2497 5-6) ได้ให้ความหมายของความซื่อสัตย์สุจริตว่า หมายถึง ความซื่อตรง ไม่คิดโกง ถ้าแสดงออกทางใจ จะเป็นน้ำใสใจจริง ไม่มีเงื่อนไข ซ่อนไว้ใจ ทางกายก็เป็นการทำจริง ไม่ใช่ทำดีเพื่อลวงให้คนอื่นติดกับ ทางวาจาคือ พูดจริง พูดคงเส้นคงวา เป็นที่เชื่อถือและไว้วางใจได้

สำหรับพฤติกรรมของความซื่อสัตย์นั้น ดวงเดือน พันธุมนาวิน (ดวงเดือน พันธุมนาวิน 2520 5) กล่าวว่า ความซื่อสัตย์เป็นพฤติกรรมเชิงจริยธรรม คือ พฤติกรรมในสถานการณ์ที่เข้ายวนใจ หรือสภาพที่ยั่วยุ ให้บุคคลกระทำผิดกฎเกณฑ์เพื่อประโยชน์ส่วนตนบางประการ พฤติกรรมเชิงจริยธรรมในสถานการณ์ยั่วยุ เช่น การโกงสิ่งของ เงินทอง หรือคะแนน การลักขโมย การกล่าวเท็จ อาจรวมเรียกว่าพฤติกรรมเกี่ยวกับความไม่ซื่อสัตย์ ซึ่งผู้มีจริยธรรมสูงควรงดเว้น การกระทำที่ไม่ซื่อสัตย์นี้ พฤติกรรมเชิงจริยธรรมเป็นสิ่งที่สังคมให้ความสำคัญมากกว่าด้านอื่นๆ ของจริยธรรม ทั้งนี้เพราะการกระทำในทางที่ดีหรือเลวของบุคคลนั้น ส่งผลโดยตรงต่อความผาสุกและความทุกข์ของสังคม

เพียเจต์ และโคลเบอร์ก (Piaget 1932 and Kohlberg 1969) มีความเห็นว่า จริยธรรมมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการด้านอื่น ๆ เช่น พัฒนาการทางด้านร่างกาย และพัฒนาการทางด้านสติปัญญา และ อารมณ์ โดยเสนอว่าการใช้เหตุผลในเชิงจริยธรรมของบุคคลมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมประเภทต่าง ๆ ของบุคคลนั้นด้วยโดยใช้วิธีการเลือกยอมรับเหตุผลประเภทต่างๆ ตามที่กำหนดสถานการณ์ให้เลือกเป็นเกณฑ์ตัดสิน

ไวท์ (Wright 1975 30) กล่าวว่าสังคมมีส่วนในการปั้นมนุษย์ให้มีลักษณะต่างๆ กัน ตามแต่ว่ามนุษย์นั้นจะอยู่ในกลุ่มใดในสังคม นักทฤษฎีส่วนมากยอมรับว่า ความซื่อจะถูกปลูกฝังตั้งแต่ในวัยเด็ก แต่สังคมและสถานการณ์ในช่วงชีวิตของบุคคลก็จะมีอิทธิพลในการเปลี่ยนแปลง จริยธรรมของคนเราได้ ซึ่งสถาบันทางสังคมที่มีส่วนหล่อหลอมลักษณะความซื่อสัตย์ของบุคคลจะประกอบด้วย ครอบครัว อันได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจ และระดับการศึกษาของบิดามารดา นอกจากนั้น โรงเรียน สื่อมวลชน และระบบการบริหารการปกครองประเทศก็มีส่วนในการปลูกฝังความซื่อสัตย์ให้กับบุคคลได้ด้วย รวมทั้งสภาพสังคมที่เป็นอยู่ขณะนั้นจะมีส่วนเอื้ออำนวยให้บุคคลเกิดความซื่อสัตย์หรือไม่ซื่อสัตย์ได้เช่นกัน

รูสเวลท์ (Roosevelt 1956 40-45) ได้กล่าวถึงการเป็นพลเมืองดี สรุปได้ว่า การเป็นพลเมืองดีนั้นเริ่มตั้งแต่อยู่ในบ้านหรือครอบครัวต้องมีสิ่งสำคัญสามประการ คือ ความซื่อสัตย์ กล้าหาญ และมีสามัญสำนึก

สรุปจากที่กล่าวมาข้างต้นได้ว่า ความซื่อสัตย์หมายถึง การที่บุคคลจริงต่อคำพูดและการกระทำ ไม่โกหก หลอกลวง ซึ่งโดยทั่วไปความซื่อสัตย์เป็นคุณลักษณะที่สำคัญประการหนึ่งซึ่งมีส่วนในการพัฒนาพฤติกรรมที่ดีในทุกๆด้าน และทำให้บุคคลพัฒนาทัศนคติที่ดีในการดำรงชีวิต ดังนั้นในการศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติด้านความซื่อสัตย์กับความสุขในชีวิตสมรสนั้น คู่สมรสควรมีคุณธรรมและจริยธรรมในด้านความซื่อสัตย์เป็นสำคัญจึงจะสามารถประคับประคองชีวิตสมรสให้ยืนยาวได้

ทัศนคติด้านความซื่อสัตย์กับความสุขในชีวิตสมรส

ในเรื่องของการแต่งงาน ค่านิยมพื้นฐานและมาตรฐานทางจริยธรรมของการมีครอบครัว คือ การยึดมั่นศรัทธาในชีวิตคู่ สามีภรรยาเดียว (monogamy) หรือพันธะคู่เมื่อให้กำเนิดลูกหลาน ที่มีฐานคือ ความใกล้ชิดสนิทสนม ความต้องการที่จะเข้าใจและเป็นที่เข้าใจ ตลอดจนคำมั่นสัญญา เจมส์ แอล ฟราโม ได้กล่าวไว้ตอนหนึ่งของหนังสือชื่อ "Exploration in Marital and family Therapy (1982)" ว่าคนเราไม่ได้แต่งงานกับสิ่งที่ เขาคิด ว่าคู่สมรสเขาเป็นคนเช่นไร พวกเขาแต่งงานกับสิ่งลงตาและภาพที่ปรากฏ การผจญภัยที่ตื่นเต้นของการแต่งงานก็คือ การค้นหาว่า คู่ชีวิตที่แท้จริงของเขาเป็นคนเช่นไร (วีระวัฒน์ ปันนิตามัย 2537 :120) ปัญหาเรื่องการนอกใจเป็นปัญหาใหญ่และมีความสำคัญมากในชีวิตครอบครัวเพราะปัญหานี้จะนำไปสู่การหย่าร้างในที่สุด ทำให้มีผู้สนใจได้ทำการศึกษาในเรื่อง การนอกใจ และ พบว่า การนอกใจ ใช้นิยามความหมายเดียวกันกับ การไม่ซื่อสัตย์ต่อกัน ไม่ว่าจะเป็นจากฝ่ายชายหรือฝ่ายหญิงเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ชีวิตสมรสต้องอับปางลง ผู้หญิงส่วนใหญ่จะทนเรื่องอื่นๆ ได้หมดยกเว้น เรื่องการนอกใจซึ่งดูจะมีผลกระทบทางจิตใจสูงมาก (นวลศิริ เปาโรหิตย์ 2543 :101)

นักจิตวิทยาที่มีความเชื่อว่า โดยธรรมชาติแล้วมนุษย์และสัตว์บางจำพวก เช่น นก ลิง เป็นต้น มีลักษณะเป็นคู่ๆ ที่มีสามีภรรยาเพียงคนเดียวมุ่งรักษาหน่วยของสังคมที่เรียกว่า ครอบครัว นักจิตวิทยาวิวัฒนาการเชื่อว่า เป็นเรื่องปกติธรรมชาติของมนุษย์ชายหญิง ที่ในบางครั้งบางครั้งจะมีการนอกใจซึ่งทำให้ชีวิตสมรสเกิด เบี่ยง ข้น เกิดความรู้สึกว่า คู่ชีวิตของตนไม่น่าดึงดูดใจ ยียวนกวนประสาท หรือ เป็นคนไม่มีเหตุผล และก็ถือเป็นเรื่องธรรมชาติที่เริ่มจะเห็นคนอื่นดีกว่าคู่สมรสของตนเอง ว่ากันว่าภาวะนอกใจเป็นเครื่องบ่งชี้ถึง ความยึดหยุ่น ของจิตมนุษย์ต่อสภาพแวดล้อม

วีระวัฒน์ ปันนิตามัย (2537 :120) ได้จำแนกลักษณะการนอกใจเป็น 4 แบบคือ

1 การนอกใจโดยบังเอิญ (Accidental infidelity) เป็นการนอกใจโดยบังเอิญด้วยเหตุต่างๆ นานา โดยไม่ตั้งใจ

2 การนอกใจแบบโรแมนติก (Romantic infidelity) เป็นการนอกใจโดยจงใจและมีผลกระทบเชิงทำลายมากที่สุด ผู้คนมักเกิดการนอกใจลักษณะนี้เนื่องจากมีช่วงเหตุการณ์วิกฤติในชีวิต พ่อแม่ตาย ลูกเติบโต เกิดความรู้สึกเครียด เหนงา ตกงานแล้วมีคนเข้าใจช่วยเหลือ

3 การถูกคลุมถุงชน (Marital arrangement) เป็นการนอกใจที่ถูกจับแต่งงาน รู้สึกผิดหวัง เกิดความรู้สึกพร่องต้องหาอะไรมาเติมให้เต็ม

4 การนอกใจเป็นงานอดิเรก (Philandering) เป็นการนอกใจชนิดเผลอไม่ได้ ใช้สิทธิ์มักจะเกิดขึ้นกับเพศชายเป็นส่วนมาก

นักจิตวิทยาวิวัฒนาการเชื่อว่า จิตใจของมนุษย์ก็เหมือนกับอวัยวะกายภาพอื่นๆ ที่ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อจุดมุ่งหมายส่งผ่านจีโนไปยังรุ่นต่อไป เช่น ความรู้สึกหิว กระหาย ความต้องการทางเพศ แม้กระทั่งทัศนคติต่อคู่สมรส ต่อคนที่จะมาเป็นคู่สมรส ความรู้สึกไว้ใจ ความสงสัย ความอบอุ่นเย็นชา ต่างก็เป็นผลของการเลือกสรรโดยธรรมชาติ จากการศึกษาของนักจิตวิทยาวิวัฒนาการได้ยืนยันว่า การนอกใจที่พบในพฤติกรรมของนก และยังพบในกลุ่มลิงด้วย มีดัชนีชี้วัดคือ อัตราส่วนเปรียบเทียบระหว่างน้ำหนักของลูกอ้นทะลิงเมื่อเทียบกับน้ำหนักของร่างกาย หากมีสัดส่วนที่สูงโอกาสที่ลิงจะมีอาการนอกใจก็จะสูง ตระกูลของลิงที่มีน้ำหนักเปรียบเทียบค่อนข้างต่ำก็มีแนวโน้มที่จะมีการนอกใจต่ำ ว่ากันว่าน้ำหนักของลูกอ้นทะลิงของมนุษย์อยู่ระหว่างน้ำหนักเปรียบเทียบของลูกอ้นทะลิงชิมแปนซี (ซึ่งเจ้าชู้เป็นส่วนมาก) กับน้ำหนักเปรียบเทียบของลิงกอริลล่า (ซึ่งเพศหญิงจะเจ้าชู้มาก)

ในมนุษย์สำหรับเพศหญิงการนอกใจมักเกิดขึ้นเพราะการมีโอกาสเอาใจออกห่างมากกว่า การที่ไม่ได้เห็นหน้าผู้เป็นสามีเป็นเวลานาน ในส่วนของผู้ชายการศึกษาพบว่าหากมีความแตกต่างด้านขนาดร่างกายโดยเฉลี่ยของภรรยาและของสามีมาก โอกาสที่จะเกิดการนอกใจสูงตามไปด้วย โดยเฉพาะเมื่อมีความแตกต่างเกิน 15 % ขึ้นไป นักมานุษยวิทยาศึกษา สํารวจสังคมมนุษย์ 1154 แห่ง ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันพบว่ามีการนอกใจหนึ่งพันแห่ง ที่อนุญาตให้เพศชายมีภรรยาได้มากกว่า 1 คน เมื่อมีโอกาสหรือสถานการณ์เป็นใจ ผู้ชายมีแนวโน้มที่จะหาคู่ครองคนที่ 2 คนที่ 3 มากกว่าเพศหญิง การมีหญิงบริการจึงเป็นรูปแบบหนึ่งของการตอบสนองความรู้สึก นอกใจของเพศชาย ซึ่งนับรวมถึงการอ่านหนังสือที่เกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ด้วย (วิระวัฒน์ ปันนิตามัย 2537 124)

สาเหตุร่วมสมัยที่มีผลต่อการนอกใจ

- 1 สภาพสังคมเมืองมีส่วนกระตุ้นการนอกใจมากกว่าสังคมชนบท
- 2 เทคโนโลยีของการคุมกำเนิดมีประสิทธิภาพป้องกันการตั้งครรภ์ได้ผลดี

3 ภาพล้อแหลมทางภาพยนตร์ นิตยสารและแผ่นป้ายโฆษณาต่างๆ งานวิจัยพบว่าผู้ชายที่ดูภาพในนิตยสาร playboy มักจะรายงานความรู้สึกหลังอ่านหนังสือนี้ว่า รู้สึกรักภรรยา น้อยลงเมื่อเทียบกับคำรายงานของผู้ชายที่ดูภาพอื่นๆ ขณะที่ผู้หญิงที่ได้ดูภาพในนิตยสาร playgirl ไม่เกิดทัศนคติดังกล่าวต่อสามี

4 ความไม่เท่าเทียมกันด้านเศรษฐกิจและสังคม มีการศึกษาพบว่า ชายที่มีฐานะทางสังคมสูง (รายได้ การศึกษา และตำแหน่งหน้าที่การงานดี) มักมีวิถีชีวิตทางเพศที่ยุ่งเหยิงมากที่สุด และมีโอกาสที่จะมีภรรยาได้หลายคนเชื่อกันว่าปริมาณของฮอร์โมนเทสโทสเตอโรนของทั้งมนุษย์เพศชายและสัตว์ตัวผู้จะสูงขึ้นเมื่อรับรู้ความสำเร็จทางสังคม และการศึกษายืนยันอีกว่าผู้หญิงมีแนวโน้มที่จะให้ความสำคัญต่อการเป็นผู้ชายตรงที่ฐานะการเงินเป็นอย่างมาก

กล่าวโดยสรุป ปัญหาการนอกใจเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นได้ในชีวิตสมรส ซึ่งสาเหตุอาจเกิดจาก ตัวคู่สมรสเองที่มีความต้องการไม่สิ้นสุด อยากลองของใหม่ อยากเปลี่ยนบรรยากาศ หรืออาจจะเกิดความรักเมื่อยามเหงาก็อาจเป็นได้ โดยส่วนใหญ่การนอกใจมักเกิดกับผู้ชายมากกว่าผู้หญิง ซึ่งเมื่อเกิดขึ้นแล้วผู้หญิงจะทนไม่ได้และก่อให้เกิดปัญหาการหย่าร้าง ดังนั้น คู่สมรสควรที่จะรักษาและประคับประคองชีวิตคู่ให้ยืนยาวโดยระมัดระวังในเรื่องนี้ให้ดีที่สุด เพื่อป้องกันปัญหาครอบครัวที่อาจจะตามมาด้วยปัญหาใหญ่ที่อาจจะสายเกินไปที่จะแก้ไข

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติด้านความซื่อสัตย์กับความสุขในชีวิตสมรส

ยิงร์ (Ying 1991) ได้ศึกษาว่ามีปัจจัยอะไรบ้างที่สามารถทำนายความพึงพอใจในชีวิตสมรสได้โดยศึกษาในกลุ่มตัวอย่างลูกครึ่งจีน-อเมริกัน ใน San Francisco ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่เป็นตัวทำนายที่สำคัญต่อคุณภาพของชีวิตสมรส คือการมีความเห็นตรงกันในเป้าหมายของชีวิต และการมีพฤติกรรมที่มีศีลธรรมต่อกัน นอกจากนั้นยังพบว่าผู้ชายมีความพึงพอใจในชีวิตสมรสมากกว่าผู้หญิง

แรมเพล (นันทกานต์ วงษ์ปัญญา 2542 : 26 , อ้างอิงจาก Rampel, et al , n d) และศึกษาคุณภาพของความสัมพันธ์กับคู่สมรสบนพื้นฐานของการพัฒนาความไว้วางใจคือ การคาดการณ์พฤติกรรมของคู่สมรสที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้ (predictability) โดยบุคคลจะพัฒนาความไว้วางใจให้บุคคลเชื่อมั่นในตัวเขาได้จากพฤติกรรมในอดีตของเขาเอง ซึ่งหากเขาแสดงพฤติกรรมที่ไม่คงเส้นคงวาก็จะทำให้คู่สมรสของเขามีความวิตกกังวลและอนุมานสาเหตุอย่างกำกวม ในทางตรงกันข้าม ถ้าเขามีพฤติกรรมสม่ำเสมอคงเส้นคงวาก็จะทำให้คู่สมรสของเขาเกิดความรู้สึกเชื่อมั่น นอกจากนี้คู่สมรสจะถูกมองว่าน่าไว้วางใจมากขึ้นถ้าเขาเป็นบุคคลที่เราสามารถเชื่อใจได้ว่าเขาซื่อสัตย์ ไว้วางใจได้ ให้ความร่วมมือ และมีความเมตตากรุณา (Larzelere and Huston 1980)

ลอร์ซเลอว์ และฮัตตัน (Larzelere and Huston 1980) ได้พัฒนามาตรวัด Dyadic Trust Scale เพื่อใช้ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความไว้วางใจระหว่างบุคคลในความสัมพันธ์แบบใกล้ชิด โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นคู่รัก 195 คน เป็นเพศชาย 75 คนและเป็นเพศหญิง 120 คน อายุตั้งแต่ 18- 30 ปี จากการวิเคราะห์พบว่ามาตรนี้เป็นมาตรที่เป็นเอกมิติ มีความเที่ยงและความตรงสูง นอกจากนี้ยังสรุปได้ว่าความไว้วางใจคู่สมรสมีความสัมพันธ์กับความรักและการเปิดเผยตนเองด้วยโดยเฉพาะกับคู่สมรสที่มีระยะเวลาของการสมรสยาวนาน

โรตเตอร์ (Rotter 1980) ได้ทบทวนผลทางบวกและทางลบของความไว้วางใจในเอกัตบุคคลในสังคมแล้วสรุปไว้ว่า บุคคลที่เราไว้วางใจได้มากกว่า มีแนวโน้มที่จะพูดโกหกน้อยและเป็นไปได้ที่จะคดโกงหรือขโมยน้อยกว่า นอกจากนี้เขายังมีแนวโน้มที่จะให้โอกาสบุคคลอื่นแก้ตัวและเคารพสิทธิของบุคคลอื่นด้วย บุคคลที่มีความน่าไว้วางใจสูงมีแนวโน้มที่จะมีความสุข ไม่มีความขัดแย้ง และปรับตัวได้มากกว่าบุคคลที่มีความน่าไว้วางใจต่ำ รวมทั้งจะถูกหลอกลวงได้ยากกว่าบุคคลที่มีความน่าไว้วางใจต่ำด้วย

แรมเพิล และคณะ (Rampel, et al , 1985) ได้ศึกษาเรื่องความไว้วางใจในความสัมพันธ์แบบใกล้ชิด โดยพัฒนามาตรวัดความไว้วางใจ (Trust scale) ซึ่งประกอบด้วย 26 ข้อกระทง และได้แสดงองค์ประกอบของความไว้วางใจไว้ 3 องค์ประกอบ ดังนี้

1 การคาดการณ์ได้ (predictability) หมายถึง ความสามารถของเราที่จะคาดการณ์พฤติกรรมของคู่สมรสได้ ซึ่งบุคคลที่ถูกคาดการณ์ได้ คือ บุคคลที่มีพฤติกรรมคงเส้นคงวา ซึ่งมีพื้นฐานมาจากพฤติกรรมในอดีตของบุคคลนั้น

2 การไว้วางใจได้ (dependability) หมายถึง คุณสมบัติของคู่สมรสที่ทำให้ผู้รับการทดลองเกิดความมั่นใจซึ่งมีพื้นฐานมาจากพฤติกรรมในอดีตของบุคคลนั้น เช่นเป็นบุคคลที่มีความซื่อสัตย์เป็น บุคคลที่เชื่อมั่นได้

3 ความเชื่อมั่น (faith) หมายถึง ความเชื่อมั่นในความสัมพันธ์และความใส่ใจจากคู่สมรสในอนาคตโดยที่ไม่มีข้อสงสัย ซึ่งไม่ขึ้นกับพฤติกรรมในอดีตของบุคคลนั้น

Remple และคณะ (1985) หาคุณภาพมาตรวัดโดยนำมาตรนี้ไปทดลองใช้กับกลุ่ม

ตัวอย่างคือคู่รัก 47 คู่ ซึ่งเป็นอาสาสมัคร โดยเป็นคู่รักที่แต่งงานกันแล้ว 30 คู่ คู่รักที่อยู่ด้วยกันโดยยังไม่ได้แต่งงาน 5 คู่ และคู่รักที่กำลังคบกัน 12 คู่ เพศหญิงมีอายุเฉลี่ย 29 ปี และเพศชายมีอายุเฉลี่ย 31 ปี ระยะเวลาเฉลี่ยของความสัมพันธ์เท่ากับ 9.1 และอายุเฉลี่ยของบุตรของคู่รัก 19 คู่ ที่มีบุตรคือ 2.4 ปี ความสอดคล้องภายในของมาตรวัดนี้ใช้การวัดค่า Cronbach α ซึ่ง Cronbach α ทั้งหมดเท่ากับ .81 การคาดการณ์ได้ (predictability) เท่ากับ .70 การไว้วางใจได้ (dependability) เท่ากับ .72 ความเชื่อมั่น (faith) เท่ากับ .80 และทั้งสามองค์ประกอบนี้มี

สหสัมพันธ์แบบปานกลาง พิสูจน์ (27-46) การวิจัยทำที่ Ontario Science โดยเมื่อกลุ่มตัวอย่างมาถึงก็ได้รับการขอร้องให้ตอบแบบสอบถาม โดยแยกกันทำกับคู่ของตนเองซึ่งจะไม่มี การเปรียบเทียบคำตอบกัน จากนั้นเมื่อทำแบบสอบถามเสร็จแล้วก็นำใส่ซองและส่งคืนให้กับผู้ทดลอง ผลการวิจัยพบว่า ความเชื่อมั่นซึ่งเป็นองค์ประกอบของความไว้วางใจหรือความซื่อสัตย์ นั้นเป็นตัวแปรที่มีความสำคัญมากที่สุดในการสัมพันธ์แบบใกล้ชิดโดยมีค่าสหสัมพันธ์สูงที่สุด เมื่อนำมาวัดกับความรักและความสุข

อะมาโต และบูธ (สมเกียรติ เบญจศาสตร์ 2541 73, อ้างอิงจาก Amato & Booth, 1995) ศึกษาเรื่องการเปลี่ยนแปลงทัศนคติเกี่ยวกับบทบาททางเพศและการรับรู้ถึงคุณภาพชีวิตสมรส ข้อมูลพื้นฐานได้มาจากการศึกษาเกี่ยวกับความไม่มั่นคงในชีวิตสมรส ตลอดช่วงชีวิต (Study of Marital Instability Over Life Course) ซึ่งศึกษาโดย บูธ และคนอื่นๆ (Booth, et al., 1991) การศึกษาครั้งนี้ ให้อธิบายความสัมพันธ์จากผู้สมรสจำนวน 3 รอบ ปรากฏว่าผู้ที่ยังอยู่ในชีวิตสมรสและมี ข้อมูลที่สมบูรณ์ในการวิเคราะห์จำนวน 1,043 คน ประชากรตัวอย่างมีอายุในช่วงปี 1983 ตั้งแต่ 55 ปีลงมา ตัวแปรในการศึกษา ประกอบด้วยตัวแปรตาม ตัวแปรอิสระ และตัวแปรควบคุม ตัวแปรตามได้แก่ คุณภาพชีวิตสมรส ซึ่งวัดจากมิติต่างๆ 5 มิติ คือ ความสุขในชีวิตสมรส ปฏิสัมพันธ์ ในชีวิตสมรส ความไม่ลงรอยกันในชีวิตสมรส ตัวแปรมิตินี้มีการแบ่งงานกันทำเป็นองค์ประกอบด้วย ปัญหาในชีวิตสมรส และความไม่มั่นคงในชีวิตสมรส มิติของความไม่มั่นคงในชีวิตสมรสวัดตาม กรอบแนวคิดของบูธและจอห์นสัน ตัวแปรต้นที่เป็นตัวแปรหลัก คือทัศนคติต่อบทบาททางเพศวัด จากข้อรายการ 7 ข้อ ตามระดับการรับรู้ ตัวแปรควบคุม ได้แก่ อายุ ชาติพันธุ์ ระยะเวลาสมรส การทำงานของภรรยาช่วงที่ 1 (1980) และรายได้ของครอบครัวในช่วงที่ 2 (1988) ผลการศึกษาที่ เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ภรรยาที่มีทัศนคติแบบยึดความเท่าเทียมกันจะรับรู้ว่าคุณภาพ ชีวิตสมรสของตนเองสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

การเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่อบทบาททางเพศของภรรยา มีผลเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญกับ ความไม่มั่นคงในชีวิตสมรส สามีที่มีทัศนคติต่อบทบาททางเพศแบบไม่ยึดประเพณีนิยมมีความ สัมพันธ์เชิงบวกกับการหย่าร้าง ข้อค้นพบดังกล่าว สอดคล้องกับแนวโน้มในการยอมรับทัศนคติ ของบทบาททางเพศแบบเสรีอันมีความสัมพันธ์กับการรายงานว่าคุณภาพชีวิตสมรสของตนเองลดลง (บุญประครอง ภานุรัตน์ 2531 10, อ้างอิงจาก Hamsworth and Minnis nd) ได้ศึกษา สาเหตุของการหย่าร้างพบว่า สาเหตุของการหย่าร้างมากที่สุดได้แก่ การมีเพศสัมพันธ์นอกคู่สมรส มากที่สุด ร้อยละ 18.6 รองลงมาได้แก่ การขัดแย้ง ความเห็นไม่ตรงกัน มีร้อยละ 15.6 ซึ่งสอดคล้อง กับการศึกษาของ ลีวิงเกอร์ (Levinger 1996) พบว่า สาเหตุการหย่าร้างส่วนใหญ่มีสาเหตุจาก ฝ่ายสามี ได้แก่ การประพฤติผิดนอกใจภรรยาและการปรับตัวทางเพศ การดื่มจัดและเที่ยวจัดของสามี

จากการศึกษานักศึกษาในมหาวิทยาลัยที่ยังไม่เคยแต่งงานจำนวน 620 คน โดยใช้แบบสอบถามเพื่อประเมินทัศนคติและพฤติกรรมเกี่ยวกับการนอกใจของคู่รัก พบว่า มากกว่า 2 ใน 3 ประมาณ 69.1% จะยุติความสัมพันธ์ และเกือบครึ่งหนึ่งประมาณ 45% จะทำเช่นเดียวกับที่คู่รักทำกับตน และพบว่าทัศนคติของนักศึกษาไม่แตกต่างกันในระหว่างเพศ ปีที่ศึกษา อายุ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนั้นพบว่าในบุคคลซึ่งตกอยู่ในความรักมักจะมีการตำหนิ ทำร้ายร่างกายกันก่อนจะยุติความสัมพันธ์ (WWW.HWWILSONWEB.COM)

จากการศึกษานักศึกษาจำนวน 358 คน โดยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับการนอกใจของคู่รักพบว่า ผู้ชายมักจะมีพฤติกรรมนอกใจมากกว่าผู้หญิง และพบว่ามีนักศึกษาจำนวน 127 คน มีประสบการณ์ในการนอกใจคู่รักของตน (WWW.HWWILSONWEB.COM)

จากการศึกษาพบว่าการนอกใจเป็นสิ่งที่ไม่ใช่เรื่องปกติในสังคมอเมริกาเนื่องจากทำให้มีปัญหาในครอบครัวมีการวิเคราะหจากการรักษาคู่สมรสที่มารักษาในคลินิกจำนวน 134 คน โดยการสุ่ม พบว่าสาเหตุเกิดจากความไม่มั่นคง หวั่นไหว ในชีวิตแต่งงาน ความไม่ซื่อสัตย์ มีการโต้เถียงในเรื่องความไว้วางใจ มีบุคลิกภาพหวั่นไหว และใช้เวลาให้คู่สมรสของตนน้อย ในผู้ชายมักไม่พึงพอใจในความสัมพันธ์ทางเพศในชีวิตแต่งงานมากกว่าผู้หญิง (WWW.LIB.UMI.COM)

จากการศึกษาพฤติกรรมการนอกใจในชีวิตแต่งงานโดยใช้ข้อมูลจากการสำรวจระหว่างปี 1991-1996 พบว่าสาเหตุที่ทำให้นอกใจมาจาก การศึกษา อายุเมื่อแรกแต่งงาน และปัจจัยทางด้านโอกาสได้แก่ รายได้ และสถานภาพการทำงาน และมีปฏิสัมพันธ์ 3 แบบที่มีผลต่อการนอกใจ คือ 1) ระหว่างอายุและเพศ 2) ระหว่างความพึงพอใจในชีวิตสมรส และพฤติกรรมทางการนับถือศาสนา 3) ระหว่างการหย่าร้างในอดีตและระดับการศึกษา (WWW.HWWILSONWEB.COM)

สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2538 พบว่าประมาณร้อยละ 30 ของผู้ตอบชายและผู้ตอบหญิงในเขตเมืองและในเขตชนบทที่เห็นด้วยกับที่ ภรรยาควรจะมีองข้ามเหตุการณ์ที่แสดงให้เห็นถึงความไม่ซื่อสัตย์/นอกใจของสามี ส่วนอีกร้อยละ 70 พบว่าไม่เห็นด้วยกับพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความไม่ซื่อสัตย์หรือการนอกใจของสามี

ชนิษฐา โพชนุกูล (2520) ศึกษาวิจัยเรื่องทัศนคติของนักศึกษามหาวิทยาลัยต่อการเลือกคู่ครองและการวางแผนครอบครัว พบว่า นักศึกษาทั้งผู้ชายและผู้หญิงมีความเห็นว่า การแต่งงานมีความจำเป็นที่คู่ครองจะต้องมีความรัก ความซื่อสัตย์ และความจงรักภักดีต่อกันและกันตลอดไป รวมทั้งทัศนคติที่ฝ่ายชายจะต้องเป็นผู้นำครอบครัวด้วย

อุทิศ เชาวลิขิต (2530) ศึกษาทัศนคติเกี่ยวกับการสมรสของนักศึกษาโรงเรียนสารพัดช่างจำนวน 1,035 คน พบว่า ในการเลือกคู่สมรส นักศึกษามีแนวความคิดว่าจะเลือกคู่สมรสที่มีลักษณะความประพฤติดีเป็นอันดับแรก

อรุณรุ่ง บุญนันทพงษ์ (2535) ศึกษาเรื่องพฤติกรรมและการชี้วัดความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรสในเขตกรุงเทพมหานคร ที่จะนำไปสู่การหย่าร้าง พบว่า พฤติกรรมที่เป็นปฏิกิริยาต่อการครองเรือน พฤติกรรมการแสดงความไม่พึงพอใจของคู่สมรส ระดับความไม่พึงพอใจบุตร การมีปากเสียงทะเลาะทู่ตีกันระหว่างคู่สมรส มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเสนอหย่า พฤติกรรมข้างต้นได้แก่ นิสัยที่ไม่พึงพอใจ การใช้จ่ายเงินฟุ่มเฟือย การอยู่ไม่ติดบ้าน การพูดคุยกับเพศตรงข้ามบ่อยเกินไป การดื่มเหล้าหรือเล่นการพนัน คู่สมรสที่มีความพึงพอใจระหว่างกันสูงย่อมจะทำให้เกิดความมั่นคงในชีวิตสมรส

สุรพล ปธานวนิช (2534 : 78) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับเกณฑ์การเลือกคู่ครองที่มีผลต่อความมั่นคงของสถาบันครอบครัว โดยเก็บข้อมูลจากผู้อ่านจากผู้อ่านนิตยสารขวัญเรือนปักษ์แรกของเดือนธันวาคม 2533 จำนวน 201 คน ผลการวิจัยพบว่า เกณฑ์ที่มีความสำคัญระดับมากมี 3 เกณฑ์ คือ ความรักต่อกัน ความซื่อสัตย์ในเรื่องเพศ และความซื่อสัตย์รักความก้าวหน้า เกณฑ์ที่มีความสำคัญระดับปานกลางมี 3 เกณฑ์ คือ การเข้ากันได้กับครอบครัว ที่ทำการวางตัวและระดับการศึกษา เกณฑ์ที่มีความสำคัญระดับน้อยมี 4 เกณฑ์ คือ ฐานะทางสังคม ฐานะทางเศรษฐกิจ รูปร่างหน้าตาและต้องเป็นสัญชาติไทย

สำนักงานพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (2538) ศึกษาถึงปัญหาการหย่าร้างในประเทศไทย พบว่า สาเหตุการหย่าร้างส่วนใหญ่มาจากฝ่ายชาย โดยเฉพาะจากสาเหตุการมีภรรยาน้อยมากที่สุด กลุ่มแพทย์ไทยร่วมกับบริษัทแอ็บบอต ลาบอแรตอริส จำกัด ได้รายงานผลการสำรวจและพฤติกรรมทางเพศสัมพันธ์ (อี ดี เซ็นเตอร์ เช็กซ์ เซอร์เวย์) ของชายหญิง ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 1,050 คน พบว่าผู้หญิงร้อยละ 85 มีคู่นอนคนเดียว ส่วนผู้ชายที่มีคู่นอนคนเดียว มีจำนวนร้อยละ 67 ทั้งนี้ยังอายุมากขึ้นทั้งหญิงและชายวัยกลางคนในกรุงเทพมหานคร มีแนวโน้มจะนอกใจไปมีคู่นอนมากกว่า 1 คนมากขึ้น โดยตัวเลขจะเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 31 เมื่ออายุ 35-44 เป็นร้อยละ 42 เมื่ออายุ 65-75 ปี (2003, [http // www bangkokcity com](http://www.bangkokcity.com))

จากรายงานการวิจัยหลายฉบับยังพบว่าชายไทยยังมีแนวโน้มที่จะเป็นฝ่ายนอกใจภรรยามากกว่าการที่หญิงไทยจะเป็นฝ่ายนอกใจสามี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากค่านิยมในสังคมการที่สามีนอกใจภรรยานั้นเป็นเรื่องที่สังคมยอมรับได้ รวมทั้งจากทัศนคติของผู้ชายว่าการนอกใจหรือมีภรรยาน้อยนั้นเป็นการเสริมบารมี เสริมความมั่นใจให้กับตัวเอง หลีกหนีจากความซ้ำซากจำเจน่าเบื่อหน่ายที่มีต่อภรรยา รวมถึงเป็นวิธีในการหาความสุขส่วนตัวในรูปแบบหนึ่ง (2003,, [http // www bangkokcity com](http://www.bangkokcity.com))

จุฑา ชีวลียงกูร (2541) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตสมรสกับการเกิดเพศสัมพันธ์นอกคู่สมรส ศึกษาเฉพาะโรงพยาบาลพระนั่งเกล้า โรงพยาบาลบาราศณราดูร ซึ่งเป็นชายไทยที่สมรสแล้วจำนวน 1000 คน พบบุคคลที่เคยมีเพศสัมพันธ์นอกคู่สมรสถึง 499 คน

คิดเป็นร้อยละ 49.9 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์พบว่า การสื่อสารระหว่างคู่สมรส การปรับตัวในชีวิตสมรส ความสมานฉันท์ทางบทบาทในครอบครัว และความเป็นเพื่อนคู่ชีวิต มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเกิดเพศสัมพันธ์นอกคู่สมรส ส่วนความขัดแย้งในชีวิตสมรสนั้นมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเกิดเพศสัมพันธ์นอกคู่สมรส

สุทธิรา ปรีชารัตน์ และ ชื่น เดชามหาชัย (2545 : 39) การศึกษาภาพลักษณ์ชายไทยด้านเพศ และ อนามัยการเจริญพันธุ์ โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ชายวัยทำงาน อายุระหว่าง 15-59 ปี เป็นคนงานในโรงงานอุตสาหกรรม และนักเรียนชายระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียน 2 แห่ง ในจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 400 คน พบว่า พนักงานชายและนักเรียนชายผ่านเกณฑ์ด้านเพศ เท่ากันคือ ร้อยละ 77 เรื่องที่ทำให้ไม่ผ่านเกณฑ์มากตามลำดับ คือ การมีเพศสัมพันธ์กับหญิงอื่นที่ไม่ใช่ภรรยา การล่วงเกินหญิงทั้งที่ไม่ยินยอม การช่วยทำงานบ้าน การรักษาความสะอาด อยุ่ด้วยตนเอง การใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งกับหญิงอื่น

นันทกานต์ วงษ์ปัญญา (2542) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในชีวิตสมรสกับความไว้วางใจคู่สมรส โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างเป็นคู่สมรสที่แต่งงานมานานระหว่าง 3-10 ปี และยังคงอยู่ร่วมกันในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 250 คู่ มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ระยะเวลาในการสมรส 9-10 ปี โดยตอบแบบสอบถามเพื่อวัดความไว้วางใจของคู่สมรส การรับรู้ความไว้วางใจที่คู่สมรสมีต่อตน ความพึงพอใจในชีวิตสมรส และการรับรู้ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของคู่สมรส ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจในชีวิตสมรสมีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับความไว้วางใจคู่สมรส การรับรู้ความไว้วางใจที่คู่สมรสมีต่อตน ความพึงพอใจในชีวิตสมรส และการรับรู้ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของคู่สมรส

สรุปจากที่กล่าวข้างต้นได้ว่า จากผลการวิจัยตัวแปรทัศนคติในด้านความซื่อสัตย์น่าจะมีผลกับความสุขในชีวิตสมรส เนื่องจากการซื่อสัตย์ต่อกันนั้นทำให้เกิดการไว้วางใจซึ่งกันและกัน ไม่เกิดการระแวง มีความมั่นใจต่อคู่สมรสทั้งสองฝ่าย ก่อให้เกิดความมั่นคงและมีความสุขในชีวิตสมรสซึ่งจากงานวิจัยในปัจจุบันพบว่าคู่สมรสมักจะเกิดการนอกใจได้เพิ่มขึ้นจากเดิมด้วยเหตุต่างๆ มากมายซึ่งโดยส่วนมากมักจะเกิดกับผู้ชายมากกว่าผู้หญิงเป็นสาเหตุให้เกิดความสั่นคลอนในชีวิตสมรสได้

ดังนั้นการมีคู่ครองควรมีทัศนคติ ความสนใจ ตลอดจน ระดับสังคม ระดับการศึกษา ศาสนา ปรัชญาในชีวิต ค่านิยม เชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ ที่คล้ายคลึงกัน ถ้ามีความแตกต่างกันมากในภูมิหลังหรือนิสัยใจคอของแต่ละคน ย่อมนำมาซึ่งปัญหาของทั้งสองฝ่าย โดยทั่วไปหนุ่มสาวจะเลือกคู่ครองที่มีนิสัยที่เหมือนหรือกลมกลืนกับเรา และมักจะเลือกผู้ที่เชื้อชาติ ศาสนาเดียวกัน เพราะวัฒนธรรมจะคล้ายคลึงกัน ปรับตัวเข้าหากันง่ายกว่าคนที่มีความแตกต่างกันโดยสิ้นเชิง

ซึ่งจากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องพบว่า ตัวแปรความคล้ายคลึงกันเป็นปัจจัยที่บ่งชี้ความสุขในชีวิตสมรสและลดปัญหาความขัดแย้งในชีวิตสมรสได้ ดังนั้นเพื่อไม่ให้เกิดความยุ่งยากในการปฏิบัติตนและการอยู่ร่วมกัน คู่ครองควรมีความสนใจและรสนิยมตรงกัน จะทำให้เป็นรากฐานอันมั่นคง ซึ่งจะช่วยให้ชีวิตสมรสยืนยาว

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบ และทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสต่างกัน ของบุคคลที่เป็นสามีและภรรยา มีสถานภาพคู่ ซึ่งประกอบด้วย อาจารย์ พนักงานของรัฐ ลูกจ้าง ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กรุงเทพมหานคร โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรที่ทำงานในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย อาจารย์ พนักงานของรัฐ ลูกจ้าง ซึ่งมีสถานภาพคู่ ในปี พ.ศ. 2548

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ บุคลากรที่ทำงานในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย อาจารย์ พนักงานของรัฐ ลูกจ้าง ซึ่งมีสถานภาพคู่ ในปี พ.ศ. 2548 จำนวน 90 คู่ ซึ่งได้มาโดยวิธีสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling) ดังนี้ คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก จำนวน 33 คู่ และคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง จำนวน 34 คู่ คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย จำนวน 23 คู่

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็น แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1

เป็นแบบสอบถามข้อมูลรายละเอียดส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยสอบถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้ ระยะเวลาในการแต่งงาน

ตัวอย่างแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

คำชี้แจง โปรดตอบแบบสอบถามต่อไปนี้ โดยทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่เป็นคำตอบของท่านหรือกรอกข้อความลงในช่องว่างที่เว้นไว้ให้

1 เพศ

☐ ชาย ☐ หญิง

2 อายุ

☐ 20-30 ปี ☐ 31-40 ปี

☐ 41-60 ปี ☐ 60 ปีขึ้นไป

3 ระดับการศึกษา

☐ ประถมศึกษา

☐ มัธยมศึกษาตอนต้น

☐ มัธยมศึกษาตอนปลาย

☐ อนุปริญญาหรือเทียบเท่า

☐ ปวช

☐ ปวส

☐ ป ตรี

☐ ป โท

☐ สูงกว่า ป โท

4 สถานภาพสมรส

☐ คู่ ☐ หย่า ☐ โสด

5 อาชีพ

☐ ข้าราชการ ☐ พนักงาน

☐ ลูกจ้าง ☐ ลูกจ้างชั่วคราว

6 รายได้ทั้งสิ้นของครอบครัวของข้าพเจ้าประมาณเดือนละ

☐ ไม่เกิน 8,000 บาท

☐ 8,001 – 13,000 บาท

☐ สูงกว่า 13,000 บาท

7 ระยะเวลาในการแต่งงาน

☐ 1-3 ปี ☐ 4-6 ปี ☐ 6 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ

ลักษณะเครื่องมือ เป็นแบบวัดบุคลิกภาพ 5 ลักษณะ คือ บุคลิกภาพห้วนไหว

บุคลิกภาพแสดงตัว บุคลิกภาพเปิดกว้าง บุคลิกภาพอ่อนโยน และบุคลิกภาพมีสติ แบบวัดนี้มีลักษณะให้เลือกตอบ ประกอบด้วยข้อความและมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงระดับเดียว จาก "จริงมากที่สุด" ถึง "ไม่จริงมากที่สุด" โดยครอบคลุม 5 ตัวแปร แต่ละตัวแปรประกอบด้วยข้อคำถาม 12 ข้อ รวมทั้งสิ้นจำนวน 60 ข้อ

การสร้างเครื่องมือ แบบวัดนี้ผู้วิจัยนำมาจากแบบวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ ของ วัลภา สบายยิ่ง (2542) ซึ่งแปลมาจากแบบวัดบุคลิกภาพ NEO-FFI ของคอสตา และแมคครี (Costa & McCrae 1992) มาปรับปรุงเพียงเล็กน้อย ได้ข้อคำถามทั้งหมด 60 ข้อ แบบวัดนี้มีลักษณะให้เลือกตอบ ประกอบด้วย ข้อความและมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีระดับความเชื่อมั่น (Reliability) ในแต่ละด้านดังนี้ คือ

- 1 บุคลิกภาพห้วนไหว จำนวน 12 ข้อ มีระดับความเชื่อมั่น 0.75
- 2 บุคลิกภาพแสดงตัว จำนวน 12 ข้อ มีระดับความเชื่อมั่น 0.78
- 3 บุคลิกภาพเปิดกว้าง จำนวน 12 ข้อ มีระดับความเชื่อมั่น 0.63
- 4 บุคลิกภาพอ่อนโยน จำนวน 12 ข้อ มีระดับความเชื่อมั่น 0.79
- 5 บุคลิกภาพมีสติ จำนวน 12 ข้อ มีระดับความเชื่อมั่น 0.81

การให้คะแนนแบบวัด

กรณีที่ข้อความเป็นบวก

ไม่จริงมากที่สุด	ให้	1	คะแนน
ไม่จริง	ให้	2	คะแนน
จริงปานกลาง	ให้	3	คะแนน
จริงมาก	ให้	4	คะแนน
จริงมากที่สุด	ให้	5	คะแนน

กรณีข้อความทางลบ ผู้วิจัยให้คะแนนกลับกัน

การรวมคะแนน ผู้วิจัยรวมคะแนนเป็นรายด้าน โดยแต่ละด้านมีคะแนนระหว่าง 12-60 คะแนน คะแนนเฉลี่ยของแบบวัดแต่ละด้านเท่ากับ 36 คะแนน

ความหมายของคะแนน สำหรับบุคลิกภาพแต่ละด้าน ผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยในแต่ละด้าน หมายความว่าบุคคลนั้นมีบุคลิกภาพด้านนั้นสูงกว่าผู้ที่มิได้คะแนนต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ย

ตัวอย่างแบบวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความแต่ละข้อต่อไปนี้ว่าเป็นจริงสำหรับท่านเพียงไร แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างหลังข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด โดยในแต่ละข้อมีเพียงคำตอบเดียว และกรุณาตอบทุกข้อ

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงปานกลาง	ไม่จริง	ไม่จริงมากที่สุด
1	ข้าพเจ้าเป็นคนไม่วิตกกังวล					
2	ข้าพเจ้าชอบที่จะมีคนอยู่รอบข้าง					
3	ข้าพเจ้าไม่ชอบเสียเวลาที่จะเพ้อฝัน					

ตอนที่ 3 แบบวัดความสุขในชีวิตสมรส

แบบวัดความสุขในชีวิตสมรส เป็นแบบสอบถามให้ชดตอบมีจำนวน 40 ข้อ แต่ละข้อประกอบด้วยประโยคคำถาม 1 ประโยค และมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จาก จริงมากที่สุด ถึง ไม่จริงมากที่สุด โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับ ความรัก ความเป็นเพื่อนคู่ชีวิต ความสัมพันธ์ทางเพศ ความสอดคล้องทางบทบาท การสื่อสารที่ดี ภูมิภาวะทางอารมณ์ การมีศรัทธาต่อศาสนา การเอื้อประโยชน์ต่อกัน การเปิดเผยตนเอง แบบวัดความสุขในชีวิตสมรสนี้เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองเป็นจำนวน 40 ข้อ แต่ละข้อประกอบด้วยข้อความเพื่อให้ผู้ตอบแสดงความรู้สึกหรือความคิดเห็น หรือการกระทำ ในการตอบแบบวัดนี้ผู้ตอบแต่ละคนจะได้คะแนนแต่ละข้อจาก 1-5 และคะแนนรวมจาก 40-200 คะแนน คู่สมรสที่ได้คะแนนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มรวม แสดงถึงมีความสุขในชีวิตสมรสมากส่วนคู่สมรสที่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดได้คะแนนต่ำหรือสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มแสดงว่ามีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง และ คู่สมรสที่ได้คะแนนต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มรวมทั้งคู่ แสดงถึงมีความสุขในชีวิตสมรสน้อย

ตัวอย่างแบบวัดความสุขในชีวิตสมรส

ข้อที่	ลักษณะของพฤติกรรม	ระดับความคิดเห็น				
		จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงปานกลาง	ไม่จริงมาก	ไม่จริงมากที่สุด
1	ท่านเห็นว่าการรักซึ่งกันและกันเป็นสิ่งที่มีความสำคัญในชีวิตสมรส					
2	ท่านคิดถึงคู่สมรสของท่านเสมอเมื่อต้องอยู่ห่างไกลกัน					
3	ท่านยินยอมเสียสละความสุขของท่านเพื่อให้คู่สมรสมีความสุข					

การสร้างเครื่องมือ แบบวัดนี้ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองจากทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความสุขในชีวิตสมรส จำนวน 40 ข้อ มีลักษณะให้เลือกตอบ ประกอบด้วยข้อความ และมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีระดับความเชื่อมั่น (Reliability) 0.95

เกณฑ์ในการให้คะแนนของแบบวัดความสุขในชีวิตสมรส จะให้คะแนนการตอบแบบสอบถามรายข้อ ดังนี้

- สำหรับข้อความทางบวก ให้คะแนนดังนี้

จริงมากที่สุด	ให้	5 คะแนน
จริงมาก	ให้	4 คะแนน
จริงปานกลาง	ให้	3 คะแนน
ไม่จริงมาก	ให้	2 คะแนน
ไม่จริงมากที่สุด	ให้	1 คะแนน

2 สำหรับข้อความทางลบจะให้คะแนนที่มีลักษณะตรงกันข้ามกับข้อความทางบวก ดังนี้

จริงมากที่สุด	ให้	1 คะแนน
จริงมาก	ให้	2 คะแนน
จริงปานกลาง	ให้	3 คะแนน
ไม่จริงมาก	ให้	4 คะแนน
ไม่จริงมากที่สุด	ให้	5 คะแนน

ขั้นตอนในการสร้างแบบวัดความสุขในชีวิตสมรส

- 1 ผู้วิจัยศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวกับความสุขในชีวิตสมรส นอกจากนี้ยังได้ศึกษาจากนิตยสาร เอกสารวิชาการต่าง และข้อมูลทาง (internet) เพื่อประกอบการศึกษา
- 2 กำหนดนิยามปฏิบัติการของความสุขในชีวิตสมรส
- 3 ผู้วิจัยนำแบบวัดความสุขในชีวิตสมรสไปหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) ตรวจสอบความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหา ข้อคำถามและภาษาที่ใช้ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้
- 4 หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Discrimination) โดยใช้ Item-total Correlation ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 05
- 5 นำแบบวัดที่ได้คัดเลือกแล้วในข้อ 4 มาหาค่าความเชื่อมั่นโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

ตอนที่ 4 แบบวัดทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรส

ลักษณะแบบวัดทัศนคติในด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรส เป็นแบบสอบถามให้ชดตอบมีจำนวน 30 ข้อ แต่ละข้อประกอบด้วยประโยคคำถาม 1 ประโยค และมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จาก “จริงมากที่สุด” ถึง “ไม่จริงมากที่สุด” โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับ ความรู้ความเข้าใจเชิงประเมินค่าในด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรส ความรู้สึกพอใจและไม่พอใจในด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรส และความพร้อมทางจิตใจในการซื่อสัตย์ของคู่สมรส

ตัวอย่างแบบวัดทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรส

ข้อ	ข้อความ	จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงปานกลาง	ไม่จริง	ไม่จริงมากที่สุด
1	การซื่อสัตย์ทำให้ชีวิตสมรสมั่นคง					
2	การมีความจริงใจต่อกันทำให้ไม่หวาดระแวง					
3	การพูดปดอยู่เสมอมักก่อให้เกิดผลเสียมากกว่าผล					

การสร้างเครื่องมือ แบบวัดนี้ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองจากทฤษฎีที่เกี่ยวกับความซื่อในชีวิตรสมรส จำนวน 30 ข้อ มีลักษณะให้เลือกตอบ ประกอบด้วยข้อความ และมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีระดับความเชื่อมั่น (Reliability) 0.94

เกณฑ์ในการให้คะแนนของแบบวัดทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรส จะให้คะแนนการตอบแบบสอบถามรายข้อ ดังนี้

- 1 สำหรับข้อความทางบวก ให้คะแนนดังนี้

จริงมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
จริงมาก	ให้	4	คะแนน
จริงปานกลาง	ให้	3	คะแนน
ไม่จริงมาก	ให้	2	คะแนน
ไม่จริงมากที่สุด	ให้	1	คะแนน

2 สำหรับข้อความทางลบ จะให้คะแนนที่มีลักษณะตรงกันข้ามกับข้อความทางบวก ดังนี้

จริงมากที่สุด	ให้	1	คะแนน
จริงมาก	ให้	2	คะแนน
จริงปานกลาง	ให้	3	คะแนน
ไม่จริงมาก	ให้	4	คะแนน
ไม่จริงมากที่สุด	ให้	5	คะแนน

ขั้นตอนในการสร้างแบบวัดทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรส

1 ผู้วิจัยศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวกับทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรส นอกจากนี้ยังได้ศึกษาจากนิตยสาร เอกสารวิชาการต่าง ๆ และข้อมูลทาง (internet) เพื่อประกอบการศึกษา

2 กำหนดนิยามปฏิบัติการของความซื่อสัตย์ต่อคู่สมรส

3 ผู้วิจัยนำแบบวัดความซื่อสัตย์ต่อคู่สมรสไปหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) ตรวจสอบความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหา ข้อคำถามและภาษาที่ใช้ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้

4 หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Discrimination) โดยใช้ Item-total Correlation ที่ระดับ นัยสำคัญทางสถิติ 05

5 นำแบบวัดที่ได้คัดเลือกแล้วในข้อ 4 มาหาค่าความเชื่อมั่นโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1 ผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามไปแจกด้วยตนเองกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นสามีหรือภรรยาที่มีสถานภาพเป็นอาจารย์ พนักงานของรัฐ ลูกจ้าง ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กรุงเทพมหานคร จำนวน 90 คู่ และขอความร่วมมือให้กลุ่มตัวอย่างดังกล่าวได้นำแบบสอบถามอีกชุดหนึ่งไปให้สามี หรือ ภรรยาของตนตอบ โดยผู้วิจัยจะนัดหมายมารับแบบสอบถามทั้ง 2 ชุดต่อไป

2 ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลทั้งหมดที่ได้รับ เพื่อนำไปตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในแต่ละส่วน

3 นำคะแนนมาวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติที่กำหนดไว้ต่อไป

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล เริ่มต้นด้วยการตรวจให้คะแนนแบบสอบถามโดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนตามที่กำหนดจากนั้นนำไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับงานวิจัยทางสังคมศาสตร์ SPSS มีขั้นตอนดังนี้

1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย แล้วนำเสนอในรูปของตารางประกอบความเรียง

2 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

2 1 หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม โดยใช้ Item-total Correlation

2 2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา

(α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

3 สถิติสำหรับทดสอบสมมติฐาน

หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson' Product Moment Correlation Coefficient) ในการทดสอบสมมติฐาน ข้อ 1 ถึง 9

4 ทำนายความสุขในชีวิตสมรส จากตัวแปรทำนาย บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ ทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ และ ปัจจัยทางชีวสังคม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาในการแต่งงาน โดยใช้วิธีการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบเพิ่มตัวแปรทีละตัว (Stepwise)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบและทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสต่างกัน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ ทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสต่างกันว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่อย่างไร ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นบุคลากรในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ประกอบด้วย อาจารย์ พนักงานของรัฐ ลูกจ้าง ที่มีสถานภาพคู่ ในปี พ.ศ. 2548 จำนวน 90 คู่

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนแรกจะเสนอข้อมูลพื้นฐานที่ประกอบด้วยข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จากนั้นได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรายละเอียดต่างๆตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

วิธีการทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมี การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) การหาค่าเฉลี่ย (Mean) เป็นต้น

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เพื่อจะให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ดังต่อไปนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean)
N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
r	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	แทน	สัมประสิทธิ์ของการทำนาย
R^2 change	แทน	สัมประสิทธิ์ของการทำนาย ที่เปลี่ยนไปเมื่อเพิ่มตัวทำนายทีละตัว
b	แทน	สัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวทำนายซึ่งทำนายในรูปคะแนนดิบ
β	แทน	สัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวทำนายซึ่งทำนายในรูปคะแนนมาตรฐาน
P	แทน	ค่าระดับการมีนัยสำคัญทางสถิติ
f	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน f-distribution
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมาย

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมาย ได้เสนอลำดับขั้นดังนี้

ตอนที่ 1 แสดงข้อมูลพื้นฐานจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้ ระยะเวลาในการแต่งงาน

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบและทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสต่างกัน เพื่อทดสอบตามสมมติฐาน โดยใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

ตอนที่ 3 เป็นการวิเคราะห์เพิ่มเติมจากสมมติฐานเพื่อศึกษาบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ ทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ และ ลักษณะทางชีวสังคม สามารถทำนายความสุขในชีวิตสมรสได้อย่างน้อย 1 ตัวแปร โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบเพิ่มตัวแปรทีละตัว (Stepwise)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 แสดงข้อมูลพื้นฐานจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้ ระยะเวลาในการแต่งงาน

แสดงข้อมูลพื้นฐานจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้ ระยะเวลาในการแต่งงาน

จากข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง สรุปได้ดังนี้ เพศชายจำนวน 90 คน (ร้อยละ 50.0) เพศหญิง จำนวน 90 คน (ร้อยละ 50.0) ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-60 ปี (ร้อยละ 53.9) ส่วนการศึกษาส่วนใหญ่จบปริญญาตรีจำนวน 76 คน (ร้อยละ 42.2) รองลงมาจบปริญญาโท 57 คน (ร้อยละ 31.7) และปริญญาเอก จำนวน 9 คน (ร้อยละ 5.0) มีสถานภาพคู่ จำนวน 180 คน มีอาชีพรับราชการ จำนวน 87 คน (48.3) รองลงมาได้แก่ พนักงานของรัฐ จำนวน 52 คน (ร้อยละ 28.9) รายได้ของครอบครัวโดยส่วนใหญ่ สูงกว่า 1,3000 จำนวน 161 คน (ร้อยละ 89.4) ระยะเวลาในการแต่งงานส่วนใหญ่ สูงกว่า 6 ปี จำนวน 148 คน (ร้อยละ 82.2)

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบและทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสต่างกัน เพื่อทดสอบตามสมมติฐาน โดยใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้กลุ่มตัวอย่างซึ่งมีสถานภาพเป็นคู่สมรส ซึ่งเป็นบุคลากรในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ประกอบด้วย อาจารย์ พนักงานของรัฐ ลูกจ้าง เมื่อได้มาแล้วผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก ซึ่งทั้งสามีและภรรยาได้คะแนนเฉลี่ยของคะแนนความสุขในชีวิตสมรสในแต่ละบุคคลสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มรวม จำนวน 33 คู่

และกลุ่มที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง ได้แก่ คู่ที่สามีและภรรยา ซึ่งฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดได้คะแนนเฉลี่ยของคะแนนความสุขในชีวิตสมรสในแต่ละบุคคลต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มรวม จำนวน 34 คู่

กลุ่มที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย ได้แก่ คู่ที่ทั้งสามีและภรรยาได้คะแนนเฉลี่ยของคะแนนความสุขในชีวิตสมรสในแต่ละบุคคลต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มรวม จำนวน 23 คู่

สมมติฐานข้อที่ 1 คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมากสามีและภรรยามีบุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบในแต่ละองค์ประกอบคือ บุคลิกภาพวันไหว้ บุคลิกภาพแสดงตัว บุคลิกภาพเปิดกว้าง บุคลิกภาพอ่อนโยน บุคลิกภาพมีสติเหมือนกัน คือ มีสหสัมพันธ์เชิงบวก

ตาราง 1 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพวันไหว้ของสามีและภรรยาในกลุ่มคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก (33 คู่)

กลุ่ม	บุคลิกภาพวันไหว้ของสามี	บุคลิกภาพวันไหว้ของภรรยา (r)
บุคลิกภาพวันไหว้ของสามี	-	01
บุคลิกภาพวันไหว้ของภรรยา		-

จากตาราง 1 พบว่า บุคลิกภาพวันไหว้ของสามีและภรรยาไม่มีความสัมพันธ์กับ คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตาราง 2 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแสดงตัวของสามีและภรรยาในกลุ่มคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก (33 คู่)

กลุ่ม	บุคลิกภาพแสดงตัวของสามี	บุคลิกภาพแสดงตัวของภรรยา (r)
บุคลิกภาพแสดงตัวของสามี	-	- 12
บุคลิกภาพแสดงตัวของภรรยา		-

จากตาราง 2 พบว่า บุคลิกภาพแสดงตัวของสามีและภรรยาไม่มีความสัมพันธ์กับคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตาราง 3 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพเปิดกว้างของสามีและภรรยาในกลุ่มคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก (33 คู่)

กลุ่ม	บุคลิกภาพเปิดกว้างของสามี	บุคลิกภาพเปิดกว้างของภรรยา (r)
บุคลิกภาพเปิดกว้างของสามี	-	30
บุคลิกภาพเปิดกว้างของภรรยา		-

จากตาราง 3 พบว่า บุคลิกภาพเปิดกว้างของสามีและภรรยาไม่มีความสัมพันธ์กับคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตาราง 4 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพอ่อนโยนของสามีและภรรยาในกลุ่ม
คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก (33 คู่)

กลุ่ม	บุคลิกภาพอ่อนโยนของสามี	บุคลิกภาพอ่อนโยนของภรรยา (r)
บุคลิกภาพอ่อนโยนของสามี	-	- 03
บุคลิกภาพอ่อนโยนของภรรยา		-

จากตาราง 4 พบว่า บุคลิกภาพอ่อนโยนของสามีและภรรยาไม่มีความสัมพันธ์กับ
คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตาราง 5 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพมีสติของสามีและภรรยาในกลุ่ม
คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก (33 คู่)

กลุ่ม	บุคลิกภาพมีสติของสามี	บุคลิกภาพมีสติของภรรยา (r)
บุคลิกภาพมีสติของสามี	-	- 02
บุคลิกภาพมีสติของภรรยา		-

จากตาราง 5 พบว่า บุคลิกภาพมีสติของสามีและภรรยาไม่มีความสัมพันธ์กับคู่สมรส
ที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ 2 กลุ่มที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง สามีและภรรยา มี
บุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบในแต่ละองค์ประกอบคือ บุคลิกภาพวันไหว บุคลิกภาพแสดงตัว
บุคลิกภาพเปิดกว้าง บุคลิกภาพอ่อนโยน บุคลิกภาพมีสติเหมือนกัน คือ มีสหสัมพันธ์เชิงบวก

ตาราง 6 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพวันไหวของสามีและภรรยาในกลุ่ม
คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง (34 คู่)

กลุ่ม	บุคลิกภาพวันไหวของสามี	บุคลิกภาพวันไหวของภรรยา (r)
บุคลิกภาพวันไหวของสามี	-	- 01
บุคลิกภาพวันไหวของภรรยา		-

จากตาราง 6 พบว่า บุคลิกภาพวันไหวของสามีและภรรยาไม่มีความสัมพันธ์กับคู่สมรส
ที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตาราง 7 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแสดงตัวของสามีและภรรยาในกลุ่มคู่
สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง (34 คู่)

กลุ่ม	บุคลิกภาพแสดงตัวของสามี	บุคลิกภาพแสดงตัวของภรรยา (r)
บุคลิกภาพแสดงตัวของสามี	-	- 23
บุคลิกภาพแสดงตัวของภรรยา		-

จากตาราง 7 พบว่า บุคลิกภาพแสดงตัวของสามีและภรรยาไม่มีความสัมพันธ์กับคู่สมรส
ที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตาราง 8 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพเปิดกว้างของสามีและภรรยาในกลุ่ม
คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง (34 คู่)

กลุ่ม	บุคลิกภาพเปิดกว้างของสามี	บุคลิกภาพเปิดกว้างของภรรยา (r)
บุคลิกภาพเปิดกว้างของสามี	-	22
บุคลิกภาพเปิดกว้างของภรรยา		-

จากตาราง 8 พบว่า บุคลิกภาพเปิดกว้างของสามีและภรรยาไม่มีความสัมพันธ์กับคู่สมรส
ที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตาราง 9 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพอ่อนโยนของสามีและภรรยาในกลุ่ม
คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง (34 คู่)

กลุ่ม	บุคลิกภาพอ่อนโยนของสามี	บุคลิกภาพอ่อนโยนของภรรยา (r)
บุคลิกภาพอ่อนโยนของสามี	-	002
บุคลิกภาพอ่อนโยนของภรรยา		-

จากตาราง 9 พบว่า บุคลิกภาพอ่อนโยนของสามีและภรรยาไม่มีความสัมพันธ์กับคู่สมรส
ที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตาราง 10 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพมีสติของสามีและภรรยาในกลุ่ม
คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง (34คู่)

กลุ่ม	บุคลิกภาพมีสติของสามี	บุคลิกภาพมีสติของภรรยา (r)
บุคลิกภาพมีสติของสามี	-	00
บุคลิกภาพมีสติของภรรยา		-

จากตาราง 10 พบว่า บุคลิกภาพมีสติของสามีและภรรยาไม่มีความสัมพันธ์กับคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ 3 คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย สามีและภรรยา มีบุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบในแต่ละองค์ประกอบคือ บุคลิกภาพห้วนไหว บุคลิกภาพแสดงตัว บุคลิกภาพเปิดกว้าง บุคลิกภาพอ่อนโยน บุคลิกภาพมีสติไม่เหมือนกัน คือ มีสหสัมพันธ์เชิงลบ

ตาราง 11 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้วนไหวของสามีและภรรยาในกลุ่ม
คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย (23คู่)

กลุ่ม	บุคลิกภาพห้วนไหวของสามี	บุคลิกภาพห้วนไหวของภรรยา (r)
บุคลิกภาพห้วนไหวของสามี	-	0.61**
บุคลิกภาพห้วนไหวของภรรยา		-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01

จากตาราง 11 พบว่า ผลในข้อนี้ไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 3 แต่ได้ผลกลับกับสมมติฐาน คือปรากฏว่า บุคลิกภาพห้วนไหวของสามีและภรรยา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตาราง 12 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแสดงตัวของสามีและภรรยาในกลุ่ม
คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย (23คู่)

กลุ่ม	บุคลิกภาพแสดงตัวของสามี	บุคลิกภาพแสดงตัวของภรรยา (r)
บุคลิกภาพแสดงตัวของสามี	-	0.45*
บุคลิกภาพแสดงตัวของภรรยา		-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 12 พบว่า ผลในข้อนี้ไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 3 แต่ได้ผลกลับกับสมมติฐาน
คือปรากฏว่า บุคลิกภาพแสดงตัวของสามีและภรรยา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับคู่สมรสที่มีความ
สุขในชีวิตสมรสน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตาราง 13 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพเปิดกว้างของสามีและภรรยาใน
กลุ่มคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย (23คู่)

กลุ่ม	บุคลิกภาพเปิดกว้างของสามี	บุคลิกภาพเปิดกว้างของภรรยา (r)
บุคลิกภาพเปิดกว้างของสามี	-	10
บุคลิกภาพเปิดกว้างของภรรยา		-

จากตาราง 13 พบว่า บุคลิกภาพเปิดกว้างของสามีและภรรยาไม่มีความสัมพันธ์กับคู่
สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตาราง 14 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพอ่อนโยนของสามีและภรรยาในกลุ่มคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย (23คู่)

กลุ่ม	บุคลิกภาพอ่อนโยนของสามี	บุคลิกภาพอ่อนโยนของภรรยา (r)
บุคลิกภาพอ่อนโยนของสามี	-	0.38
บุคลิกภาพอ่อนโยนของภรรยา		-

จากตาราง 14 พบว่า บุคลิกภาพอ่อนโยนของสามีและภรรยาไม่มีความสัมพันธ์กับคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตาราง 15 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพมีสติของสามีและภรรยาในกลุ่มคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย (23คู่)

กลุ่ม	บุคลิกภาพมีสติของสามี	บุคลิกภาพมีสติของภรรยา (r)
บุคลิกภาพมีสติของสามี	-	0.71**
บุคลิกภาพมีสติของภรรยา		-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตาราง 15 พบว่า ผลในข้อนี้ไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 3 แต่ได้ผลกลับกับสมมติฐานคือปรากฏว่า บุคลิกภาพมีสติ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ 4 กลุ่มที่มีความสุขในชีวิตสมรสมากสามีและภรรยามีทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของกลุ่มสมรสเหมือนกัน คือ มีสหสัมพันธ์เชิงบวก

ตาราง 16 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของสามีและภรรยาในกลุ่มคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก (33 คู่)

กลุ่ม	ทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของสามี	ทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของภรรยา (r)
ทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของสามี	-	- 02
ทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของภรรยา		-

จากตาราง 16 พบว่า ทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของสามีและภรรยาไม่มีความสัมพันธ์กับคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ 5 กลุ่มที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลางสามีและภรรยามีทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของกลุ่มสมรสเหมือนกัน คือ มีสหสัมพันธ์เชิงบวก

ตาราง 17 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของสามีและภรรยาในกลุ่มคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง (34 คู่)

กลุ่ม	ทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของสามี	ทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของภรรยา (r)
ทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของสามี	-	- 07
ทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของภรรยา		-

จากตาราง 17 พบว่า ทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของสามีและภรรยาไม่มีความสัมพันธ์กับคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ 6 คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย สามีและภรรยามีทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรสไม่เหมือนกัน คือ มีสหสัมพันธ์เชิงลบ

ตาราง 18 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของสามีและภรรยาในกลุ่มคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย (23 คู่)

กลุ่ม	ทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของสามี	ทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของภรรยา (r)
ทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของสามี	-	81**
ทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของภรรยา		-

** มีนัยสำคัญที่ระดับ 01

จากตาราง 18 พบว่า ผลในข้อนี้ไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 5 แต่ได้ผลกลับกับสมมติฐาน คือปรากฏว่า ทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของสามีและภรรยามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 01 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ 7 บุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบ ต่อไปนี้ ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพแสดงตัว บุคลิกภาพเปิดกว้าง บุคลิกภาพอ่อนโยน บุคลิกภาพมีสติ มีความสัมพันธ์เชิงบวก ส่วนบุคลิกภาพห้วนไหว มีความสัมพันธ์เชิงลบ กับทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก

ตาราง 19 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบของสามิและภรรยา กับทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก (33คู่)

กลุ่ม	บุคลิกภาพ ห้วนไหว	บุคลิกภาพ แสดงตัว	บุคลิกภาพ เปิดกว้าง	บุคลิกภาพ อ่อนโยน	บุคลิกภาพ มีสติ	ทัศนคติ ด้านความ ซื่อสัตย์
	(r)	(r)	(r)	(r)	(r)	(r)
บุคลิกภาพ ห้วนไหว	-	- 34**	- 19	- 35	- 13	- 02
บุคลิกภาพ แสดงตัว		-	30*	20	31*	02
บุคลิกภาพ เปิดกว้าง			-	02	31*	05
บุคลิกภาพ อ่อนโยน				-	15	03
บุคลิกภาพ มีสติ					-	16
ทัศนคติ ด้านความ ซื่อสัตย์						-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01

จากตาราง 19 พบว่า บุคลิกภาพห้วนไหว บุคลิกภาพแสดงตัว บุคลิกภาพเปิดกว้าง บุคลิกภาพอ่อนโยน และ บุคลิกภาพมีสติ ของสามิและภรรยาไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ 8 บุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบ ต่อไปนี้ ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพแสดงตัว บุคลิกภาพเปิดกว้าง บุคลิกภาพอ่อนโยน บุคลิกภาพมีสติ มีความสัมพันธ์เชิงบวก ส่วน บุคลิกภาพห้วนไหว มีความสัมพันธ์เชิงลบ กับทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของกลุ่มสมรสที่มีความสุข ในชีวิตสมรสปานกลาง

ตาราง 20 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบของสามีและภรรยา กับทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของกลุ่มสมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง

กลุ่ม	บุคลิกภาพ ห้วนไหว	บุคลิกภาพ แสดงตัว	บุคลิกภาพ เปิดกว้าง	บุคลิกภาพ อ่อนโยน	บุคลิกภาพ มีสติ	ทัศนคติ ด้านความ ซื่อสัตย์
	(r)	(r)	(r)	(r)	(r)	(r)
บุคลิกภาพ ห้วนไหว	-	- 25*	04	- 35*	- 40**	- 27*
บุคลิกภาพ แสดงตัว		-	17	23	29*	13
บุคลิกภาพ เปิดกว้าง			-	02	13**	08
บุคลิกภาพ อ่อนโยน				-	32*	39**
บุคลิกภาพ มีสติ					-	47**
ทัศนคติ ด้านความ ซื่อสัตย์						-

* มีนัยสำคัญที่ระดับ 05

** มีนัยสำคัญที่ระดับ 01

จากตาราง 20 พบว่า บุคลิกภาพหน้าไหวของสามีและภรรยา มีความสัมพันธ์เชิงลบกับทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วน บุคลิกภาพแสดงตัว และบุคลิกภาพเปิดกว้าง ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง บุคลิกภาพอ่อนโยน และ บุคลิกภาพมีสติของสามีและภรรยา มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ 9 บุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบ แต่ละองค์ประกอบต่อไปนี้ ได้แก่ บุคลิกภาพหน้าไหว บุคลิกภาพแสดงตัว บุคลิกภาพเปิดกว้าง บุคลิกภาพอ่อนโยน บุคลิกภาพมีสติ มีความสัมพันธ์เชิงลบ กับทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย

ตาราง 21 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบของสามีและภรรยา กับทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย

กลุ่ม	บุคลิกภาพ ห้วนใจ	บุคลิกภาพ แสดงตัว	บุคลิกภาพ เปิดกว้าง	บุคลิกภาพ อ่อนโยน	บุคลิกภาพ มีสติ	ทัศนคติ ด้านความ ซื่อสัตย์
	(r)	(r)	(r)	(r)	(r)	(r)
บุคลิกภาพ ห้วนใจ	-	- 39**	08	- 37*	- 38*	- 29*
บุคลิกภาพ แสดงตัว		-	12	13	23	04
บุคลิกภาพ เปิดกว้าง			-	22	24	32*
บุคลิกภาพ อ่อนโยน				-	29*	45**
บุคลิกภาพ มีสติ					-	55**
ทัศนคติ ด้านความ ซื่อสัตย์						-

* มีนัยสำคัญที่ระดับ 05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01

จากตาราง 21 พบว่า บุคลิกภาพห้วนใจของสามีและภรรยามีความสัมพันธ์เชิงลบกับทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วน บุคลิกภาพแสดงตัว ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย บุคลิกภาพเปิดกว้าง มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 05 ซึ่งได้ผลกลับกับสมมติฐาน บุคลิกภาพอ่อนโยน และ บุคลิกภาพมีสติ

มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของกลุ่มที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 01 ซึ่งได้ผลกลับกับสมมติฐาน เช่นกัน

การวิเคราะห์เพิ่มเติมจากสมมติฐาน

ตอนที่ 3 การศึกษาอำนาจในการทำนายความสุขในชีวิตสมรสของ อาจารย์ พนักงานของรัฐ ลูกจ้าง ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จากตัวแปรทำนาย คือ บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ ทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ และ ลักษณะทางชีวสังคม

ผลการศึกษาตัวแปรอิสระที่ทำนายความสุขในชีวิตสมรสของกลุ่มตัวอย่างซึ่งผู้วิจัย วิเคราะห์เพิ่มเติมจากสมมติฐาน แสดงผลวิเคราะห์ดังตาราง 23

จากผลการวิเคราะห์เดิมในตาราง 1 ถึง 22 แสดงให้เห็นว่า ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความสุขในชีวิตสมรสมี 2 ตัวแปร คือ บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ ทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ แต่ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ผู้วิจัยได้เพิ่มตัวแปร ลักษณะทางชีวสังคม เข้าไป ทำให้มีตัวแปร 3 ตัว เป็นตัวแปรทำนาย

ตาราง 22 แสดงตัวแปรอิสระที่ทำนายความสุขในชีวิตสมรส

ลำดับที่ทำนาย	b	β	R	R^2	R^2 chang	F	p
ทัศนคติด้านความซื่อสัตย์	69	56	71	51	51	10 20	00
บุคลิกภาพแสดงตัว	1 09	24	77	59	09	4 88	00
บุคลิกภาพมีสติ	81	20	79	61	02	3 53	00

จากตาราง 22 แสดงให้เห็นว่า ตัวแปรที่สามารถทำนายความสุขในชีวิตสมรสได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05 มี 3 ตัว คือ ทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ บุคลิกภาพแสดงตัว บุคลิกภาพมีสติ ตามลำดับ ส่วน เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาในการแต่งงาน บุคลิกภาพวันไหว บุคลิกภาพเปิดกว้าง บุคลิกภาพอ่อนโยน ไม่สามารถทำนายคะแนนความสุขในชีวิตสมรสของกลุ่มตัวอย่างได้

ในลำดับแรก ตัวแปรที่เข้าสู่สมการทำนาย คือ ทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ ซึ่งสามารถทำนายความสุขในชีวิตสมรสได้ ร้อยละ 51 ($R^2 = 51$) ตัวแปรที่สามารถเข้าสู่สมการทำนายได้เป็นลำดับที่ 2 คือ บุคลิกภาพแสดงตัว ซึ่งร่วมกับทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ สามารถทำนายความสุข

ในชีวิตสมรสได้เพิ่มขึ้นอีก ร้อยละ 9 ($R^2_{\text{chang}} = 09$) รวมเป็นร้อยละ 59 ($R^2 = 59$) และตัวแปรที่เข้าสมการทำนายได้เป็นลำดับสุดท้าย คือ บุคลิกภาพมีสติ ซึ่งรวมกับ บุคลิกภาพแสดงตัว และทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ สามารถทำนายความสุขในชีวิตสมรสได้เพิ่มขึ้นอีก ร้อยละ 2 ($R^2_{\text{chang}} = 02$) รวมเป็นร้อยละ 61 ($R^2 = 61$)

อย่างไรก็ดี เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบว่าตัวแปรใดสำคัญที่สุดในการทำนายความสุขในชีวิตสมรสพบว่า ได้แก่ ตัวแปรทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ รองลงมาคือ บุคลิกภาพแสดงตัว และบุคลิกภาพมีสติ ซึ่งมีค่า β เป็น 56 และ 24 , 20 ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ ทศนคติด้านความซื่อสัตย์ ของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ บุคลากรที่ทำงานในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กรุงเทพมหานคร เริ่มตั้งแต่การศึกษาข้อมูลและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การวางแผนการวิจัย การดำเนินการ การเก็บข้อมูล อันนำมาสู่บทสรุปของการศึกษาที่สามารถอภิปรายผลและให้ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้และสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

ความมุ่งหมาย สมมุติฐาน และวิธีดำเนินการวิจัย

ความมุ่งหมายของการวิจัย

- 1 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ คือบุคลิกภาพห้วนไหว, บุคลิกภาพแสดงตัว,บุคลิกภาพเปิดกว้าง,บุคลิกภาพอ่อนโยน,บุคลิกภาพมีสติ ในแต่ละองค์ประกอบของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก ปานกลาง น้อย
- 2 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทศนคติด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก ปานกลาง น้อย
- 3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบกับทศนคติด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก ปานกลาง น้อย

สมมุติฐานของการวิจัย

- 1 คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก สามีและภรรยามีบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบในแต่ละองค์ประกอบ คือ บุคลิกภาพห้วนไหว, บุคลิกภาพแสดงตัว, บุคลิกภาพเปิดกว้าง, บุคลิกภาพอ่อนโยน,บุคลิกภาพมีสติ เหมือนกัน คือ มีสหสัมพันธ์เชิงบวก
- 2 คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง สามีและภรรยามีบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบในแต่ละองค์ประกอบ คือ บุคลิกภาพห้วนไหว, บุคลิกภาพแสดงตัว, บุคลิกภาพเปิดกว้าง,บุคลิกภาพอ่อนโยน,บุคลิกภาพมีสติ เหมือนกัน คือ มีสหสัมพันธ์เชิงบวก
- 3 คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย สามีและภรรยามีบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบในแต่ละองค์ประกอบ คือ บุคลิกภาพห้วนไหว, บุคลิกภาพแสดงตัว,บุคลิกภาพเปิดกว้าง,บุคลิกภาพอ่อนโยน,บุคลิกภาพมีสติไม่เหมือนกัน คือ มีสหสัมพันธ์เชิงลบ

4 คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก สามีและภรรยามีทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรสเหมือนกัน คือ มีสหสัมพันธ์เชิงบวก

5 คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง สามีและภรรยามีทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรสเหมือนกัน คือ มีสหสัมพันธ์เชิงบวก

6 คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย สามีและภรรยามีทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรสไม่เหมือนกัน คือ มีสหสัมพันธ์เชิงลบ

7 บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบต่อไปนี้ ได้แก่ บุคลิกภาพแสดงตัว, บุคลิกภาพเปิดกว้าง บุคลิกภาพอ่อนโยน, บุคลิกภาพมีสติ มีความสัมพันธ์เชิงบวก ส่วน บุคลิกภาพด้านหวั่นไหว มีความสัมพันธ์เชิงลบกับทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก

8 บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบต่อไปนี้ ได้แก่ บุคลิกภาพแสดงตัว, บุคลิกภาพเปิดกว้าง บุคลิกภาพอ่อนโยน, บุคลิกภาพมีสติ มีความสัมพันธ์เชิงบวก ส่วน บุคลิกภาพด้านหวั่นไหว มีความสัมพันธ์เชิงลบกับทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง

9 บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบต่อไปนี้ ได้แก่ บุคลิกภาพหวั่นไหว, บุคลิกภาพแสดงตัว, บุคลิกภาพเปิดกว้าง บุคลิกภาพอ่อนโยน, บุคลิกภาพมีสติ มีความสัมพันธ์เชิงลบ กับทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย

วิธีการดำเนินการวิจัย

1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรที่ทำงานในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย อาจารย์ พนักงานของรัฐ ลูกจ้าง ซึ่งมีสถานภาพคู่ ในปี พ.ศ. 2548

2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ บุคลากรที่ทำงานในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย อาจารย์ พนักงาน ลูกจ้าง ที่มีสถานภาพคู่ ในปี พ.ศ. 2548 ซึ่งได้มาโดยวิธีสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling) จำนวน 90 คู่

3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลรายละเอียดส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยสอบถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้ ระยะเวลาในการแต่งงาน

ตอนที่ 2 แบบวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ ซึ่ง วัลภา สบายยิ่ง แปลมาจากแบบวัดบุคลิกภาพ NEO FFI ของคอสตรา และ แมคเคอร์ จำนวน 60 ข้อ แบบวัดนี้มีลักษณะให้เลือกตอบ ประกอบด้วยข้อความและมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 3 แบบวัดความสุขในชีวิตสมรส จำนวน 40 ข้อ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง มีลักษณะให้เลือกตอบ ประกอบด้วยข้อความ และมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 4 แบบวัดทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรส จำนวน 30 ข้อ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง มีลักษณะให้เลือกตอบ ประกอบด้วยข้อความ และมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

- 1 ผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามไปแจกด้วยตนเอง โดยขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็น สามีหรือภรรยาที่เป็นบุคลากรในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ประกอบด้วย อาจารย์ พนักงานของรัฐ ลูกจ้าง ที่มีสถานภาพคู่ จำนวน 90 คู่ และขอความร่วมมือให้กลุ่มตัวอย่างดังกล่าวได้นำแบบสอบถามอีกชุดหนึ่ง ไปให้ สามี หรือ ภรรยาของตนตอบ โดยผู้วิจัยจะนัดหมายมารับแบบสอบถามทั้ง 2 ชุด ต่อไป
- 2 ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลทั้งหมดที่ได้รับ เพื่อนำไปตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในแต่ละส่วน
- 3 นำคะแนนมาวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติที่กำหนดไว้ต่อไป

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล เริ่มต้นด้วยการตรวจให้คะแนนแบบสอบถามโดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนตามที่กำหนดจากนั้นนำไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับงานวิจัยทางสังคมศาสตร์ SPSS มีขั้นตอนดังนี้

- 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป โดยหาร้อยละ ค่าเฉลี่ย
- 2 หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson' Product Moment Correlation Coefficient) ในการทดสอบสมมุติฐาน ข้อ 1 ถึง ข้อ 9
- 3 ทดสอบการพยากรณ์คะแนนความสุขในชีวิตสมรสโดยใช้ตัวแปร บุคลิกภาพ ห้าองค์ประกอบ ทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ และปัจจัยทางชีวสังคม เป็นตัวทำนาย โดยใช้วิธีการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบเพิ่มตัวแปรทีละตัว (Stepwise)

สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยตามความมุ่งหมายในการค้นคว้าได้ดังนี้

สมมุติฐานข้อ 1 คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมากสามีและภรรยาจะมีบุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบในแต่ละองค์ประกอบคือ บุคลิกภาพหัวน้ใจ บุคลิกภาพแสดงตัว บุคลิกภาพเปิดกว้าง บุคลิกภาพอ่อนโยน บุคลิกภาพมีสติเหมือนกัน คือ มีสหสัมพันธ์เชิงบวก

ผลวิจัยตามสมมุติฐานข้อนี้ พบว่า บุคลิกภาพหน้าไหวของสามีและภรรยาไม่มีความสัมพันธ์กับ คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

บุคลิกภาพแสดงตัวของสามีและภรรยาไม่มีความสัมพันธ์กับคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

บุคลิกภาพเปิดกว้างของสามีและภรรยาไม่มีความสัมพันธ์กับคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

บุคลิกภาพอ่อนโยนของสามีและภรรยาไม่มีความสัมพันธ์กับคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

บุคลิกภาพมีสติของสามีและภรรยาไม่มีความสัมพันธ์กับคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ 2 คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง สามีและภรรยา มี
บุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบในแต่ละองค์ประกอบคือ บุคลิกภาพห่วงใว บุคลิกภาพแสดงตัว
บุคลิกภาพเปิดกว้าง บุคลิกภาพอ่อนโยน บุคลิกภาพมีสติเหมือนกัน คือ มีสหสัมพันธ์เชิงบวก

ผลวิจัยตามสมมุติฐานข้อนี้ พบว่า บุคลิกภาพห่วงใยของสามีและภรรยาไม่มีความสัมพันธ์กับคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

บุคลิกภาพแสดงตัวของสามีและภรรยาไม่มีความสัมพันธ์กับคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

บุคลิกภาพเปิดกว้างของสามีและภรรยาไม่มีความสัมพันธ์กับคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิต
สมรสปานกลาง ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

บุคลิกภาพอ่อนโยนของสามีและภรรยาไม่มีความสัมพันธ์กับคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิต
สมรสปานกลาง ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

บุคลิกภาพมีสติของสามีและภรรยาไม่มีความสัมพันธ์กับคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิต
สมรสปานกลาง ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ 3 คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย สามีและภรรยามีบุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบในแต่ละองค์ประกอบคือ บุคลิกภาพวันไหว บุคลิกภาพแสดงตัว บุคลิกภาพเปิดกว้าง บุคลิกภาพอ่อนโยน บุคลิกภาพมีสติไม่เหมือนกัน คือ มีสหสัมพันธ์เชิงลบ

ผลวิจัยตามสมมติฐานข้อนี้ พบว่า บุคลิกภาพวันไหวของสามีและภรรยา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 3 แต่ได้ผลกลับกับสมมติฐาน

บุคลิกภาพแสดงตัวของสามีและภรรยา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 3 แต่ได้ผลกลับกับสมมติฐาน

บุคลิกภาพเปิดกว้างของสามีและภรรยาไม่มีความสัมพันธ์กับคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

บุคลิกภาพอ่อนโยนของสามีและภรรยาไม่มีความสัมพันธ์กับคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

บุคลิกภาพมีสติของสามีและภรรยา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ข้อ 3 แต่ได้ผลกลับกับสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 4 คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมากสามีและภรรยามีทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรสเหมือนกัน คือ มีสหสัมพันธ์เชิงบวก

ผลวิจัยตามสมมติฐานข้อนี้ พบว่า ทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของสามีและภรรยาไม่มีความสัมพันธ์กับคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ 5 คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง สามีและภรรยามีทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรสเหมือนกัน คือ มีสหสัมพันธ์เชิงบวก

ผลวิจัยตามสมมติฐานข้อนี้ พบว่า ทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของสามีและภรรยาไม่มีความสัมพันธ์กับคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ 6 คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย สามีและภรรยามีทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรสไม่เหมือนกัน คือ มีสหสัมพันธ์เชิงลบ

ผลวิจัยตามสมมติฐานข้อนี้ พบว่า ทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของสามีและภรรยาไม่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 01 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ ข้อ 6 แต่ได้ผลกลับกับสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 7 บุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบ ต่อไปนี้ ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพแสดงตัว บุคลิกภาพเปิดกว้าง บุคลิกภาพอ่อนโยน บุคลิกภาพมีสติ มีความสัมพันธ์เชิงบวก ส่วน บุคลิกภาพหวั่นไหว มีความสัมพันธ์เชิงลบ กับทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรสที่มีความสุข ในชีวิตสมรสมาก

ผลวิจัยตามสมมติฐานข้อนี้ พบว่า บุคลิกภาพหวั่นไหว บุคลิกภาพแสดงตัว บุคลิกภาพเปิดกว้าง บุคลิกภาพอ่อนโยน และ บุคลิกภาพมีสติ ของสามีและภรรยาไม่มีความสัมพันธ์กับ ทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ 8 บุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบ ต่อไปนี้ ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพแสดงตัว บุคลิกภาพเปิดกว้าง บุคลิกภาพอ่อนโยน บุคลิกภาพมีสติ มีความสัมพันธ์เชิงบวก ส่วน บุคลิกภาพหวั่นไหว มีความสัมพันธ์เชิงลบ กับทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรสที่มีความสุข ในชีวิตสมรสปานกลาง

ผลวิจัยตามสมมติฐานข้อนี้ พบว่า บุคลิกภาพหวั่นไหวของสามีและภรรยา มีความสัมพันธ์เชิงลบกับทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

บุคลิกภาพแสดงตัว บุคลิกภาพเปิดกว้างของสามีและภรรยา ไม่มีความสัมพันธ์กับ ทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

บุคลิกภาพอ่อนโยน และ บุคลิกภาพมีสติ ของสามีและภรรยา มีความสัมพันธ์เชิงบวก กับทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ข้อ 8

สมมติฐานข้อที่ 9 บุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบ แต่ละองค์ประกอบต่อไปนี้ ได้แก่ บุคลิกภาพหวั่นไหว บุคลิกภาพแสดงตัว บุคลิกภาพเปิดกว้าง บุคลิกภาพอ่อนโยน บุคลิกภาพมีสติ มีความสัมพันธ์เชิงลบ กับทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย

ผลวิจัยตามสมมติฐานข้อนี้ พบว่า บุคลิกภาพหวั่นไหวของสามีและภรรยา มีความสัมพันธ์เชิงลบกับทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

บุคลิกภาพแสดงตัวของสามีและภรรยาไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย

บุคลิกภาพเปิดกว้างของสามีและภรรยามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ข้อ 9 แต่ได้ผลกลับกับสมมติฐาน

บุคลิกภาพอ่อนโยน และ บุคลิกภาพมีสติ ของสามีและภรรยามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 01 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 9 แต่ได้ผลกลับกับสมมติฐาน

อภิปรายผล

1 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ ของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมากผลการวิจัย

พบว่า บุคลิกภาพห้วนใจ บุคลิกภาพแสดงตัว บุคลิกภาพเปิดกว้าง บุคลิกภาพอ่อนโยน และบุคลิกภาพมีสติ ของสามีและภรรยาไม่มีความสัมพันธ์กับคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก

2 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง

พบว่า บุคลิกภาพห้วนใจ บุคลิกภาพแสดงตัว บุคลิกภาพเปิดกว้าง บุคลิกภาพอ่อนโยน และ บุคลิกภาพมีสติ ของสามีและภรรยาไม่มีความสัมพันธ์กับคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง

3 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย

พบว่า บุคลิกภาพห้วนใจ ของสามีและภรรยามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน แต่ได้ผลกลับกับสมมติฐานข้อ 3 ที่ว่าบุคลิกภาพห้วนใจ มีความสัมพันธ์เชิงลบกับคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย สามารถอธิบายได้ดังนี้ เนื่องจากลักษณะเด่นของผู้ที่มีบุคลิกภาพห้วนใจ คือ บุคคลที่มีความวิตกกังวล คำนึงถึงแต่ตนเอง มีอารมณ์แปราะบาง ดังนั้นเมื่อประสบกับสถานการณ์เครียด พวกเขาจึงใช้วิธีการหลีกเลี่ยงจากสถานการณ์ที่เป็นปัญหา หรือโดยการระบายอารมณ์โกรธ ไม่กระทำพฤติกรรมใดๆ ไม่คิดวิธีแก้ไขปัญหา (O' Brien & Delongis 1996) ซึ่งถ้าคู่สมรสที่มีบุคลิกภาพคล้ายกันมาก ๆ คือมีลักษณะห้วนใจต่อเหตุการณ์ต่างๆ ได้ง่ายดังที่กล่าวมาแล้ว ปัญหาในชีวิตสมรสจากปัญหาเล็กจะกลายเป็นปัญหาใหญ่ ซึ่งเหตุผลดังกล่าวอาจนำไปสู่ความขัดแย้ง เบื่อหน่ายต่อสถานการณ์สมรสได้มากขึ้น

บุคลิกภาพแสดงตัว ของสามีและภรรยาที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่ได้ผลกลับกับสมมติฐานข้อ 3 ที่ว่าบุคลิกภาพแสดงตัว ของสามีและภรรยาที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย สามารถอธิบายได้ดังนี้ เนื่องจากบุคลิกภาพแสดงตัว มีลักษณะเด่น คือ ชอบอยู่ร่วมกับผู้อื่น ชอบมีกิจกรรม ชอบแสวงหาความตื่นเต้น ชอบเข้าสังคม ทำให้ต่างฝ่ายต่างออกไปทำกิจกรรมของตนเอง ไม่มีเวลาดูแลซึ่งกันและกันจนอาจเกิดความรู้สึกห่างเหินและขาดการทำหน้าที่ของสามีภรรยาที่ดีจนมีผลกระทบไปถึงสถานภาพการสมรสได้ ดังการศึกษาของวัตสัน (Watson, et al 1994) ที่ว่าบุคคลที่มีบุคลิกลักษณะแสดงตัวมักมีแรงจูงใจสูงในการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น มักจะเข้าหาผู้อื่นเพื่อให้ช่วยเหลือสนับสนุน ซึ่งลักษณะเช่นนี้มีผลกระทบทางตรงต่อคู่สมรสและอาจเกิดความเบื่อหน่าย จนทำให้ความสุขในชีวิตสมรสลดลงได้

บุคลิกภาพเปิดกว้าง บุคลิกภาพอ่อนโยน ของสามีและภรรยาไม่มีความสัมพันธ์กับคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย

บุคลิกภาพมีสติ ของสามีและภรรยาที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน แต่ได้ผลกลับ กับสมมติฐานข้อ 3 ที่ว่า ที่ว่าบุคลิกภาพมีสติ มีความสัมพันธ์ทางลบกับคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย สามารถอธิบายได้ดังนี้ เนื่องจากบุคลิกภาพมีสติ มีลักษณะเด่นคือ เป็นคนมีความสามารถ ความเป็นระเบียบ รับผิดชอบต่อหน้าที่ มีวินัย บุคคลลักษณะนี้ค่อนข้างจะเป็นคนเก่งมีความสามารถ ดังนั้นถ้าต่างคนต่างเก่ง ก็จะทำให้เกิดความขัดแย้ง ไม่ลงรอยกันได้ จึงอาจเป็นเหตุผลที่ทำให้มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย ดังทฤษฎีการประกอบสมบรูณ์ ของวินช์ (Winch 1971) ที่ว่าถ้าบุคคลที่มีพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นว่า เขามีระดับของความต้องการ X สูง เขาก็จะเลือกบุคคลที่มีพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นว่า เขามีระดับของความต้องการ X ต่ำ เพื่อให้เกิดความเข้ากันได้

4 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก

พบว่า ทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของสามีและภรรยาไม่มีความสัมพันธ์กับคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก

5 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง

พบว่า ทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของสามีและภรรยาไม่มีความสัมพันธ์กับคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง

6 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของกลุ่มที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย

พบว่า ทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของสามีและภรรยาที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 01 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 6 แต่ได้ผลกลับกับสมมติฐาน ที่ว่าทัศนคติด้านความซื่อสัตย์มีความสัมพันธ์ทางลบกับคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย สามารถอธิบายได้ดังนี้ จากผลการวิจัยที่ได้แสดงว่าสามีและภรรยามีทัศนคติด้านความซื่อสัตย์เหมือนกันหรือเป็นไปในทิศทางเดียวกัน จึงทำให้มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย ซึ่งในสังคมไทยปัจจุบันการมีชู้ นอกใจ หรือศัพท์วัยรุ่นเรียกว่ามีกิ๊ก ถือเป็นเรื่องปกติธรรมดาของผู้ชาย แต่เป็นเรื่องผิดปกติด้านลบสำหรับผู้หญิง ดังนั้นทำให้ชายไทยมีเรื่องความไม่ซื่อสัตย์มาก จากการสำรวจของ Durex ในปี 1999 ใน 14 ประเทศ (www.durex.or.th) พบว่าชายไทยมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ซื่อสัตย์มากที่สุดคือ ร้อยละ 52 ตามมาด้วยชายชาวอเมริกัน ร้อยละ 43 และจากงานวิจัยหลายฉบับพบว่า ทัศนคติของผู้ชายต่อการนอกใจนั้นเป็นการเสริมบารมี เสริมความมั่นใจ หลีกหนีจากความซ้ำซากจำเจ (www.bangkokcity.com) ซึ่งฝ่ายชายคิดว่าตนเองเป็นผู้ชายไม่เสียหายแต่ผู้หญิงถ้ามีพฤติกรรมแบบตนจะทำให้เสียหายต่อตนเองต่อครอบครัวและชีวิตสมรสเหมือนสุภาษิตไทยที่ว่า ผู้ชายข้าวเปลือก ผู้หญิงข้าวสาร ฝ่ายหญิงจึงต้องเป็นฝ่ายยอมรับ และต้องทำใจต่อเรื่องนี้เพราะสังคมไทยเป็นเช่นนี้มานานแล้ว ผลที่ได้จากการวิจัยจึงพบว่าถ้าสามีภรรยามีทัศนคติไปในทิศทางเดียวกันคือ ต่างฝ่ายต่างซื่อสัตย์ต่อกันอาจจะทำให้มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย เพราะจะยิ่งทำให้เกิดความหวาดระแวง และคาดหวังของอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งฝ่ายชายที่ดีมีความซื่อสัตย์ต่อภรรยาก็มีแต่อาจจะน้อย ดังนั้นฝ่ายหญิงจึงต้องทำใจยอมรับกับสิ่งที่เกิดขึ้นถ้าฝ่ายชายยังมีความรับผิดชอบครอบครัว ไม่นำความเดือดร้อนมาให้ก็สามารถดำเนินชีวิตสมรสต่อไปได้ ดังการวิจัยของวัยรุ่นจีนกับทัศนคติน่าเป็นห่วง มีชู้ หนีกับได้ ศึกษาในกลุ่มตัวอย่างอายุ 23-29 ปี จำนวน 1,000 คน ใน 8 เมืองใหญ่ของประเทศจีน พบว่ามี 33 เปอร์เซ็นต์ ที่บอกว่ารับได้ ทนได้กับการมีชู้ นอกใจ (www.dmh.go.th) ซึ่งแสดงว่าการมีชู้ นอกใจ ถือเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นได้ในชีวิตสมรสในยุคของเสรีภาพแห่งเพศสัมพันธ์

7 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบกับทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของกลุ่มที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก

พบว่า บุคลิกภาพห้านั้น บุคลิกภาพแสดงตัว บุคลิกภาพเปิดกว้าง บุคลิกภาพอ่อนโยน บุคลิกภาพมีสติของสามีและภรรยาไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของกลุ่มที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก

8 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบกับทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของกลุ่มสมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง

พบว่า บุคลิกภาพห้วนไหว ของสามีและภรรยามีความสัมพันธ์เชิงลบกับทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของกลุ่มสมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานข้อ 8 เนื่องจากผู้ที่มีบุคลิกภาพห้วนไหว มีลักษณะเด่น คือ เป็นบุคคลที่มีความวิตกกังวล คำนึงถึงแต่ตนเอง มีอารมณ์แปรปรวน จึงเป็นลักษณะของบุคคลที่ห้วนวิตก และหวาดระแวงได้ง่ายดังนั้นถ้าสามีและภรรยาที่มีความวิตกกังวลสูงทัศนคติด้านความซื่อสัตย์มีแนวโน้มไม่ดี ความสุขในชีวิตสมรสจึงน่าจะน้อยกว่า แต่ถ้าสามีภรรยามีความห้วนวิตกต่ำ ไม่เป็นคนหวาดระแวงง่าย ทัศนคติด้านความซื่อสัตย์มีแนวโน้มจะเป็นไปในทางที่ดี ความสุขในชีวิตสมรสจึงน่าจะมีมากกว่า สามารถอธิบายได้ด้วยทฤษฎีเสริมแรง ที่ว่าการที่คู่สมรสมีลักษณะห้วนวิตกต่ำทั้งสามีและภรรยา สามารถให้แรงเสริมที่ตอบสนองความต้องการซึ่งกันและกันได้มากกว่า เมื่อดำเนินชีวิตสมรสอยู่ด้วยกันก็จะมีแต่ความพอใจในตนเอง ใจคอหนักแน่น ไม่มีความวิตกกังวล จึงทำให้มีความสุข ความพึงพอใจในการดำเนินชีวิตสมรสมากกว่า (เพ็ญญา แพทย์พันธุ์ 2539)

บุคลิกภาพแสดงตัว และบุคลิกภาพเปิดกว้าง ของสามีและภรรยาไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของกลุ่มสมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง

บุคลิกภาพอ่อนโยน และ บุคลิกภาพมีสติ ของสามีและภรรยาไม่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของกลุ่มสมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานข้อ 8 สามารถอธิบายได้ดังนี้

บุคลิกภาพอ่อนโยน มักมีลักษณะมีอารมณ์เบิกบานใจ ให้ความร่วมมือ และมักไว้วางใจ (Costa & McCrae 1992) และเนื่องจากบุคคลที่มีลักษณะอ่อนโยนมักจะคำนึงถึงความรู้สึกและสัมพันธ์ภาพกับบุคคลอื่น (O' Brien & Delongis 1996) ดังนั้นถ้าสามีและภรรยามีบุคลิกภาพลักษณะนี้จะเป็นบุคคลที่ใจเย็น มีเหตุผล ไม่เชื่ออะไรง่ายๆ วิตกกังวลต่ำ ทัศนคติด้านความซื่อสัตย์มีแนวโน้มจะเป็นไปในทางที่ดี เพราะไม่กังวลหรือหวาดระแวงว่าฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจะนอกใจ ความสุขในชีวิตสมรสจึงน่าจะมากกว่า

บุคลิกภาพมีสติ มักมีลักษณะเป็นบุคคลที่มีความสามารถ ความเป็นระเบียบ มีความรับผิดชอบในหน้าที่ มีวินัยในตนเอง (Costa & McCrae 1992) จึงเป็นบุคคลที่มีเหตุผล สามารถควบคุมตนเองได้ และจากการศึกษาของ วัดสัน และ คลาด (Watson & Hubbard 1996) พบว่า บุคลิกภาพมีสติไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้สึกทางอารมณ์ ส่วนใหญ่แล้วเป็นลักษณะของการมุ่งความสำเร็จของการทำงานมากกว่า ซึ่งถ้าสามีภรรยามีบุคลิกภาพมีสติทั้งคู่

จะเป็นคู่สมรสที่มีเหตุผล มีความคิดสร้างสรรค์ ไม่หวาดระแวงง่าย ทักษะด้านความซื่อสัตย์มีแนวโน้มจะเป็นไปในทางที่ดี ความสุขในชีวิตสมรสจึงน่าจะมีมากกว่า

9 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบกับทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย

พบว่า บุคลิกภาพห้านั้นของสามีและภรรยามีความสัมพันธ์เชิงลบกับทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 9 ซึ่งผลการวิจัยคล้ายกับสมมติฐานข้อที่ 8 ที่ว่า บุคลิกภาพห้านั้นของสามีและภรรยามีความสัมพันธ์เชิงลบกับทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง เพราะเนื่องจากว่า คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง สามี หรือ ภรรยา คนใดคนหนึ่งมีความสุขในชีวิตสมรสน้อยกว่าเกณฑ์เฉลี่ย ส่วนคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อยทั้งสามีและภรรยามีความสุขในชีวิตสมรสน้อยกว่าเกณฑ์เฉลี่ยทั้งคู่ ซึ่งจากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่าถ้าบุคลิกภาพห้านั้นของสามีและภรรยาสูง ทัศนคติด้านความซื่อสัตย์จะไม่ได้ ทำให้มีความสุขในชีวิตสมรสน้อยแต่ถ้า บุคลิกภาพห้านั้นของสามีและภรรยาต่ำทัศนคติด้านความซื่อสัตย์จะดีทำให้มีความสุขในชีวิตสมรสได้มากกว่า ซึ่ง อาจเป็นไปได้ทั้งกลุ่มคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อยและ กลุ่มคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลางขึ้นอยู่กับ สถานการณ์ และเงื่อนไขที่ต่างกัน

บุคลิกภาพแสดงตัวของสามีและภรรยาไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย

บุคลิกภาพเปิดกว้างของสามีและภรรยามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 9 แต่ได้ผลกลับกับสมมติฐาน สามารถอธิบายได้ดังนี้ เนื่องจากบุคลิกภาพเปิดกว้างเป็นลักษณะบุคคลที่ เป็นคนช่างฝัน มีความคิดสร้างสรรค์ มีความสนใจเรื่องราวต่างๆ (Costa & McCrae 1992) แต่ก็มีลักษณะที่อาจมีผลที่ทำให้คู่สมรสมีความสุขในชีวิตสมรสน้อย เช่น ลักษณะไม่ชอบทำตามประเพณีนิยม ซึ่งลักษณะเช่นนี้ทำให้มีทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ไปในด้านลบคืออาจมีความคิดว่าการซื่อสัตย์ต่อกันเป็นเรื่องไร้สาระ ไม่อยากทำ ไม่อยากประพฤติปฏิบัติ โดยจากการศึกษาของสำนักงานพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (2538) พบว่าปัญหาการหย่าร้างในประเทศไทยมีสาเหตุส่วนใหญ่มาจากฝ่ายชาย โดยเฉพาะสาเหตุจากการมีภรรยาน้อยมากที่สุดดังนั้นคู่สมรสที่ใช้ชีวิตสมรสรวมกันได้ยืนยาวนั้น ควรให้ความสำคัญกับเรื่องการซื่อสัตย์ต่อกันบ้างถึงแม้ว่าในความเป็นจริง ชายไทยทำได้บ้างทำไม่ได้บ้าง แต่ในฐานะที่ตนเป็นบุคคลที่

แต่งงานแล้วก็ควรมีความคิดที่ดี มีความรู้สึกที่ดีต่อการมีความซื่อสัตย์ต่อกัน ซึ่งจากเหตุผลนี้เป็นไปได้ว่า สามีและภรรยาที่มีลักษณะเปิดกว้าง อาจเป็นคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อยได้

บุคลิกภาพอ่อนโยน และ บุคลิกภาพมีสติ ของสามีและภรรยามีความสัมพันธ์เชิงบวก กับทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 01 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานข้อ 9 แต่ได้ผลกลับกับสมมุติฐาน สามารถอธิบายได้ดังนี้

บุคลิกภาพอ่อนโยน เนื่องจากบุคลิกภาพอ่อนโยน มีลักษณะอ่อนน้อม สุภาพ ใฝ่หาใจผู้อื่น มีความเป็นกลางและมีแนวโน้มที่จะรักษาสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น (Costa & McCrae 1992) แต่มีลักษณะที่อาจมีผลทำให้คู่สมรสมีความสุขในชีวิตสมรสน้อย เช่น ลักษณะยอมตามผู้อื่น และ ถูกหลอกลวงง่าย โดยจากการศึกษาของกลุ่มแพทย์ไทยร่วมกับบริษัทแอ็บบอต ลาบอแรตอรีส์ จำกัด พบว่า พฤติกรรมทางเพศสัมพันธ์ของชายหญิงในเขต กรุงเทพมหานคร จำนวน 1,050 คน ผู้หญิงร้อยละ 85 มีคู่นอนคนเดียว ส่วนผู้ชายที่มีคู่นอนคนเดียว มีจำนวนร้อยละ 67 ทั้งนี้ยิ่งอายุมากขึ้นทั้งหญิงและชายวัยกลางคนในกรุงเทพมหานคร มีแนวโน้มจะนอกใจไปมีคู่นอนมากกว่า 1 คน โดยตัวเลขจะเพิ่มขึ้นจาก ร้อยละ 31 เมื่ออายุ 35-44 เป็นร้อยละ 42 เมื่ออายุ 65-75 ปี ([http // www.bangkokcity.com](http://www.bangkokcity.com) 2003) จะเห็นได้ว่าในยุคสังคมไทยปัจจุบันทั้งหญิงและชายไม่ได้ให้ความสำคัญต่อการมีคู่นอนเพียงคนเดียวต่างคนต่างสามารถมีคนอื่นนอกบ้านได้ โดยที่คู่สมรสอาจจะรู้หรือไม่รู้ ดังนั้นลักษณะของผู้ที่มีลักษณะอ่อนโยน จึงเป็นคนที่คล้อยตามผู้อื่น และ สังคมได้ง่าย ซึ่งอาจเป็นเหตุผลที่ทำให้คู่สมรสที่มีบุคลิกภาพอ่อนโยนมีความสุขในชีวิตสมรสน้อย

บุคลิกภาพมีสติ เนื่องจากบุคลิกภาพมีสติ มีลักษณะเป็นคนมีความสามารถ เป็นระเบียบ มีความรับผิดชอบ มีวินัย ตรงต่อเวลา มุ่งความสำเร็จ (Costa & McCrae 1992) แต่มีลักษณะที่อาจมีผลทำให้คู่สมรสมีความสุขในชีวิตสมรสน้อย เช่น ลักษณะของบุคคลที่มีบุคลิกภาพมีสติ จะเป็นคนเก่ง มีความสามารถมาก ดังนั้นในการใช้ชีวิตคู่ร่วมกัน อาจไม่ชอบให้อีกฝ่ายรู้เท่าทันตน โดยเฉพาะในเรื่อง การไม่ซื่อสัตย์ นอกใจ ที่ตนต้องการจะไม่ให้อีกฝ่ายรู้ เพราะกลัวปัญหาที่จะเกิดตามมาในครอบครัว จากการสำรวจของ Durex ในปี 1999 (2005, www.rtcogorth.com) ใน 14 ประเทศทั่วโลก พบว่า ชายไทยมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ซื่อสัตย์มากที่สุด คือ ร้อยละ 52 ตามมาด้วยชาว อเมริกา ร้อยละ 43 ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นอาจเกิดจากสภาพสังคมไทย ตั้งแต่ในอดีต การที่ผู้ชายมีภรรยาหลายคน เป็นเรื่องที่สังคมยอมรับได้ จึงทำให้ทัศนคติของผู้ชายเป็นลักษณะที่ คิดว่าการนอกใจหรือมีภรณาน้อยถือเป็นการเสริมบารมี เสริมความมั่นใจ และจากการวิจัยของสถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2538 พบว่า ประมาณร้อยละ 30 ของผู้ตอบชายและผู้ตอบหญิงในเขตเมืองและเขตชนบทเห็นด้วยกับที่ ภรรยาควรจะมีชามเหตุ การณ์ที่แสดงให้เห็นถึง ความไม่ซื่อสัตย์/นอกใจของสามี ดังนั้นสามีจึงไม่ต้องการให้ภรรยาแสดง

ความหึงหวง หรือ ความไม่พอใจที่ตนมีพฤติกรรมไม่ซื่อสัตย์ ถ้ารู้ก็ให้ทำเป็นไม่รู้ เหมือนกับว่าถ้าคุณฉลาดก็ให้แกล้งโง่บ้าง เพื่อรักษาสถานภาพสมรสให้ยืนยาวต่อไป จากสาเหตุนี้ทำให้คู่สมรสที่มีลักษณะ

บุคลิกภาพมีสติสูงทั้งสามีและภรรยาจะรับไม่ได้กับพฤติกรรมนอกใจ หรือการไม่ซื่อสัตย์ของอีกฝ่ายหนึ่งจนนำมาซึ่งการทะเลาะเบาะแว้งและหย่าร้างในที่สุด ซึ่งผู้วิจัยคิดว่าเป็นไปได้เพราะธรรมชาติของชาวไทยเป็นอย่างนี้และเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ยาก

10 ศึกษาอำนาจในการทำนายความสุขในชีวิตสมรส จากตัวแปรบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ ได้แก่ บุคลิกภาพหวั่นไหว บุคลิกภาพแสดงตัว บุคลิกภาพเปิดกว้าง บุคลิกภาพอ่อนโยนและบุคลิกภาพมีสติ และจากตัวแปร ห้าทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ ตัวแปรสุดท้ายคือตัวแปรปัจจัยทางชีวสังคม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ของครอบครัว ระยะเวลาในการแต่งงาน เมื่อนำมาเข้าสู่สมการทำนาย พบว่าตัวแปรที่สามารถอธิบายความแปรปรวนความสุขในชีวิตสมรสของกลุ่มตัวอย่างได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 05 มี 3 ตัวแปร คือ ห้าทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ บุคลิกภาพแสดงตัว บุคลิกภาพมีสติ ร่วมกันทำนายความสุขในชีวิตสมรสได้ ร้อยละ 61.8 ส่วนตัวแปร บุคลิกภาพหวั่นไหว บุคลิกภาพเปิดกว้าง บุคลิกภาพอ่อนโยนและตัวแปร ปัจจัยทางชีวสังคม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ของครอบครัว ระยะเวลาในการแต่งงาน พบว่า ไม่สามารถทำนายความสุขในชีวิตสมรสของกลุ่มตัวอย่างได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบว่าตัวแปรใดสำคัญที่สุดในการทำนายความสุขในชีวิตสมรส พบว่า ห้าทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ มีค่า (β เป็น 56) มีความสำคัญที่สุดในการทำนาย รองลงมาคือ บุคลิกภาพแสดงตัว บุคลิกภาพมีสติ มีค่า (β เป็น 24 และ 20) และผลการวิจัยที่ได้ พบว่าทั้ง 3 ตัวแปร มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 01 ในกลุ่มของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย ซึ่งตามสมมติฐาน ทั้ง 3 ตัวแปรควรมีความสัมพันธ์เชิงลบในกลุ่มของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย แต่ผลที่ได้กลับกับสมมติฐาน สามารถอธิบายได้ด้วยทฤษฎีการชดเชยสิ่งที่ขาดไปให้สมบูรณ์ (complementary need theory) โดย Winch (1974) กล่าวว่า ลักษณะที่ตรงกันข้ามที่ดึงดูดกัน บุคคลจะแสวงหาคู่ครองที่ช่วยประกอบบุคลิกภาพที่เขายังขาดอยู่ให้สมบูรณ์ขึ้น จุดเริ่มต้นของทฤษฎีเกิดจากการสังเกตการณ์ในสังคมอเมริกา การเลือกคู่ครองมักมีแบบแผนจากการสมัครงใจและความรัก โดยเฉพาะชนชั้นกลาง การแต่งงานส่วนใหญ่แสดงถึงความเหมือนกันทางด้าน อายุ เชื้อชาติ ศาสนา ชั้นสังคม ถิ่นที่อยู่อาศัย และสถานภาพสมรส ตัวแปร เหล่านี้จะเป็นปัจจัยกำหนดขอบเขตของผู้ที่อาจได้รับเลือกเป็นคู่ครอง หลังจากนั้นบุคคลจะแสวงหาผู้ที่สามารถให้ความพอใจสูงสุดแก่เขาได้ นั่นคือ เขาจะเลือกบุคคลที่มีบุคลิกลักษณะตรงข้ามกับเขาเพื่อที่จะช่วยเสริมโครงสร้างบุคลิกภาพในส่วนที่เขายังขาดอยู่ให้สมบูรณ์

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ทำให้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้และข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป ดังนี้

1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากการศึกษาครั้งนี้ เป็นที่น่าสังเกตว่าตัวแปร บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ ไม่ได้มีความสัมพันธ์เชิงบวก กับ คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก ซึ่งในทฤษฎี Costa & McCrae 1992 พบว่า คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมากจะมีบุคลิกลักษณะที่คล้ายคลึงกัน แต่ผลการวิจัยที่ได้ พบว่า บุคลิกภาพแสดงตัว และ บุคลิกภาพเปิดกว้าง มีความสัมพันธ์เชิงบวก กับคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย ดังนั้นสามารถนำผลการวิจัยนี้ไปเป็นข้อมูลในการศึกษา คู่สมรสในกลุ่มตัวอย่างอื่นๆ ต่อไปว่า ทฤษฎีความคล้ายคลึงกันเป็นจริงในสังคมไทยหรือไม่

1.2 ข้อมูลที่ได้เป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงของผู้ที่ยังไม่แต่งงาน หรือที่แต่งงานแล้วว่าจะเลือกคู่สมรสแบบใด หรือ ถ้ามีคู่สมรสแล้วควรปฏิบัติตนอย่างไรในการใช้ชีวิตคู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

1.3 ผลการศึกษาครั้งนี้ชี้ถึงแนวโน้มทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ของคู่สมรสคนไทย โดยเฉพาะชายไทยที่ส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ไม่ดีและมีแนวโน้มที่จะไม่ซื่อสัตย์สูง ดังนั้นชายไทยจึงต้องการภรรยาที่ไม่ให้ความสำคัญ และ สามารถมองข้ามความไม่ซื่อสัตย์ของตนได้ ซึ่งควรนำผลการวิจัยนี้ไปเป็นข้อมูลในการศึกษาคู่สมรสในกลุ่มตัวอย่างอื่นๆ ต่อไป

1.4 หน่วยงานของรัฐควรมีบทบาททั้งทางตรงและทางอ้อม ในการส่งเสริมและให้ความรู้ ความเข้าใจ ในการปฏิบัติตนเพื่อการดำเนินชีวิตคู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

1.5 ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ทั้งหมดพอสรุปได้ว่า ตัวแปร ทัศนคติด้านความซื่อสัตย์ และตัวแปร บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ ได้แก่ บุคลิกภาพแสดงตัว และบุคลิกภาพมีสติ เป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้คู่สมรสมีความสุขหรือไม่มีความสุข

2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลและข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์จากกลุ่มตัวอย่างมาเป็นข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

2.1 ผลการวิจัยครั้งนี้ในส่วนของความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก และ คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่าง บุคลิกภาพห้วนใจ บุคลิกภาพแสดงตัว บุคลิกภาพเปิดกว้าง และบุคลิกภาพมีสติ ของสามีและภรรยา กับคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก และกับคู่สมรสที่มีความสุข

ในชีวิตสมรสปานกลาง ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาเพิ่มเติมกับกลุ่มตัวอย่างอื่น เช่น แพทย์ นักธุรกิจ พนักงานบริษัท เป็นต้น เพื่อยืนยันผลการวิจัยนี้ เพราะในประเทศไทยยังมีการศึกษาน้อย

2.2 ควรศึกษาทัศนคติบุคคลิกภาพของบุคคลอื่นบ้าง เพื่อเปรียบเทียบผลที่ได้ว่าเป็นจริงในสังคมไทยเพียงไร

2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนอกจากแบบสอบถามแล้วควรมีวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เพื่อให้ได้รายละเอียดเพิ่มขึ้น

2.4 ควรศึกษาถึงอิทธิพลของตัวแปรอื่น ๆ เช่น อิทธิพลจากบุคคลภายนอก เช่น พ่อแม่ ญาติ - พี่น้อง เพื่อน , การมีบุตร หรือ ไม่มีบุตร เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- เกสรี โปรดธนสาร (2546) ปัจจัยทางชีวสังคม โอกาสในการสร้างมิตรภาพและสุขภาพจิตที่มีต่อทัศนคติในการมีคู่ครองของพนักงานการสื่อสารแห่งประเทศไทย สารนิพนธ์ ศศ.ม (จิตวิทยาพัฒนาการ) กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ถ่ายเอกสาร
- กระทรวงสาธารณสุข กรมสุขภาพจิต (2546) คู่มือการส่งเสริมคุณภาพชีวิตสมรสในครอบครัวสำหรับประชาชน กรุงเทพฯ กระทรวงสาธารณสุข
- เกียรติวรรณ อมาตยกุล (2533) ชีวิตการแต่งงานและความสุข พิมพ์ครั้งที่ 3 ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์
- โกวิท คำพิทักษ์ (2548) การวิจัยเรื่องเพศสัมพันธ์ในระดับโลก สืบค้นเมื่อ 4 สิงหาคม 2548, จาก <http://www.rtcog.or.th/cdrom/data/section15.html>
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2546) การนอกใจ กับต้นทุนที่แฝงอยู่ สืบค้นเมื่อ 16 มิถุนายน 2547, จาก <http://www.bangkokcity.com/2003/vc/place/bnews/detail.php?boid=12209>
- ขวัญชัย มโนแก้ว (2544) ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความมั่นคงในชีวิตสมรสของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน ในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 2 วิทยานิพนธ์ ศศ.ม (สังคมวิทยาประยุกต์) กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ถ่ายเอกสาร
- ครอบครัวสัมพันธ์ (2524) สมาคมคนเศรษฐศาสตร์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชินูปถัมภ์ กรุงเทพฯ วิทยาลัยกิจการพิมพ์
- จารุวรรณ ชูปวา (2541) ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง สัมพันธ์ภาพระหว่างคู่สมรส และการแสดงบทบาทการเป็นบิดา ของคู่สมรสมารดาวัยรุ่น วิทยานิพนธ์ พย.ม กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล ถ่ายเอกสาร
- จัสมิน สุวรรณชีพ (2544) การศึกษาพฤติกรรมการสื่อสารเพื่อลดความขัดแย้งของ คู่สมรส วิทยานิพนธ์ นศ.ม กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถ่ายเอกสาร

- จุฑานาฏ ผดุงเจริญ (2543) อิทธิพลของรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวที่มีต่อทัศนคติ
ในการเลือกคู่ครองและการสมรส ศึกษาเฉพาะนักศึกษาปริญญาโท ของมหาวิทยาลัย
ในเขตกรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์ ศศ ม (สื่อสารมวลชน) กรุงเทพฯ
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ถ่ายเอกสาร
- นวลละออง สุภาพผล (2527) ทฤษฎีบุคลิกภาพ กรุงเทพฯ โรงพิมพ์ประมวลศิลป์
- นิยม บุญมี (2534) ครอบครัวสัมพันธ์ กรุงเทพฯ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- นันทกานต์ วงษ์ปัญญา (2542) ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในชีวิตสมรสกับความ
ไว้วางใจคู่สมรส วิทยานิพนธ์ ศศ ม กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย ถ่ายเอกสาร
- นวลศิริ เปาโรหิตย์ (2543) รักให้เป็น กรุงเทพฯ บริษัทดับเบิลยูเอ็น พรินต์ติ้ง จำกัด
- นัฏฐ์กานต์ จิตต์สงวน (2546) ปัจจัยด้านปฏิบัติเพื่อการสร้างเสริมครอบครัวไทยให้เข้มแข็ง
วิทยานิพนธ์ ศศ ม กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ถ่ายเอกสาร
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2523) พฤติกรรมศาสตร์ 1 กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร
- สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2538) สรุปผลวิจัยเบื้องต้น
โครงการศึกษาครอบครัวไทย พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย
- สินวล จำคำ (2544) ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบกับวิธีเผชิญความเครียด
ปริญญาานิพนธ์ กศ ม (จิตวิทยาพัฒนาการ) กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถ่ายเอกสาร
- สมเกียรติ เบญจศาสตร์ (2541) สภาพความไม่มั่นคงในชีวิตสมรสในจังหวัดนครราชสีมา
วิทยานิพนธ์ ศษ ต (สาขาวิชาประชากรศึกษา) มหาวิทยาลัยมหิดล ถ่ายเอกสาร
- โสภา ขปิลมันน์ และคณะ (2534) รูปแบบครอบครัวไทยที่พึงปรารถนาในสังคมเมือง
ในประเทศไทย คณะกรรมการชมรมสร้างสรรค์สังคมผ่านคณะกรรมการโครงการ
และวางแผนสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์
- สมาน ชาลีเครือ (2523) ความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมเชิงสังคมกับความซื่อสัตย์
ปริญญาานิพนธ์ กศ ม กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ถ่ายเอกสาร

- สมโชค พูลนวม (2523) *ความสัมพันธ์ระหว่างความซื่อสัตย์กับความรู้สึกรับผิดชอบ*
 ปริญญาณิพนธ์ ศศ ม กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ถ่ายเอกสาร
- สุวรรณี พุทธิศร และนางพงา ลี้มสุวรรณ (2546) "พึงพอใจในชีวิตคู่ของกลุ่มตัวอย่าง
 ในเขตกรุงเทพมหานคร," *วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย* 48(1)
- สุทธิรา ปรีชาวัฒน์ และ ชื่น เดชามหาชัย (2545) "การศึกษาภาพลักษณ์ชายไทยด้านเพศ
 และอนามัยการเจริญพันธุ์," *วารสารวางแผนครอบครัวและประชากร* 5(2)
- สุพัตรา สุภาพ (2539) *สังคมวิทยา* กรุงเทพฯ สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช
- ศิริสุข ยืนหาญ (2534) *แบบแผนการเลือกคู่ครอง ศึกษาเฉพาะประชากรในเขต*
กรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์ ศศ ม กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ถ่ายเอกสาร
- งามตา วณิชทานนท์ และ คณะ (2545) *การวิจัยเพื่อสร้างระบบดัชนีคุณภาพชีวิตสมรส*
ในครอบครัวไทย สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร
- ไชยยันต์ สุขบาล (2538) *การรับรู้ถึงความรักความห่วงใยจากสามีกับความพึงพอใจในชีวิต*
สมรสของภรรยาในสังคมชนบท อำเภอหนองคาย จังหวัดร้อยเอ็ด วิทยานิพนธ์
วท ม กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถ่ายเอกสาร
- บุญประคอง ภาณุรัตน์ (2531) *ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความไม่มั่นคงในชีวิตสมรส ศึกษากรณี*
สตรีที่สมรสแล้ว ภาครัฐบาล, รัฐวิสาหกิจ และ เอกชน วิทยานิพนธ์ ศศ ม
กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ถ่ายเอกสาร
- เพ็ญภา แพทย์พันธุ์ (2539) *ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะบุคลิกภาพของคู่สมรสกับความ*
พึงพอใจในชีวิตสมรส วิทยานิพนธ์ ศศ ม กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถ่ายเอกสาร
- ยรรยง ศุภรัตน์ (2516) "การนอกใจกัน," *ความรู้สำหรับประชาชน รพ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ*
 หน้า 56
- รุจยา ชีวาลยางกูร (2541) *ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตสมรสกับการเกิดเพศสัมพันธ์*
นอกคู่สมรส ศึกษาเฉพาะกรณีโรงพยาบาลพระนั่งเกล้าและโรงพยาบาลบาราศนราดรุ
วิทยานิพนธ์ ศศ ม (พัฒนาลังคม) กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์ ถ่ายเอกสาร
- วาริน เทพยายน (2542) *ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะบุคลิกภาพ ความพึงพอใจในความ*

สัมพันธ์กับรูปแบบความรักของคู่รัก วิทยานิพนธ์ ศศ ม กรุงเทพฯ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถ่ายเอกสาร

วรารัตน์ กิติรักษนนท์ (2536) ความสัมพันธ์ระหว่างความสุขในชีวิตสมรส พฤติกรรม
เผชิญความเครียด ปัจจัยบางประการทางชีวสังคม สิ่งแวดล้อม และบุคลิกภาพของ
สตรีที่สมรสแล้ว ปรินญาณินพนธ์ กศม (จิตวิทยาพัฒนาการ) กรุงเทพฯ
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถ่ายเอกสาร

วิวัฒน์ อัคราณิชย์ (2523) ความสัมพันธ์ระหว่างวินัยในตนเองกับความซื่อสัตย์ของเด็กไทย
ปรินญาณินพนธ์ กศม กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ถ่ายเอกสาร

วีระวัฒน์ ปันนิตามัย (2537) "การนอกใจ หัวใจที่หลอกลวง," วารสารจิตวิทยา 1(2) วิโรจน์
ตัดโล (2544) การศึกษาสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคลิกภาพ ลักษณะครอบครัว
ปฏิสัมพันธ์ในครอบครัว และความสำเร็จในชีวิตสมรส ของข้าราชการตำรวจ
ชั้นประทวน ฝ่ายป้องกันปราบปราม ตำรวจภูธรจังหวัดสมุทรปราการ
วิทยานิพนธ์ ศศ ม (พัฒนาสังคม) กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์ ถ่ายเอกสาร

ห้องสมุดโรงพยาบาลศรีธัญญา (2548) วัยรุ่นจีนกับทัศนคติที่น่าเป็นห่วง มีผู้ หนูก็ รับได้
สืบค้นเมื่อ 28 กรกฎาคม , จาก http://www.dmh.go.th/sty_lib/news/view.asp?

เอมอร มณีวัฒนา (2538) สัมพันธ์ภาพกับคุณภาพชีวิตสมรสของคู่สมรส วิทยานิพนธ์
ศศ ม กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ถ่ายเอกสาร

อุบลรัตน์ พิษณุขะยณนธ์ (2531) คุณภาพชีวิตสมรส ศึกษากรณีข้าราชการสังกัด
กรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์ ศศ ม กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ถ่ายเอกสาร

Atkins, David C, Baucom, Donald H, Jacobson, Neil S (2001, December)

Understanding infidelity, correlates in a national random sample Journal
of Family Psychology v 15(4) 735- 49 Retrieved November 11, from
http://vnweb.hwwilsonweb.com/hww/results/results_single.jhtml?nn=4

Atkins, David Charles (2003) *Infidelity and marital therapy initial findings from a
randomized clinical trial* University of Washington 80 Retrieved
November 11, from <http://www.lib.umi.com/dissertations/fullcit/3090958>

- Bouchard, Genevieve, Lussier, Yvan , Sabourin, Stephane (1999, August) *Personality and adjustment utility of the five-factor model of personality* Journal of Marriage and family 61(3) p 651-60 Retrieved November 11, from http://vnweb.hwwilsonweb.com/hww/results/results_single.jhtml?nn=19
- Blum, Jeffrey S , Mehrabian (1999, February) *Albert Personality and temperament correlates of marital satisfaction* Journal of Personality 67(1) p 93-125 Retrieved November 11, from http://vnweb.hwwilsonweb.com/hww/results/results_single.jhtml?nn=20
- Botwin, Michael D , Buss, David M , Shackelford, Todd K J (1997, March) *Personality and male preferences five factors in mate selection and marital satisfaction* Journal of Personality v 65 p 107-36 Retrieved November 11, from http://vnweb.hwwilsonweb.com/hww/results/results_single.jhtml?nn=21
- Caughlin, John P, Hunton, Ted L , Houts, Renate M (2000, February) *How does personality matter in marriage? An examination of trait of trait anxiety, interpersonal negativity, and marital satisfaction* Journal of Personality and social psychology 78(2) p 326-36 Retrieved November 11, from http://vnweb.hwwilsonweb.com/hww/results/results_single.jhtml?nn=18
- Cavan, Shonle Ruth (1965) *Marriage and Family in the Modern World* Second Edition New York
- Harris, Christine R (2003, December) *Factor Associated with Jealousy Over Real and Imagined Infidelity An Examination of the Social-Cognitive and Evolution Psychology Perspectives* Psychology of Women Quarterly 27(4) p 319-29 Retrieved November 11, from http://vnweb.hwwilsonweb.com/hww/results/results_single.jhtml?nn=31
- Helen bee and Denise Boyd (2003) *Lifespan Development* Houston Community College System

- Knox, David, Zusman, Marty E., Kaluzny (2000, June) *Melissa Attitudes and behavior of college students toward infidelity* *College Student Journal* 34(2) p 162-4 Retrieved November 11, from http://vnweb.hwwilsonweb.com/hww/results/results_single.jhtml?nn=5
- Landis, Paul H (1975) *Making the Most of Marriage* 4th ed, Englewood Cliffs, N J Prentice-Hall
- Linda Brannon (2002) *Gender psychological perspective* McNeese State University
- Michael W. Eysenck (2000) *Psychology a student handbook* Psychology Press Ltd, \ Publishers
- Ross Stagner (1974) *Psychology of Personality* McGraw-Hill book company Wayne State University
- Schneewind, Klaus, A (2002, January) *Gerhard, Anna-Katharina* Relationship personality, conflict resolution, and marital satisfaction in the first 5 year of marriage *Family Relation* 51(1) p 63-71 Retrieved November 11 from http://vnweb.hwwilsonweb.com/hww/results/results_single.jhtml?nn=17
- Williamson, Robert C (1966) *Marriage and Family Relation* New York John Wiley & Sons
- Winch, Robert F., and others (1974) *Selected Studies in Marriage and the Family* 4th ed New York Holt, Rinehart and Winston

ภาคผนวก

แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

คำชี้แจง ตอนที่ 1

โปรดตอบแบบสอบถามต่อไปนี้ โดยทำเครื่องหมาย (✓) ในช่องที่เป็นคำตอบของท่าน หรือกรอกข้อความลงในช่องว่างที่เว้นไว้ให้

1 เพศ

☐ ชาย

☐ หญิง

2 อายุ

☐ 20-30 ปี

☐ 31-40 ปี

☐ 41-60 ปี

☐ 60 ปีขึ้นไป

3 ระดับการศึกษา

☐ ประถมศึกษา

☐ มัธยมศึกษาตอนต้น

☐ มัธยมศึกษาตอนปลาย

☐ อนุปริญญาหรือเทียบเท่า

☐ ปวช

☐ ปวส

☐ ป ตรี

☐ ป โท

☐ สูงกว่าป โท

4 สถานภาพสมรส

☐ คู่

☐ หย่า

☐ โสด

5 อาชีพ

☐ ข้าราชการ

☐ พนักงาน

☐ ลูกจ้างประจำ

☐ ลูกจ้างชั่วคราว

6 รายได้ทั้งสิ้นของครอบครัวของข้าพเจ้าประมาณเดือนละ

☐ ไม่เกิน 8,000 บาท

☐ 8,001-13,000 บาท

☐ สูงกว่า 13,000 บาท

7 ระยะเวลาในการแต่งงาน

☐ 1-3 ปี

☐ 4-6 ปี

☐ 6 ปีขึ้นไป

คำชี้แจงสำหรับแบบสอบถาม ตอนที่ 2

โปรดพิจารณาข้อความแต่ละข้อต่อไปนี้ว่าเป็นจริงสำหรับท่านเพียงไร แล้วทำเครื่องหมาย ✓
 ในช่องว่างหลังข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด โดยในแต่ละข้อมีเพียงคำตอบเดียว
 และกรุณาตอบทุกข้อ

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		จริงมาก ที่สุด	จริง มาก	จริง ปานกลาง	ไม่จริง	ไม่จริง เลย
1	ข้าพเจ้าเป็นคนไม่วิตกกังวล					
2	ข้าพเจ้าชอบที่จะมีคนอยู่รอบข้าง					
3	ข้าพเจ้าไม่ชอบเสียเวลาที่จะเพื่อฝัน					
4	ข้าพเจ้าพยายามให้เกียรติต่อทุกคน ที่ข้าพเจ้าพบ					
5	ข้าพเจ้าเก็บรักษาของส่วนตัวให้สะอาด เรียบร้อย					
6	บ่อยครั้งที่ข้าพเจ้ารู้สึกว่าคุณค่าของตัวเองต่ำกว่า ผู้อื่น					
7	ข้าพเจ้าหัวเราะได้ง่าย					
8	เมื่อข้าพเจ้าพบวิธีที่จะทำบางสิ่งบางอย่าง ถูกต้องข้าพเจ้าจะยึดวิธีนั้นไว้ตลอด					
9	บ่อยครั้งที่ข้าพเจ้าได้แย้งกับคนในครอบครัว และ เพื่อนร่วมงาน					
10	ข้าพเจ้าสามารถกำหนดความก้าวหน้าของ การทำงาน และทำงานนั้นเสร็จตามเวลาได้ เป็นอย่างดี					
11	บางครั้งเมื่อตกอยู่ในภาวะเครียดมาก ๆ ข้าพเจ้ารู้สึกว่าตัวเองจะแยกออกเป็นเสี่ยง ๆ					
12	ข้าพเจ้าเป็นคนที่มีความสุข และไม่เคร่ง เครียด					
13	ข้าพเจ้ามีความซาบซึ้งในงานศิลปะและ ธรรมชาติ					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		จริงมาก ที่สุด	จริง มาก	จริง ปานกลาง	ไม่จริง	ไม่จริง เลย
14	บางคนคิดว่าข้าพเจ้าเป็นคนเห็นแก่ตัว และถือตัวเองเป็นใหญ่					
15	ข้าพเจ้าไม่ใช่คนละเอียดถี่ถ้วน					
16	ข้าพเจ้าแทบจะไม่เคยรู้สึกโดดเดี่ยวหรือ อ้างว้าง					
17	ข้าพเจ้าชอบที่จะพูดคุยกับคนทั่วไป					
18	การให้ผู้เรียนฟังข้อความที่มีข้อโต้แย้งกัน จะ ทำให้เกิดความสับสน และเข้าใจผิดได้					
19	ข้าพเจ้าชอบการร่วมมือกับผู้อื่นมากกว่าการ แข่งขัน					
20	ข้าพเจ้าพยายามปฏิบัติงานที่ได้รับมอบ หมายอย่างตั้งใจ					
21	บ่อยครั้งที่ข้าพเจ้ารู้สึกตึงเครียดและตื่นเต้น					
22	ข้าพเจ้าชอบที่จะอยู่ในที่ที่มีกิจกรรมทำ					
23	บทกวีมีอิทธิพลต่อข้าพเจ้าเล็กน้อยหรือ ไม่มีเลย					
24	ข้าพเจ้ามีแนวโน้มที่จะเยาะเย้ยและสงสัยใน เจตนาของผู้อื่น					
25	ข้าพเจ้ามีเป้าหมายชัดเจน และมีการปฏิบัติ สู่เป้าหมายอย่างเป็นขั้นเป็นตอน					
26	บางครั้งข้าพเจ้ารู้สึกไร้คุณค่าอย่างสิ้นเชิง					
27	ปกติแล้วข้าพเจ้าชอบทำงานตามลำพัง					
28	บ่อยครั้งที่ข้าพเจ้าชอบลองอาหารใหม่ ๆ หรืออาหารต่างชาติ					
29	ข้าพเจ้าเชื่อว่าคนส่วนมากจะเอาเปรียบ ถ้าเปิดโอกาสให้เขา					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงปานกลาง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
30	ข้าพเจ้ามักเสียเวลานานกว่าจะเริ่มงานได้อย่างจริงจัง					
31	ข้าพเจ้าแทบไม่เคยรู้สึกกลัว หรือตื่นเต้น					
32	บ่อยครั้งที่ข้าพเจ้ารู้สึกที่ตนเองเต็มไปด้วยพลังมากจนอยากแสดงออกมา					
33	ข้าพเจ้ามักจะไม่ได้สังเกตอารมณ์หรือความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์ต่าง ๆ					
34	คนส่วนมากที่ข้าพเจ้ารู้จักชอบข้าพเจ้า					
35	ข้าพเจ้าทำงานหนักเพื่อให้สำเร็จตามเป้าหมาย					
36	บ่อยครั้งที่ข้าพเจ้ารู้สึกโกรธกับการปฏิบัติของผู้อื่นที่มีต่อข้าพเจ้า					
37	ข้าพเจ้าเป็นคนร่าเริง และสดชื่น แจ่มใส					
38	ข้าพเจ้าเชื่อว่าเราควรจะได้รับฟังผู้นำทางศาสนาในการตัดสินใจเรื่องศีลธรรมโดยไม่มีข้อโต้แย้ง					
39	บางคนคิดว่าข้าพเจ้าเป็นคนเย็นชา และคิดเกี่ยวกับผลได้ผลเสีย					
40	เมื่อข้าพเจ้ามีข้อผูกพันเรื่องใด ข้าพเจ้าก็จะยึดถือตลอดไป					
41	บ่อยครั้งเมื่อมีสิ่งใดไม่เป็นไปตามความคาดหวังข้าพเจ้ารู้สึกท้อแท้ และอยากยอมแพ้					
42	ข้าพเจ้าไม่ใช่คนที่มองโลกในแง่ดี มีความสุข					
43	บางครั้งเมื่อข้าพเจ้ากำลังอ่านบทกวี หรือดูงานศิลปะ ข้าพเจ้าจะรู้สึกสะท้านหรือตื่นเต้น					
44	ข้าพเจ้าเป็นคนหัวแข็งและมีทัศนคติที่มั่นคง					
45	บางครั้งข้าพเจ้าไม่ใช่คนที่น่าพึงพา หรือไว้ใจได้อย่างที่ควรจะเป็น					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		จริงมาก ที่สุด	จริง มาก	จริง ปานกลาง	ไม่จริง	ไม่จริง เลย
46	ข้าพเจ้าไม่ค่อยมีความรู้สึกเศร้าโศกหรือ ซึมเศร้า					
47	ชีวิตของข้าพเจ้าเต็มไปด้วยกิจกรรม					
48	ข้าพเจ้ามีความสนใจเรื่องธรรมชาติของ จักรวาลและมนุษย์น้อยมาก					
49	ข้าพเจ้ามักจะคำนึงถึงความรู้สึกของผู้อื่น					
50	ข้าพเจ้าเป็นคนที่มีผลงาน และทำงานให้ เสร็จเสมอ					
51	บ่อยครั้งที่ข้าพเจ้าแก้ปัญหาตนเองไม่ได้ และ ต้องการให้ผู้อื่นมาช่วย					
52	ข้าพเจ้าเป็นคนทีกระตือรือร้นอย่างมาก					
53	ข้าพเจ้ามีความอยากรู้อยากเห็นในเรื่องที่ ประเทืองปัญญา					
54	ถ้าข้าพเจ้าไม่ชอบใคร ข้าพเจ้าจะแสดงให้ คนนั้นรู้					
55	ดูเหมือนว่าข้าพเจ้าจะไม่เคยสามารถจัด ระเบียบให้ตนเองได้เลย					
56	ในบางครั้งข้าพเจ้ารู้สึกอับอายมาก จนอยาก หลบหน้าผู้คน					
57	ข้าพเจ้าชอบที่จะดำเนินชีวิตตามแนวทาง ของตนเองมากกว่าที่จะนำผู้อื่น					
58	บ่อยครั้งที่ข้าพเจ้าสนุกกับทฤษฎีหรือความ คิดที่เป็นนามธรรม					
59	ข้าพเจ้าจะจัดการให้ผู้อื่นทำตามความ ต้องการของข้าพเจ้า เมื่อมีความจำเป็น					
60	ข้าพเจ้ามุ่งสู่ความเป็นเลิศในทุกสิ่ง ที่ตนเองทำ					

คำชี้แจงสำหรับแบบสอบถาม ตอนที่ 3

ข้อความแต่ละข้อต่อไปนี้เป็นเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับคู่สมรส ขอให้ท่านพิจารณาว่าตรงกับ ความรู้สึก ความคิดเห็น หรือ การกระทำของท่านเพียงใด ในคำตอบที่มีให้เลือก 5 คำตอบ คือ จริงมากที่สุด จริงมาก จริงปานกลาง ไม่จริงมาก ไม่จริงมากที่สุด เมื่อท่านเลือกคำตอบที่เหมาะสมได้แล้ว ให้ขีดเครื่องหมาย (✓) ในข้อที่ตรงกับคำตอบที่ท่านเลือกเพียงแห่งเดียว แบบสำรวจนี้มี 40 ข้อ กรุณาตอบให้ครบทุกข้อ

ข้อความ	จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงปานกลาง	ไม่จริงมาก	ไม่จริงมากที่สุด
1 ท่านเห็นว่าความรักซึ่งกันและกันเป็นสิ่งที่มีความค่าในชีวิตสมรส					
2 ท่านคิดถึงคู่สมรสของท่านเสมอเมื่อต้องอยู่ห่างไกลกัน					
3 ท่านยินยอมเสียสละความสุขของท่านเพื่อให้คู่สมรสมีความสุข					
4 ท่านมีความรู้สึกผูกพันกับคู่สมรสตลอดเวลา					
5 ท่านและคู่สมรสมีกิจกรรมร่วมกันอยู่เสมอ เช่น รับประทานอาหาร เล่นกีฬา ท่องเที่ยว					
6 ท่านและคู่สมรสมีความสุขที่จะพูดคุยเรื่องต่างๆ ร่วมกัน					
7 ท่านและคู่สมรสมักจะไปเยี่ยมญาติผู้ใหญ่ทั้งสองฝ่ายด้วยกันเสมอ ในโอกาสต่าง ๆ เช่น วันปีใหม่ ฯลฯ					
8 ท่านพร้อมที่จะอยู่เคียงข้างกับคู่สมรสไม่ว่าจะสุขหรือทุกข์					

ข้อความ	จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงปานกลาง	ไม่จริงมาก	ไม่จริงมากที่สุด
9 ท่านมีความพอใจที่มีเพศสัมพันธ์กับคู่สมรสของท่านเท่านี้					
10 ท่านรู้สึกไม่สบายใจเมื่อทราบว่าคู่สมรสไม่มีความสุขในการมีเพศสัมพันธ์กับท่าน					
11 ท่านและคู่สมรสมีความปรารถนาทางเพศในระดับใกล้เคียงกัน					
12 ท่านมีความสุขทั้งทางกายและจิตใจที่มีเพศสัมพันธ์กับคู่สมรสของท่าน					
13 ท่านคิดว่าสามีควรเป็นผู้นำของครอบครัว					
14 ท่านคิดว่าภรรยาควรใช้อำนาจต่อความทุกข์และความต้องการของสามี					
15 ท่านคิดว่าการตัดสินใจบางเรื่อง เช่น การเงิน การอบรมสั่งสอนบุตร การจัดกิจกรรมบางประการ เป็นต้น บางเรื่องเป็นหน้าที่ของสามีบางเรื่องเป็นหน้าที่ของภรรยา					
16 ท่านมีความพึงพอใจในบทบาทและหน้าที่ของท่านที่มีต่อคู่สมรส					
17 ท่านใช้คำพูดตรงไปตรงมากับคู่สมรสซึ่งส่วนใหญ่ให้ประโยชน์มากกว่าโทษ					
18 ท่านพูดคุยและทำความเข้าใจกับคู่สมรสเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น					
19 ท่านยินดีรับฟังปัญหาของคู่สมรส					

ข้อความ	จริงมาก ที่สุด	จริงมาก	จริง ปานกลาง	ไม่จริง มาก	ไม่จริง มากที่สุด
20 ท่านพูดคุยด้วยคำพูดที่ทำให้คู่สมรส พึงพอใจ					
21 ท่านจะสงบอารมณ์โกรธเสียก่อนแล้ว จึงทำความเข้าใจในปัญหากับคู่สมรส					
22 ท่านไม่นำปัญหาเล็ก ๆ น้อย ๆ มาให้ คู่สมรสเป็นกังวล					
23 ท่านอารมณ์เสียง่ายกับคู่สมรสแม้ เป็นเรื่องเล็กน้อย					
24 ท่านสามารถควบคุมความไม่พอใจที่ เกิดขึ้นกับคู่สมรสของท่านได้					
25 ท่านและคู่สมรสสนใจในหลักธรรมคำ สอนของศาสนา					
26 ท่านและคู่สมรสทำบุญในวันสำคัญ ทางศาสนา					
27 ท่านและคู่สมรสใช้หลักธรรมทาง ศาสนาในการดำเนินชีวิตร่วมกัน					
28 ท่านสนับสนุนคู่สมรสในการปฏิบัติ กิจกรรมทางศาสนา					
29 ท่านและคู่สมรสให้ประโยชน์ต่างๆซึ่ง กันและกัน					
30 ท่านไม่ลืมวันสำคัญของคู่สมรสและ แสดงพฤติกรรมที่ดี เช่น มอบของขวัญ เป็นต้น					
31 ท่านเต็มใจช่วยเหลือในสิ่งที่คู่สมรส ขอร้อง					

ข้อความ	จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงปานกลาง	ไม่จริงมาก	ไม่จริงมากที่สุด
32 ท่านคิดว่าการเสียสละผลประโยชน์บางประการให้กับคู่สมรสเป็นการเสียเปรียบ					
33 ท่านไม่มีความลับกับคู่สมรสซึ่งทำให้เกิดผลดีมากกว่าผลเสีย					
34 ท่านมักบอกความรู้สึกบางประการของท่านต่อคู่สมรส					
35 ท่านเปิดโอกาสให้คู่สมรสของท่านแสดงความคิดเห็นที่ขัดแย้งกับท่านได้					
36 ท่านเข้าใจภาษาท่าทางที่แสดงอารมณ์ของคู่สมรสของท่าน					
37 ท่านเอาใจใส่ดูแลเมื่อคู่สมรสของท่านเจ็บป่วย					
38 ท่านแสดงกิริยาต่าง ๆ ที่เปิดเผยถึงความรัก ความผูกพันที่มีต่อคู่สมรส					
39 ท่านเอาใจใส่ห่วงใยในทุกข์สุขของคู่สมรสท่านอย่างสม่ำเสมอ					
40 ท่านดูแลสุขภาพคู่สมรสของท่านเสมอ					

คำชี้แจงสำหรับแบบสอบถาม ตอนที่ 4

ข้อความแต่ละข้อต่อไปนี้เป็นเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับคู่สมรส ขอให้ท่านพิจารณาว่าตรงกับความรู้สึก หรือความคิด หรือการกระทำของท่านเพียงไร โดยทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องของคำตอบที่มีให้เลือก 5 คำตอบ คือ จริงมากที่สุด จริงมาก จริงปานกลาง ไม่จริงมาก ไม่จริงมากที่สุด ซึ่งตรงกับความจริงของท่านมากที่สุด โดยแต่ละข้อขอให้ท่านทำเครื่องหมายเพียงคำตอบเดียว และกรุณาตอบให้ครบทุกข้อ

ข้อ	ข้อความ	จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงปานกลาง	ไม่จริงมาก	ไม่จริงมากที่สุด
1	การซื้อสัตย์ทำให้ชีวิตสมรสมั่นคง					
2	การมีความจริงใจต่อกันทำให้ไม่หวาดระแวง					
3	การพูดปดอยู่เสมอมักก่อให้เกิดผลเสียมากกว่าผลดี					
4	การไม่หลอกลวงกันทำให้คู่สมรสมีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน					
5	การพูดความจริงในสิ่งที่เป็นปัญหาจะทำให้เกิดความร่วมมือในการแก้ปัญหา					
6	การพูดและการกระทำควรสอดคล้องกัน					
7	การรักเดียวใจเดียวทำให้ชีวิตสมรสราบรื่น					
8	การไม่ประพฤตินอกใจเป็นการสร้างความมั่นคงในชีวิตสมรส					
9	การไม่ประพฤตินอกใจทั้งต่อหน้าและลับหลังเป็นสิ่งที่ควรกระทำ					
10	การประพฤตินอกใจโดยคู่สมรสไม่รู้เป็นสิ่งที่กระทำได้					

ข้อ	ข้อความ	จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงปานกลาง	ไม่จริงมาก	ไม่จริงมากที่สุด
11	การไม่ซื่อสัตย์ต่อกันทำให้เกิดความทุกข์ใจอันเนื่องมาจากความหวาดระแวง					
12	ความจริงใจต่อกันเป็นการสร้างความสุขใจในชีวิตสมรส					
13	การพูดไม่ตรงตามความเป็นจริงแม้บางครั้งทำให้คู่สมรสพึงพอใจแต่ก็ไม่ควรกระทำ					
14	การบิดบังเรื่องบางอย่างจะสร้างความรู้สึกลังเลกัน					
15	คำพูดที่เป็นจริงสร้างความรู้สึกไว้วางใจซึ่งกันและกัน					
16	การพูดอย่างหนึ่งทำอย่างหนึ่งสร้างความรู้สึกไม่เชื่อถือระหว่างกัน					
17	การรักเดียวใจเดียวบางครั้งอาจทำให้รู้สึกว่าคุณชีวิตขาดความตื่นเต้น					
18	การไม่ประพฤตินอกใจเป็นคุณธรรมที่มีคุณค่าในชีวิตสมรส					
19	การมีความสนใจต่อเพศตรงข้ามอื่นๆทำให้ชีวิตสมรสมีสีสันมากขึ้น					
20	การประพฤตินอกใจอาจยอมรับได้ถ้าคู่สมรสบกพร่องต่อหน้าที่					
21	ความตั้งใจที่จะซื่อสัตย์ต่อกันย่อมสร้างความมั่นคงในชีวิตสมรส					
22	การตั้งใจที่จะมีความจริงใจต่อกันเป็นรากฐานอันมั่นคงของชีวิตสมรส					

ข้อ	ข้อความ	จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงปานกลาง	ไม่จริงมาก	ไม่จริงมากที่สุด
23	การตั้งใจที่จะพูดแต่ความจริงอาจก่อให้เกิดความขัดแย้งกันได้					
24	การตั้งใจที่จะไม่หลอกลวงกันเป็นสิ่งที่คู่สมรสพึงกระทำ					
25	การตั้งใจที่จะรักษาคำมั่นสัญญาเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง					
26	การตั้งใจที่จะพูดจริงทำจริงในสิ่งที่ถูกต้องก่อให้เกิดความเชื่อถือ					
27	การตั้งอุดมคติที่จะรักเดียวใจเดียวควรเป็นเป้าหมายของคู่สมรส					
28	การตั้งใจที่จะไม่นอกใจคู่สมรสเป็นสิ่งที่ทำได้ยาก					
29	การตั้งใจที่จะไม่ประพฤติผิดทางเพศกับผู้อื่นเป็นมงคลของชีวิต					
30	การตั้งใจที่จะไม่ประพฤติผิดทางเพศในชีวิตสมรสควรได้รับการยกเว้นถ้าคู่สมรสนิยมน					

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวรุจิรา วงศ์ศิริ
วันเดือนปีเกิด	3 พฤษภาคม 2513
สถานที่เกิด	อำเภอปากพนัง จังหวัด นครศรีธรรมราช
ที่อยู่ปัจจุบัน	95 ซ 2 หมู่บ้านธารทิพ ถนนสุขาภิบาล 3 อำเภอบางกะปิ จังหวัดกรุงเทพมหานคร 10240
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2529	มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสตรีปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช
พ.ศ. 2532	มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนกุนนทีรุทธธาราม วิทยาคม จังหวัดกรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2536	ปริญญาตรีพยาบาลศาสตรบัณฑิต จากวิทยาลัย พยาบาลเกื้อการุณย์ (สถาบันสมทบมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ)
พ.ศ. 2548	ปริญญาโทการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ